

Tã ìgĩ-ìgĩ Póólō kã Rómã lé 'bá yí drí

Rómã lé 'bá

Tã 'ě'á zílã nílí sísí rí

Lājó'ba Póólō òtírí wárāgã nô ìgĩ rí, gólá cá drě jārībã gólá Rómã rí lómílí kò. Gólá ìgĩ wárāgã nô íyí ífífí tã à'dázó gō'dá kpá tã yí drí rí'á pēlá, drě yí drí cã àkó tólá rí tã lá bē. Póólō átá tã àzà 'bá yí kǎnīsā tāsí rí kò òzō gólá drí 'ělé wárāgã àzà 'bá yí 'á rí tí, tálá gólá nīí gólíyí kò.

Póólō lē tã gólá Ôvârí drí òjílã pázó ndrī rí à'dálé, à'dò òjílã Yúdã yí kã ì'dí, ngátá òjílã Yúdã yí kã 'í kò, ópá gólíyí ndrī 'dó tã lēlé gólíyíkã Yésù 'á rí tāsí.

Kápítã 1–5 Póólō kí, òjílã ndrī 'é íyí tã gólá Ôvârí drí lēlé rí ì'dí kò. Ôjílã Yúdã yí kã rí 'bá yí ìnjīí íyí tã 'bã'bã Ôvârí kã àfēlé gólíyí drí Músã sī rí kò. Gō'dá òjílã gólíyí à'dó 'bá òjílã Yúdã yí kã ró kò rí gã íyíkã dó tã ìsūlī Ôvârí rí tāsí kpálé Ôvârí à'dá yí trá gólíyí drí láfí ngīngí 'ásí rí.

Kápítã 6–8 À'dò trá ìtí rí, lē òjílã ndrī drí à'dólé mbī Ôvârí līfí. Bē-rí gólíyí ìyíngá rí'á rǎgī 'í tã ònjí drí, gō'dá ícá íyí kò íyí ífífí pālé. Rí'á cé à'dólé ngá àlò ró Yésù rí òdrã bē, 'dī rí gōzò gólíyí lōfólé volé tã ònjí 'ásí.

Kápítã 9–11 Póólō à'dá tã gólá òjílã Yúdã yí kã drí láfí Ôvârí drí 'ézó gólíyí pālé tã lēlé Yésù 'á rí sī rí gázó dó, gō'dá òjílã gólíyí à'dó 'bá kò Yúdã yí kã àacá íyí trá òjílã Ôvârí kã ró rí ì'dí. Gō'dá Póólō kí, ìzátú àtí 'á tólá rí, òjílã Yúdã yí kã rí 'bá yí àà'dò íyí kpá àgò'á tã Yésù kã lēlé.

Kápítã 12–16 Póólō à'dá íyíkã láfí gólá krístò 'bá yí drí 'ézó rílí àngó 'á nōngá òjílã Ôvârí kã ró rí ì'dí.

1 ¹ Mã Póólō rú ì'bū 'bá Yésù Krístò kã ró rí ì'dí. Ôvârí nīí mã trá à'dólé lājó'ba Yésù kã ró. Gólá nīí mã trá à'dólé tã àtí-àtí Yésù rí tāsí rí pēlé òjílã drí.

² Pātīí ró, gólá 'bã tã trá àkú ró àkú ró nã sī tã àngū 'bá íyíkã rí 'bá yí tī 'díyí pã 'bá rí àjózó, té òzō ìgílí trá tã ìgĩ tãndí gólákã 'á rí kátí. ³ Gō'dá tã àtí-àtí tãndí rí 'dī rí'á Kúmú àmákã Yésù Krístò Ôvârí rí mvá rí tāsí. Yésù rí à'dò-à'dò òjílã mvá ró rí tāsí rí, gólá rí'á kúmú àngí Dǎwúđí rí ózowá 'í. ⁴ Gō'dá à'dò-à'dò gólákã Ôvârí ró rí tāsí rí, Ôvârí 'é tã trá mbàràkã sī tã à'dálé kí, pātīí Yésù Krístò 'dī rí'á íyí mvá nyáányà 'í. Ítí rí, gólá 'bã Yésù trá līdrílí òdrã 'ásí. ⁵ Tã gólá Yésù drí 'ělé àmã pázó rí tāsí rí, Ôvârí drí tã lánjã 'ézó má drí. Gólá 'bã mã trá à'dólé lājó'ba ró Yésù drí, à'dólé òjílã òrī ndrī ìmbálé tã lēlé Yésù 'á gō'dá kpá gólíyí ìmbálé tã Ôvârí kã àrílí. Má 'è lōsī rí nō Yésù drí. ⁶ Gō'dá ànī òjílã gólíyí Rómã kã ró rí 'bá yí drí rí, Ôvârí zī òjílã kpá ànī lāfálé sī à'dólé tã lē 'bá yí ró Yésù Krístò 'á. ⁷ Gō'dá ìtí rí, mã rí tã nò 'bá yí ìgílí ànī ndrī Rómã lé 'bá ró gólíyí Ôvârí drí lówó lá yí 'bálé gō'dá kpá gólíyí gólá drí zílí trá à'dólé òjílã íyí nyáányà kã ró rí 'bá yí drí. 'Dòvó bē ìtí rí, Ôvârí àmã átá gō'dá Kúmú àmákã Yésù Krístò bē òfē òrē ànī drí tã à'dí bē.

Àyikò Póólō kã Rómã lé 'bá gólíyí tã lē 'bá Yésù 'á rí 'bá yí tāsí rí

⁸ Ànī rú līkú trá vò 'ásí ndrī tálá tã lēlé àníkã Yésù 'á pīpīšīlī àlò sī rí tāsí. Gō'dá tálá 'dī tāsí rí, tã drī-káká má drí lē'á àtálá ànī drí rí ì'dí nò. Má 'è àwò-ìtí àmbá Ôvârí drí ànī tāsí Yésù Krístò rí rú sī. ⁹ Má rí rātáá 'ělé Ôvârí drí ànī tāsí kǎyí vósí cé. Ôvârí nī trá kí nī rí, mã rí tã pātīí ró rí'á rātáá 'ělé ànī tāsí. Ôvârí rí gógó kpá ì'dí gólá má drí rízó tã 'ělé drílá pīpīšīlī àlò sī rí, gō'dá gólá 'bã mã kpá rí'á tã àtí-àtí tãndí mvá lá rí tāsí rí pēlé òjílã drí.

¹⁰ Kǎyí vósí cé, òzō má òtírí rātáá 'èè ànī tāsí rí, mã 'è rātáá kí, òzō fí kó Ôvârí òlè nī rí, gólá à'dò láfí nī'á trã má drí nízó ànī lómílí tólá. ¹¹ Ítí rí, ànī lówó rí'á àmã 'ě'á rōò ndrēlé, tálá mã ìmbã ró tã Ôvârí kã bē ànī drí, ànī drí mbàràkã ùsúzó àdrézó gágá tã lēlé àníkã 'á. ¹² Nī ndrē drē, òzō mã àà'dò rú è'bé'á kpākã àlò rí, mã à'dò ícá'á mbàràkã ùsúlí àmã pázó àmã vò 'ásí tã lēlé àmákã Yésù 'á rí sī. ¹³ Àmã àdrúpí yí àmã ìzó yí bē, mã àtã nò tã pātīí 'í ànī drí nīlī, mã ùjū trá kpīí kǎyí dūú sī àndálé àndálé, tíkó 'ézó nílí tólá ànī lómílí rí, gō'dá ícá drē kò má drí nízó. Lé ìtí rí, mã drē zāá tã ìsū bē nízó òjílã àzà 'bá yí 'bálé ànī lāfálé sī tã lēlé Yésù 'á, nyé òzō Ôvârí drí àmã 'bázó 'ělá òjílã òrī àzà 'bá yí rí 'bá vò àzà 'bá yí 'ásí rí 'bá yí drí rí kátí.

¹⁴ Nī ndrē drē, ícã trá má drí ulí Ôvârí kã pězò òjílã drí ndrī, gólíyí Gīrīkī tī átá 'bá ró rí 'bá yí drí gō'dá kpá gólíyí Gīrīkī tī átá 'bá kò rí 'bá yí drí, tã nī 'bá rí 'bá yí drí gō'dá kpá tã nī 'bá kò rí 'bá yí bē. ¹⁵ Gō'dá à'dò trá ìtí rí, mã lē trá rōò nízó nī'á tã àtí-àtí Ôvârí kã pēlé Rómã 'á tólá.

Mbàràkã tã àtí-àtí Ôvârí kã kã òjílã pázó rí tāsí

¹⁶ Gō'dá má lē tã pātīí ró tã Ôvârí kã pēlé òjílã drí ndrī. Nī ndrē drē, mã nī tã trá pātīí ró kí, mbàràkã bē rí'á rōò tã àtí-àtí tãndí Ôvârí kã drí òjílã ndrī gólíyí tã lá lē 'bá rí 'bá yí pázó tã ònjí 'ásí. Láfí sísí lá ró rí rí'á trã òjílã Yúdã yí kã rí 'bá yí drí tã gólá Ôvârí kã àrízó cé íyí nī, gō'dá ngbàāngbānō rí, láfí kpá trá gō'dá trã òjílã òrī àzà 'bá yí kã drí kpá ndrī àrízó lá. ¹⁷ Tã àtí-àtí tãndí 'dī à'dá láfí mbī òjílã drí, tálá gólíyí à'dò ró bē òjílã tã mbī 'bá ró Ôvârí rí līfí drī 'á. Ítí rí, láfí àzà trá yú'dawá 'díyí pázó tã ònjí 'ásí. Rí'á cé tã lēlé Yésù 'á pīpīšīlī àlò sī rí ì'dí. Rí'á nyé òzō tã ìgĩ-ìgĩ Ôvârí kã drí rí'á àtálá rí kátí kí, “Ôjílã gólíyí à'dó 'bá tã mbī 'bá ró Ôvârí rí līfí drī 'á tálá tã lēlé gólíyíkã tāsí rí, gólíyí ì'dí 'é 'bá rílí rírí gólá láfí Ôvârí kã 'á rí ì'dí.”¹

Tã gólíyî Ôvâri rî 'bã 'bá â'dólé òmbã ró òjílã bè ndrî rî 'bá yî

¹⁸ Ôvâri gólã 'bũu 'álã rî trá áwã ró tãlã tã gólíyî ònjí ró ndrî òjílã drí 'èlé trá rî 'bá yî tãsí. Tã ònjí gólíyíkã rî 'bá yî 'bã gólíyî trá rû dílí volé tã gólíyî pãtîî ró Ôvâri kã rî 'bá yî rû sí gô'dã â'dózo ìyî nî ákó lâ. Gô'dã nîngã sí, tãlã gólíyî trá bí ákó rî, gólíyî drí gãzo dó tã pãtîî Ôvâri kã árilí. ¹⁹ Lé ìtí rî, lãfî rî'á trã gólíyî drí tã pãtîî Ôvâri kã árizó, tãlã Ôvâri â'dã tã pãtîî íyíkã trá trã òjílã drí. ²⁰ Nî ndrê drê, ákú ró ákú ró ìtò vò 'ásí Ôvâri drí ángó drî nò 'bãzo rî, gólã â'dã íyî nyãányã trá òjílã drí mbãràkã gãrã lípî ró ngã-fî dũu ndrî gólíyî gólã drí lò'bãlé rî 'bá yî sí. Gô'dã nîngã sí, ácalé búuu ándrò nò rî, òjílã â'dò ícã'á nílã kí, pãtîî Ôvâri bè rî'á, òzò kpálé gólíyî òndrê gólã kò cú ìyî lífî sí rî. Bè trá ìtí rî, tã mbî tãndí yù'dãwã gólíyî fî lògólé Ôvâri drí árimãkò íyíkã drí sí.

²¹ Nî ndrê drê, òzò kpálé gólíyî ùnî trá kí Ôvâri áã'dò bè rî'á rî, gólíyî gã dó gólã rî ìnjílî Ôvâri ró, gô'dã kpã áwò-ìtí 'èlé gólã drí. 'Dîi vò lâ 'á rî, gólíyî drî drí rû ìzãzo bãndî-bãndî, gô'dã tã ìsũ gólíyíkã 'bãlé â'dólé cú ìtí tã ífî ákó. ²² Ôzò kpálé gólíyî áãmã tã â'dózo cú tã nîzo rî, tã ìsũ-ìsũ gólíyíkã rî'á pãtîî ró ázã-ázã lâ ró. ²³ Gólíyî lèé kò Ôvâri gólã rî 'bã zãã gbãdú zãã 'bũu 'álã rî ìnjílî álòwãlã. 'Dîi vò lâ 'á rî, gólíyî jã rû rî'á ngã líndrî gólíyî lópálé trá fê 'ásí rî 'bá yî ìnjílî ì'dí òvâri ró, ngãtã líndrî rî 'dî á'bã'á òjílã mvã kã 'î yã, ngãtã kòrõnyã kã 'î yã, ngã áriwã 'î yã, gô'dã ngã ngã-fî gólíyî ángó nò drîî nò 'bá yî kã bè yã rî.

²⁴ Gô'dã tã rî 'dî tãsí rî, Ôvâri gã gólíyî trá dó. Ìtí rî, gólã kí, “Tãndí ró, 'dòvó gólíyî ò'dê gbò tã ònjí lòvó gólíyî pîpîsîlî kã gólã rî 'bã gólíyî ádólé rî vósí.” Á'dò bè trá ìtí rî, gólíyî òjã rû rî'á tã lãràkò ndrî ànyî kã rî 'èlé ì'dí ìyî ázi-ázi yî bè. ²⁵ Gólíyî jã rû gô'dã rî'á tã ònjò kã árilí ì'dí tã pãtîî gólã Ôvâri kã ró rî vò lâ 'á. Gólíyî jã rû kpã rî'á ngã gólíyî ángó nò kã rî 'bá yî ìnjílî ì'dí. Gô'dã gólíyî rî kò rî'á Ôvâri 'bũu 'álã gólã ngã rî 'dî 'bá yî lò'bã 'bã nî rî ìnjílî. Gólã ì'dí rî'á gólã gólíyî drí ícalé lúyílã zãã gbãdú ádũkũ ákó rî. Áã'dò ìtí.

²⁶⁻²⁷ Ìtí, tãlã gólíyî 'è tã ònjí trá rî drí sí rî, Ôvâri dî ùgúlî trá gólíyî drí. Ìtí gólã kí gólíyî drí rî, “Tãndí ró, 'dòvó gólíyî ò'dê gbò ngã gólíyî ànyî kã tã lòvó gólíyî rû'bã kã drí gólíyî áselé 'èlã rî 'bá yî 'èlé ì'dí.” Gô'dã ìtí rî, òkó lòvó fò trá volé ágò 'ásí gô'dã cé ágò ázi lòvó ì'dí á'dú kòzo ì'dí bè lâ òkó ró. Ìtí gólíyî drí rízo tã ànyî kã 'èlé ì'dí ìyî vò 'ásí ágò ázi ró. Nîngã sí, òkó drí kpã ngãzo ìyî dílí volé ágò rû sí gô'dã rízo áyílî ákpã ìyî vò 'ásí. Gô'dã ìtí rî, Ôvâri drí lãñò gólã ícã 'bã tã ànyî 'dî 'bá yî kã 'dî bè rî fèzo gólíyî drí ndrî.

²⁸ Gô'dã á'dò bè trá ìtí rî, Ôvâri áyê gólíyî trá, tã ìsũ-ìsũ gólíyíkã áãdò ró gólíyî bè lãvũlî kòrò, gólíyî drî ìzã ró rû ndrî á'dólé rî'á tã gólíyî ícã 'bã kò mbî gólíyî drí 'èlé rî 'bá yî 'èlé ì'dí. ²⁹⁻³⁰ Nîngã sí, tã ònjí gólíyíkã rî 'bá yî lízo trá ácalé ròò. Gólíyî 'è tã ndrî gólíyî tã ònjí tètè ró rî 'bá yî trá òjílã ázã 'bã yî drí. Gólíyî rî'á ngã lòvó bè dũu á'dólé ìyî nyãányã drí. Gô'dã ázi-ázi lâ yî ágî-ágî gólíyî lífî. Gólíyî rî trá rû calé ìyî lãfálé 'ásí, gô'dã kpã rízo ìyî ázi-ázi yî úfúlî. Gólíyî rî trá rî'á ònjò ádólé ìyî ázi-ázi yî drí. Gólíyî pîpîsîlî rî'á ònjí ró ázi-ázi lâ yî rû. Gólíyî rî trá rî'á ázi-ázi lò'dalé gô'dã kpã rî'á tã ngólé ázi-ázi lâ yî rû. Ìtí rî, gólíyî lèé Ôvâri kò álòwãlã. Gólíyî 'bã ìyî nyãányã òjílã àmbã-àmbã ró, gô'dã gólíyî drí ìyî 'bãzo á'dólé drî-'bã ró ìyî ázi-ázi yî drí. Gólíyî rî ìyî trá rî'á ìyî áruílî. Gô'dã gólíyî rî trá rî'á tã ázã ànyî kã ró rî 'bá yî lòndalé ì'dí 'èlé. Gólíyî ári tã ìyî ándrê yî kã ìyî átã yî bè rî kpã kò. ³¹ Ìtí rî, gólíyî trá rî'á tã ázã-ázã 'bã ró. Gólíyî 'è tã gólã gólíyî drí kí'á nî rî yî á'dò 'è'á lâ rî kò. Gô'dã gólíyî 'bãã ádrúpî lâ yî lòvó kpã kò. Gô'dã gólíyî ndrê ìzã lâ ìyî kpã kò. ³² Lé rî, gólíyî nî tã Ôvâri drí 'bãlé rî trá dódo kí, Ôvâri á'dò lãñò òdrã sí rî fê'á òjílã gólíyî rî 'bã tã ànyî kã ìtí 'dî 'èlé rî 'bá yî drí. Kpálé gólíyî nílî bè tã rî 'dî trá rî, gólíyî áyê tã ànyã ònjí ìyíkã 'dî 'bá yî kò. Gólíyî rî trá zãã 'èlã ìyî. Gô'dã gólíyî ádò ìyî ázi-ázi yî kpã tã ònjí álò-álò 'dî 'bá yî 'èlé.

Tã kíkî Ôvâri kã òjílã rû ákí ákó rî

2 ¹ Ámã ádrúpî yî ámã ìzo yî bè, nî rî ànikã bè ìsũlã rî kí, ànî òjílã Yúdã yî kã rî áã'dò ìyî ì'dí òjílã tãndí gólíyî ícã 'bã drî-báláyî ró tã gólíyî ázi-ázi kã rî 'bá yî kílí yã? Á'dí 'bã ànî á'dólé tã kí 'bã gólíyíkã ró rî nî yã? Ôzò nî áãtã tã kí, òjílã ázã ò'è tã ázãkòlã 'dî trá ònjí ró rî, 'dòvó nî ìsũ tã tã ànî nyãányã kã rî 'bá yî tãsí. Nî 'è tã ònjí ró rî 'bá yî kpã trá, nyé òzò tã ònjí gólíyíkã rî 'bá yî kãtí. Ìtí rî, nî lè trá lãñî lãñò tã ònjí 'dî 'bá yî kã rî kã nílî nî yã? ² Ôvâri ì'dí rî'á gólã tã òjílã gólíyî tã ònjí 'dî 'bá yî 'è 'bã rî 'bá yî kã kí 'bã lâ 'î. Mã nî trá kí, gólã rî tã kílí ndrî dódo mbî ró. ³ Á'dò bè trá ìtí rî, ànî gólíyî cé òjílã mvã ró nò ìsũ tã kí, yî áã'dò ícã'á tã gólíyî ázi-ázi kã rî 'bá yî kílí nî rî á'dò tãsí yã? Ôzò ànî nyãányã ò'è tã álòlã ònjí ró gólíyî ànî drí kí'á nî rî Ôvâri áã'dò lãñò fê'á ázi-ázi drí tã lâ sí rî kpã rî, gô'dã nî ìsũ ànikã bè rî, nî á'dò ícã'á ngã pãlé lãñò rî gólã ànî drí lèlé á'déle òjílã ázi ázã 'bã yî drî 'dî 'ásí yã? ⁴ Nî nî pîpîsîlî tãndí á'dí ró Ôvâri kã kò. Ìtí rî, nî njã pîpîsîlî tãndí á'dí ró Ôvâri kã gólã drí lèlé á'dalã ànî drí tã ònjí ànî nyãányã kã rî tãsí rî rû njãnjã yã? Ôvâri rî pîpîsîlî rî'á á'dí ró ànî rû. Gólã 'bãã 'alé ádrã íyíkã kò 'wãã á'dólé ànî rû, tãlã gólã rî ànî tèle ndrî á'dólé tã ònjí ànikã rî 'bá yî nílî zãlò, gô'dã vò lâ sí rî, nî áãdî ró drî bè volé 'á lâ yî 'ásí. Á'dò kò tãndí ànî drí tã 'dî ndrèlé tã fînyáwã ró.

⁵ Gô'dã òzò ànî drî áãmbã àmbã tã ònjí ànikã tãsí rî, 'dîi ànî trá rî'á gólã rî 'alé 'bã'á gílî ànî rû á'dólé lãvũlî gãrã kòrò. Ìtí, gô'dã kãyî gólã drí tã òjílã ndrî kã kízo rî sí rî lãñò ànikã rî á'dò á'dó'á àmbã gãrã. Kãyî rî 'dî tú, òjílã ndrî á'dò ìyî nî'á lâ kí, Ôvâri rî'á tã gólíyíkã kí'á mbîmbî ró. ⁶ Ôvâri á'dò tã òjílã álò-álò kã kí'á té á'dò tã gólíyî òjílã rî 'dî drí rî'á trá 'èlã rî kã vò ró. ⁷ Ôjílã úrukã 'bã yî rî rî'á tã gólíyî á'dò 'bã mbîmbî ró rî 'bá yî 'èlé ì'dí, á'dò ró bè tã gólíyíkã drí súzo Ôvâri rû, tãlã ìyî drí rízo zãã gbãdú gólã bè ádũkũ ákó. Ìtí rî, Ôvâri á'dò gólíyî 'bã'á rílî yî bè zãã gbãdú ádũkũ ákó.

⁸ Gô'dã òjílã ázã 'bã yî rî ìyíkã rî'á cé tã gólíyî ìyî nyãányã tãsí rî 'bá yî 'èlé ì'dí. Gô'dã tã rî 'dî tãsí rî, gólíyî gã dó tã pãtîî gólíyî Ôvâri kã ró rî 'bá yî lèlé 'èlé. 'Dîi vò lâ 'á rî, gólíyî rî gô'dã tã gólíyî ònjí lâ ró rî 'bá yî 'èlé ì'dí Ôvâri rû. Ìtí rî, tã pãtîî ró, Ôvâri rî fîi á'dò gí'á gólíyî rû. ⁹ Nî ndrê drê, Ôvâri á'dò lãñò fê'á òjílã ndrî tã ònjí 'è 'bã rî 'bá yî drí, ngãtã á'dò ìyî gbò òjílã Yúdã yî kã gô'dã òrî ázã 'bã yî bè rî ì'dí rî. Gô'dã gólã á'dò ngîngî lâ lãñò fê'á òjílã Yúdã yî kã gólíyî

gã 'bá dó tá gólákã rî 'bá yî ârîlî rî yî drî.^{2 10} Gõ'dá rî, Ôvâri â'dô ôjîlã ndrî gólîyî tá mbîmbî 'ê 'bá rî 'bá yî ñnjî'á, ïtî gõ'dá gólîyî â'dô tá tãndî ùsú'á Ôvâri drîgá sî, â'dô ró bê gólîyî drî ïcázó rîlî ã'dî ró. Ôvâri â'dô tá tãndî 'dî 'ê'á ïtî, ngîngî lâ ôjîlã Yúdã yî kã gólîyî tá gólákã 'ê 'bá rî yî drî, gõ'dá gólã â'dô kpá tá tãndî 'ê'á ôjîlã ndrî ôrî äzã 'bá yî kã gólîyî tá gólákã 'ê 'bá rî 'bá yî drî.¹¹ Nî ndrê drê, Ôvâri â'dô tá ôjîlã kã kî'á ndrî ïcã-ïcã ró, â'dô kô rú ññî vó ró.

^{12–13} Gõ'dá ôjîlã Yúdã yî kã tãsi rî, Ôvâri â'dô tá gólîyîkã rî 'bá yî kî'á â'dô tá 'bã'bã gólã Músã drî fêlê rî vó ró, tãlã gólîyî rî rîlî tá 'bã'bã rî 'dî 'bá yî zêlé. Gõ'dá ñngã sî, gólîyî 'ê tá ònjî rî 'bá yî bê trá ïtî tá 'bã'bã 'dî 'bá yî rú rî, Ôvâri â'dô lãñô fê'á gólîyî drî tá 'dî 'ê äkô lâ yî tãsi. Nî ndrê drê, òzô ñî äârî tá 'bã'bã 'dî 'bá yî cé äñî bî sî gõ'dá cú ïtî tá lâ yî 'êzô kô'dãwá rî, Ôvâri ndrê äñî kô ôjîlã tá mbî 'bá yî ró.

Gõ'dá kpá ôjîlã ôrî äzã 'bá yî kã rî 'bá yî tãsi rî, òzô kpálê gólîyî ôrî kô tá 'bã'bã 'dî 'bá yî zêlé rî, Ôvâri â'dô tá kî'á kpá gólîyî rú, tãlã tá ònjî gólîyî drî rî'á 'êlã rî 'bá yî tãsi.^{14–15} Ôzô kpálê ôjîlã ôrî äzã 'bá yî kã ùñî ïyî tá 'bã'bã gólîyî äfêlê kôrô Músã sî 'dî 'bá yî kô'dãwá rî, gõ'dá gólîyî ôtîrî rî rî'á tá 'êlê â'dô tá tá 'bã'bã 'dî 'bá yî kã vó ró gbô ïtî lâ 'dî kãtî rî, 'dñî â'dã tá kî, Ôvâri lôfi tá 'bã'bã rî 'dî 'bá yî ïfi lâ yî trá gólîyî drî sî. ïtî rî, tá ïsû gólîyîkã sî rî, gólîyî ñî trá kî, tá ängô rî 'bá yî 'dî rî'á dódó gõ'dá tá ängô rî 'bá yî 'dî rî'á änyã ró. Rî'á ôkîzô gólîyî ñî tá 'bã'bã 'dî 'bá yî trá rî kãtî, tãlã tá ïsû gólîyîkã â'dã tá trá gólîyî drî kî, tá gólîyî drî rî'á 'êlã rî 'bá yî rî'á tãndî ró, ngãtã ònjî ró yã rî.¹⁶ Ôvâri ñî tá gólîyî â'dô 'bá ôjîlã pîpîsilî 'á rî 'bá yî trá ndrî, gõ'dá kãyî gólã drîlã Yêsû Krîstô rî 'bãzô tá ôjîlã kã kîlî ndrî rî sî rî, Yêsû â'dô tá ôjîlã kã kî'á älô-älo â'dô tá rî 'dî 'bá yî kã vó ró. Gõ'dá â'dô rú 'ê'á té òzô má drî ïmbálê trá ôjîlã drî rî 'bá yî kãtî.

¹⁷ Nî äzã, òzô ñî â'dô ôjîlã Yúdã yî kã 'dî rî, ñî ïsû tá kô kî, yî äã'dô rî'á ôjîlã tãndî Ôvâri kã rî 'dî, cé tãlã ñî rî rîlî tá 'bã'bã gólã drî 'bálê ñî 'êlê rî zêlé.¹⁸ Nî ïsû änikã kî, ñî ñî tá gólîyî sù 'bá Ôvâri rú rî 'bá yî trá. Gõ'dá ñî ïsû trá kî, tá tãndî Ôvâri kã rî 'bá yî äã'dô trá äñî drî ägálê 'á, cé tãlã ïmbã ñî trá tá gólîyî tá 'bã'bã gólákã kã rî 'bá yî sî. Gõ'dá ïtî rî, tá ññî änikã 'dî cú ïtî tá lâ 'ê äkô ïcã kô äñî pälê.¹⁹ Nî äzã ôjîlã Yúdã yî kã ró rî, ñî ätã tá kî, ñî ïcã trá ôjîlã gólîyî ïfi äkô tá gólîyî Ôvâri kã rî 'bá yî ndrêzô rî 'bá yî äñîlî gã, â'dô ró bê gólîyî drî tá pãtî Ôvâri kã ñîzô. ñî ïsû bê rî kî, ùlî änikã 'dî 'bá yî äã'dô â'dô'á òzô lãmbã kãtî kôlê lãfi Ôvâri kã 'dî ôjîlã gólîyî rî 'bá yî ññîrîkúwã 'á rî 'bá yî drî.²⁰ Gõ'dá ñî ïsû tá kpá kî, ñî ñî tá Ôvâri kã trá tãndî ró â'dólê ñî drî ïcázó tá lâ ïmbálê ôjîlã gólîyî tá lâ ñî 'bá kô'dãwá rî yî drî, cé tãlã ñî rî'á cú tá 'bã'bã gólîyî Ôvâri kã ïgîlî trá búkû gólákã 'á rî bê rî drî sî.

²¹ Gõ'dá ñî bê trá rî'á tá Ôvâri kã ïmbã'á äzi-äzi drî ïtî lâ 'dî kãtî rî, ngã gô ñî rî rîlî cú ïtî tá rî gógó gólîyî Ôvâri drî 'bálê trá ñî drî 'êlê 'dî 'bá yî 'ê äkô â'dô tãsi yã? Ôzô ñî ôrî trá rî'á tá pëlê ôjîlã drî kî, ñî ùgû ngã kô, ngã ñî rî gógó rî ngã ùgûlî ïyîkã â'dô tãsi yã? ²² Ôzô ñî ôrî ôjîlã ïmbálê rîlî cé ïyî ôkó yî bê rî, ngã ñî ngã änikã lîyã ró ñî'á â'dú kôlê ôkó gólã â'dô 'bá kô äñî ôkó ró rî bê â'dô tãsi yã? Ôzô ñî ôgã tá ôvâri äbãrãdãgô kã trá dó rî, gõ'dá ñî rî filî jô ôvâri äbãrãdãgô 'dî 'bá yî kã 'ásî ñî'á ngã gólîyî sù 'bá ñî ïfi rî ùgûlî â'dô tãsi yã? ²³ Nî gólã äñî nyãnyã 'bã 'bá â'dólê sîsî tãlã ñî ñî tá Ôvâri kã rî 'bá yî trá, gõ'dá ñî gã dó rîlî rî'á tá gólákã rî 'bá yî 'êlê dódó â'dô tãsi yã? Gõ'dá ñî gã tá Ôvâri kã bê trá ïtî rî, 'dñî ñî 'dã 'dî gólã 'dî. ²⁴ Ôvâri ätã tá trá äkú ró tá ònjî änikã tãsi tá ängû 'bá ïsãyã sîlî tá ïgî ïyîkã 'á. ïsãyã kî, "Ôjîlã ôrî äzã 'bá yî kã rî 'bá yî â'dô ïyî Ôvâri rî rú ïzã'á, tãlã tá ònjî äñî ôjîlã Yúdã yî kã rî kã drî sî."

Ïsãyã 52.5

Tã Ôvâri drî ïsûlî 'dê'dê bãsã 'á rî tãsi rî

²⁵ Äñî gólîyî 'dê 'bá trá bãsã 'á äñî pãzô rî tãsi rî, 'dê'dê bãsã 'á 'dî â'dô äñî pã'á cé òzô ñî ôrî tá 'bã'bã Ôvâri drî fêlê trá Músã sî ôjîlã drî 'êlê rî 'bá yî 'êlê ndrî rî. Gõ'dá òzô ñî äãyê tá 'bã'bã Ôvâri kã älo rî trá 'ê äkô lâ rî, 'dê'dê bãsã 'á änikã 'dî rî'á ngã tãkó 'î.

²⁶ Gõ'dá ôjîlã gólîyî 'dê 'bá kô bãsã 'á rî 'bá yî tãsi rî, òzô tí gólîyî ñcã tá 'bã'bã 'dî 'bá yî 'êlê ndrî rî, tí Ôvâri â'dô gólîyî ndrê'á ôjîlã ïyîkã ró nyê òzô ôjîlã ïyîkã gólîyî 'dê 'bá trá bãsã 'á rî kãtî.²⁷ Ôzô tí gólîyî ñcã trá tá 'bã'bã 'dî 'bá yî 'êlê ndrî rî, tí tá tãndî gólîyîkã â'dô äñî ôjîlã Yúdã yî kã rî 'bá yî ä'dã'á tá ònjî 'bá ró, tãlã äñî gólîyî 'dê 'bá trá bãsã 'á rî, rî tá ònjî 'êlê, gõ'dá ñî ñî bê tá 'bã'bã Ôvâri kã kpálê tãndî ró rî.^{28–29} Tã gólã ôjîlã 'bã 'bá â'dólê ôjîlã pãtî Ôvâri kã ró rî â'dô kô cé tá 'dê'dê bãsã 'á 'dî kã tãsi. Ôjîlã äzã ïcã kô â'dólê ôjîlã Ôvâri kã ró cé lã'bî ôjîlã Ôvâri kã rî 'bá yî kã 'ê'ê lâ sî. ïtî rî, ôjîlã â'dô ïcã'á â'dólê ôjîlã Ôvâri kã ró, cé òzô Ôvâri ôjã â'dô-â'dô gólákã trá rî. 'Dñî tá Lîndrî Tãndî Ôvâri kã rî kã 'dî. Gõ'dá òzô ôjîlã â'dô trá ôjîlã Ôvâri kã ró rî, Ôvâri 'dî gólã rî 'bá ôjîlã 'dî lûyîlî rî. Ä'dó kô ôjîlã äzã 'bá yî drî gólã rî lûyîzô ñî.

Tã Ôvâri drî ùlî ïyîkã ññîzô 'ê'ê lâ sî mbî rî

3¹ Äätã trá kî ñî rî, "Ôzô tá 'dê'dê kã bãsã 'á rî ô'bã ämã ôjîlã Yúdã yî kã rî 'bá yî kô â'dólê ôjîlã Ôvâri kã ró rî, gõ'dá ïtî rî, rî'á tá tãndî 'î Ôvâri rî ïfi drî 'á ngãtã ämã rî'á ôjîlã Yúdã yî kã 'dî rî drî yã?"² Tã-drî má drî lôgôlê tá 'dî 'á rî rî'á òzô ñötî. Äwô, tá â'dózó ôjîlã Yúdã yî kã ró rî rî'á tãndî ró kôrô ôrî ôjîlã äzã 'bá yî kã drî sî. Tã ängî gólã ämã ämú 'bá rî rî'á 'dî ñötî kî, Ôvâri äfê tá 'bã'bã ïyîkã tîbê 'bálê ôjîlã drî 'êlê rî trá ämã ôjîlã Yúdã yî kã rî 'bá yî drî.

³ Gõ'dá ïñî tá kpá trá kî, "Ôzô ôjîlã ùrûkã Yúdã yî kã rî 'bá yî ôrî ïyî gõ'dá kô tá gólîyî Ôvâri drî 'bálê gólîyî drî rî 'êlê rî, 'dñî rî ä'dã tá kî, tá lê äkô ngãtã tá äñî äkô gólîyîkã 'dî â'dô Ôvâri rî 'bã'á rú jãlê tá gólîyî yî drî 'bálê trá 'êlê ôjîlã drî rî 'bá yî 'êlê yã?"⁴ ïtî rî, má lôgô tá rî 'dî drî lâ ñötî kî, ä'dó kô rî'á òzô 'dñî rî kãtî älöwãlã. Tãlã Ôvâri rî'á tá gólîyî gólã drî 'bálê 'êlê ôjîlã drî rî 'ê'á kãyî vósî ïtú-pã bê kãrá. Úlî Ôvâri kã rî 'bá yî rî'á kãyî vósî kãrá pãtî ró, òzô kpálê ùlî

²2.9 Ôvâri â'dô lãñô fê'á ôjîlã Yúdã yî kã drî lãñî-lãñî ró, tãlã gólîyî 'ê tá ònjî trá Ôvâri rú, kpálê gólîyî ñî tá mbî Ôvâri kã bê trá rî.

rí gógó 'dī 'bá yí āā'dā īyī tā kī, tā īsū ōjīlā ndrī kā īyī tāsī rí āā'dō ányā ró rí. Gō'dá ītí rí, úlī Dāwúdī kā rí 'bá yí ā'dā tā trá kī, úlī Ōvārī kā rí 'bá yí rī'á pātīī ró. Gólā kī Ōvārī drī rí,

“Tā gólīyī ní drī kīlī má rú rí 'bá yí rī'á īyī ngbā mbīmbī ró.

Ōzō gō'dá ōjīlā āzā āātā tā ōnjī trá ní rú rí,

ní ā'dā tā kàyī vósī kárā kī, tā kīkī áníkā rī'á mbīmbī ró.”

Lôngó 51.4

⁵ Ōjīlā ūrūkā 'bá yí ā'dō īyī fī ányā'á 'dīī drīī sī kī, “Ōzō tā ōnjī āmákā rí āā'dā tā kī Ōvārī rí nyāányā āā'dō tándī ró rí, rī'á tā ányā 'ī Ōvārī drī tā kīzō āmā rú tálā tā ōnjī āmákā 'dī tāsī yā?” ⁶ Gō'dá má ātā tā kī, ā'dō ītí kō. Úlī 'dī 'bá yí ā'dō kō mbī. Ōzō tī ā'dō trá ányā ró Ōvārī drī lāṅṅō fēzō āmā drī tálā tā ōnjī āmákā tāsī rí, gō'dá gólā ícá kō ālōwálā tā ōjīlā āngó drī 'á nō kā kīlī.

⁷ Gō'dá nīngá sī, áātā tā kpá kī, “Ōnjō má drī ádólé rí ā'dā kpá tā kī, úlī Ōvārī kā rí 'bá yí rī'á kākārā pātīī ró. Gō'dá ōzō ōnjō āmákā 'dī 'bá yí ō'bā ōjīlā trá Ōvārī rí īnjīlī úlī pātīī átā 'bá ró ītí lā 'dī kátí rí, gō'dá ītí rí, Ōvārī ā'dō ícá'á āngó tī ró tā kīlī má rú tā rí 'dī tāsī tā ōnjī 'bá ró yā?” ⁸ Nī īsū tā úlī ányā rí 'dī 'bá yí tāsī. Á'dō ā'dó'á ókīzō má áatā kī, 'dōvó mā ō'ē tā ōnjī ró rí 'bá yí ā'dō ró bē kī, tā gólīyī tándī ró rí 'bá yí ā'dō rú 'ē'á tálā tā rí 'dī tāsī. Gō'dá ōjīlā ányā ūrūkā 'bá yí āmā īyī tā kī, 'dīī āā'dō rī'á tā gólīyī āmā drī rī'á ímbálā rí 'bá yí 'dī. Gō'dá ītí rí, úlī gólīyīkā 'dī 'bá yí rī'á 'dó ányā ró. Rī'á mbī Ōvārī drī lāṅṅō fēzō drīlīyī tálā tā áatā-áatā gólīyīkā āmā rú ōnjī ītí 'dī tāsī.

Tā mbīmbī Ōvārī kā tā ōjīlā ndrī kā kīzō tā ōnjī 'bá ró rí

⁹ Ōvārī áfē tā ímbā íyīkā trá āmā ōjīlā Yúdā yí ká rí 'bá yí drī. Ítí rí, tā rí 'dī ītō lā kī, āmā 'dī ōjīlā tándī 'ī lāvūlī kōrō tā ōjīlā ūrūkā 'bá yí ká rí drīī sī yā? 'É'ē, ā'dō ītí kō. Mā áatā trá ānī drī sīšī nā sī kī, Ōvārī rí tā kīlī āmā rú ndrī tā ōnjī 'bá ró. Ōjīlā Yúdā yí ká gō'dá ōjīlā ōrī āzā 'bá yí ká bē ndrī nīī īyī 'dó ngá lānjī tā ōnjī ká. ¹⁰ Rī'á ōzō tā ígī Ōvārī ká drī átalé trá rí kátí kī nī rí,

“Ōjīlā āzākā yū'dāwá gólā rí 'bá íyīkā kárā rī'á tā mbīmbī Ōvārī rí līfī drī 'á rí 'ēlé 'dī.

¹¹ Ōjīlā āzākā yū'dāwá rí 'bá tā gólīyī Ōvārī ká rí 'bá yí nīlī gō'dá 'ēlé rí.

Ōjīlā āzākā kpá yū gólā rí 'bá Ōvārī rí lōndálé rí.

¹² Gō'dá ōjīlā cé fīfī dī īyī trá vólé Ōvārī rú sī ákī ákó.

Ítí rí, Ōvārī rí līfī drī 'á rí, gólīyī trá cú ītí tā ífī ákó,

cé rīlī īyī rī'á tā ōnjī tētē ró rí 'bá yí 'ēlé 'dī.

Ítí rí, ōjīlā āzā ālō kpá yū gólā rí 'bá kárā rī'á tā mbī 'ēlé 'dī rí.

Lôngó 14.1-3

¹³ Gō'dá úlī ndrī gólīyī drī átalé rí 'bá yí ā'dā tā kī,

ā'dō-ā'dō gólīyīkā rí rī'á āṅā ró, ōzō āvō gólā ṅā 'bá trá rí kátí.

Gólīyī rí trá rī'á ōnjō āgálé 'dī ōjīlā drī.

Lôngó 5.9

Tā ōnjī gólīyī drī rī'á átalā īyī ōjīlā āzā 'bá yí rú rí rī'á ókīzō īnī gīī 'ī rí kátí.

Lôngó 140.3

¹⁴ Gólīyī rí trá rī'á ōjīlā lō'dálé āwā sī.

Lôngó 10.7

¹⁵ Gólīyī rī'á njāā ōjīlā ūfūlī 'wāā cú ītí tā ífī ákó.

¹⁶ Gólīyī rí trá vō ízálé gō'dá kpá ízā fēlé ōjīlā drī vō gólīyī drī lāmúzó rí 'bá yí 'ásī ndrī.

¹⁷ Gólīyī nīī īyī rīrī āzī-āzī yí bē ā'dī ró rí kō.

Ísáyā 59.7-8

¹⁸ Gólīyī ūrīī Ōvārī kō tā ōnjī íyīkā 'ē'ē lā sī.”

Lôngó 36.1

'Dīī tā gólīyī Ōvārī drī átalé ōjīlā āngó nō kā rí 'bá yí tāsī rí 'dī.

¹⁹ Mā nī trá kī, tā gólīyī Ōvārī drī 'bálé Músā sī ōjīlā drī 'ēlé rí rī'á īyī ndrī ōjīlā Yúdā yí ká gólīyī rí 'bá tā rí 'dī 'bá yí zēlé rí drī. Gō'dá úlī rí gógó 'dī 'bá yí áatā tā trá kī nī rí, kpálé ōjīlā Yúdā yí ká rí 'bá yí rī'á īyī ōjīlā ōnjī-ōnjī 'ī rí, tā 'dī tāsī rí, gólīyī āzākā ícá kō tā-drī lōgólé Ōvārī tā kī 'bá ró rí drī tā ōnjī gólīyīkā tāsī. Ítí rí, Ōvārī rí tā kīlī ōjīlā rú ndrī.

²⁰ Nī ndrē drē, ōjīlā āzākā ālō ícá kō ā'dólé nyé ōjīlā tā mbī 'bá ró Ōvārī rí līfī drī 'á tā 'bā'bā 'dī 'bá yí īnjī-īnjī lā yí sī. Tálā tā 'bā'bā rí 'dī 'bá yí ícá īyī cé tā ōnjī ōjīlā ká rí 'bá yí ā'dálé 'dī gólīyī drī.

Láfī Ōvārī drī ōjīlā ndrēzō tā mbī 'bá ró Yésū sī rí

²¹ Ngbāāngbānō rí, Ōvārī nīī lāfī trá trā ōjīlā drī ā'dózo tā mbī 'bá ró. 'Dīī ā'dó kō lāfī gólā tā 'bā'bā īnjī ká rí 'dī.

Gō'dá Ōvārī áatā tā trá lāfī tándī ngá pāzō rí ká tāsī tā ígī-ígī íyīkā 'á. Gólā áatā tā trá tā lā sī ákū ró ákū ró nā sī tā āngū 'bá íyīkā rí 'bá yí sīlī. ²² Láfī rí 'dī rī'á nótí. Ōvārī rí ōjīlā 'bálé ā'dólé mbī yí līfī rí, ōzō gólīyī ōlē tā trá Yésū Krístō 'á rí, Ōvārī rí rī'á ōjīlā pālē ndrī lāfī ālólā 'dī 'ásī. Ōvārī cá ōjīlā lāfā kō tā 'dī tāsī.

²³ Nī ndrē drē kpá, ōjīlā ndrī 'ē īyī tā ōnjī trá. Ōjīlā āzākā yū'dāwá gólā ícá 'bá tā gólīyī Ōvārī drī lēlé gólīyī drī 'ēlé rí 'bá yí 'ēlé ndrī. ²⁴ Kpálé ītí rí, Ōvārī pā ōjīlā ndrī gólīyī tā lē 'bá Yésū Krístō 'á rí yí drī-báláyī ró tálā pīpīšīlī ā'dī tándī gólākā tāsī. Tálā ōdrā Yésū ká tā ōnjī ōjīlā ká tāsī rí sī, Ōvārī ícá trá ōjīlā pālē lāṅṅō tā ōnjī gólīyīkā rí 'bá yí ká 'ásī, gólā tī āmā drī ró bē. ²⁵ Ōvārī áfē Yésū ípálé fē lāfī-lāfī drīī ngá fēfē ró yí drī ōmbā íyīkā ā'dīzō, ā'dó ró bē yí Ōvārī drī

icázó bê tâ ònjí òjílã kã àyélé tãlã Yésũ rí àrì tãsi. Ôvãrì 'è tâ 'dì ìtí, à'dò ró bê yí drí tâ à'dázó kî, yí rí tâ 'èlé ndrì mbîmbî ró tâ ònjí tãsi. Bũũũ àndrò nô rí, Ôvãrì rí trá pîpîsîlî à'dî sî tâ ònjí òjílã kã rí 'bá yí tãsi. Gólã fêé lãṅò gólíyî drí 'wãã kò'dáwã. ²⁶ Gõ'dá ngbãangbãno rí, Ôvãrì à'dã trá kî, yí rí tâ 'èlé mbîmbî ró tâ ònjí òjílã kã rí 'bá yí tãsi. Ní ndrê drê, tãlã òdrã Yésũ kã tâ ònjí tãsi rí tãsi, Ôvãrì icã trá tâ kílì mbîmbî ró tâ ònjí tãsi gõ'dã kpã tâ ònjí 'bá gólíyî tâ lè 'bá Yésũ 'á rí 'bá yí 'bãlé à'dólé tâ mbî 'bá ró yí lîfî.

²⁷ Gõ'dã bê trá ìtí rí, mã à'dò icã'á àmã àrúlî à'dò tâ tãsi yã? Ngã àzãkã kó yù! Tã Ôvãrì drí àmã ndrêzò tâ mbî 'bá ró rí, tâ ífí lã íyíkã à'dò 'í yã? Tã rí 'dì ífí lã kî, mã ìnjî tâ 'bã'bã yã? À'dò ìtí kò, gõ'dã cé àmã drí tâ lèlé Yésũ 'á 'díyî pã 'bá ró. ²⁸ Àdükũ lã ró rí, Ôvãrì rí òjílã 'bãlé à'dólé mbîmbî ró cé tâ lèlé gólãkã pîpîsîlî àlò sî rí tãsi. À'dò kò tâ tâ 'bã'bã kã 'èlé rí sî. ²⁹ Ôvãrì rí cé òjílã Yúdã yí kã rí 'bá yí pãlé 'dì yã? Gõ'dã à'dò kò kpã drílã òjílã gólíyî Yúdã ró kò rí 'bá yí pãlé yã? ³⁰ Ôvãrì rí'á cé àlò, gõ'dã gólã 'è tâ àlò trá òjílã pãlé ndrì. Gólã 'bã òjílã Yúdã yí kã rí 'bá yí gõ'dã kpã gólíyî à'dò 'bá kò òjílã Yúdã yí kã ró rí 'bá yí bê à'dólé mbîmbî yí lîfî lãfî àlò sî, tâ lèlé gólíyíkã Yésũ 'á rí sî. ³¹ Tã 'díyî pãpã tâ lèlé sî rí kã 'dì ìtò lã kî, mã àâyê tâ tâ 'bã'bã ìnjî kã vólé yã? Ìtí kò àlòwálã. 'Dî ò lã 'á rí, mã àmò tâ 'bã'bã gágã drí-mvã mùdrî sî tâ lèlé àmãkã tãsi.

Tã gólã tâ lèlé Ābārāyāmā kã drí àmã ìmbázó rí

4 ¹ Tã àmã à'bìyã Ābārāyāmā kã drí icázó tâ ìmbálé àmã drí tâ ngã pãpã kã tâ lèlé sî gõ'dã pávò Ôvãrì drí rìzò òjílã pãlé tâ ònjí 'ásì rí tãsi. ² Tíkò òzò Ôvãrì òpã Ābārāyāmā trá tâ ònjí gólãkã 'ásì tãlã tâ tãndí gólíyî Ābārāyāmā drí 'èlé rí tãsi rí, gõ'dã gólã à'dò icã'á à'dólé íyî àrúlî, tâ gólã drí à'dózó òjílã Ôvãrì kã ró rí sî, tãlã à'dò à'dò'á tâ tìbè gólã rí nyãnyã drí 'èlé nî rí ró. Gõ'dã Ôvãrì nî tâ pãtî nî ngã pãpã Ābārāyāmā kã rí tãsi. Ìtí ró rí, Ābārāyāmā icã kò íyî àrúlî tâ rí 'dì tãsi Ôvãrì àndrã. ³ Ní ndrê drê, tâ ìgî-ìgî Ôvãrì kã àtã trá kî,

“Ābārāyāmā lè tâ trá Ôvãrì 'á pîpîsîlî àlò rí sî,

gõ'dã ìtí rí, Ôvãrì drí gólã rí 'bãzó à'dólé òjílã mbîmbî ró tâ lèlé gólãkã 'dì tãsi.”

Tã Ômvó Ngã 15.6

⁴ Òzò òjílã òrì lòsì 'èlé àdî tãsi rí, úzî àdî fèlé trá gólã drí 'dì ngã fèfè ró kò. Gõ'dã tâ gólã Ābārāyāmā rí pãzó 'dì à'dò kò kî, Ābārāyāmā 'è lòsì 'í tâ lã tãsi rí. ⁵ Gõ'dã rí, ngã pãpã à'dò kò lòsì 'è'è sî. Icã trá òjílã drí tâ lèzò Ôvãrì 'á ngã pãpã tâ ònjí 'ásì rí ùsúzò. Ìtí rí, Ôvãrì à'dò òjílã 'bã'á nî à'dólé òjílã mbîmbî rí ró drî-báláyî bê tâ lèlé gólãkã sî. À'dò kò kî tãlã lòsì àzãkã drílã 'èlé rí tãsi. ⁶ Gõ'dã àkũ ró nã sî rí, kúmú àngî Dãwúdí àtã tâ kpã trá tâ rí 'dì tãsi. Gólã àtã tâ òjílã gólã Ôvãrì drí 'bã'á ndrêlã òjílã mbîmbî ró rí tãsi kî, Ôvãrì rí òjílã 'bãlé à'dólé òjílã mbîmbî ró íyî lîfî drî 'á cú ìtí tâ tãndí gólãkã ndrê àkò, gõ'dã òrê fèzò drílã. ⁷ Kúmú Dãwúdí kî nî rí,

“Rí'á tãndí ró tákányî à'dózó òjílã gólã Ôvãrì drí tâ ònjí gólãkã àyézò trá rí ró.

⁸ Òzò gõ'dã Ôvãrì òkî tâ òjílã gólã tâ ònjí 'è 'bá trá rí rú kò rí,

'dî rí, Ôvãrì fè òrê trá ròò gólã drí.”

Lôngó 32.1-2

⁹ Ìtí rí, àá'dò òrê rí 'dì fè'á cú ìtí òjílã Yúdã yí kã rí 'bá yí drí òjílã 'dè 'bá íyî trá bãsã 'á rí 'bá yí ró yã? À'dò ìtí lã 'dì ró kò, tãlã òrê kpã bê rí'á òrì àzã 'bá yí drí. Ní ìsũ tâ Ābārāyāmā rí tãsi. Ôvãrì ndrê gólã trá òjílã mbîmbî ró íyî lîfî drî 'á, tãlã gólã lè tâ trá Ôvãrì 'á pîpîsîlî àlò sî. ¹⁰ Ôvãrì ndrê Ābārāyāmā à'dólé òjílã mbîmbî ró àngò tú, gõ'dã tâ rí 'è rú 'dì Ābārāyāmā rí 'dè'dè bãsã 'á rí vòsì yã? Ìtí kò. 'Dòvò mã àtã drê tâ ànì drí, Ôvãrì 'è tâ rí 'dì trá ìtí drê àkpãkã'dã sîsî Ābārāyāmā 'dè bãsã 'á kò.

¹¹⁻¹² 'Dè'dè Ābārāyāmā kã bãsã 'á rí rí'á lãmbé 'í tâ à'dálé kî, gólã gõ'dã trá òjílã Ôvãrì kã ró, tãlã tâ lèlé gólãkã Ôvãrì 'á rí sî. Ābārāyāmā 'dì rí'á òjílã drî-kákã gólã Ôvãrì drí 'bãlé à'dólé mbîmbî tãlã tâ lèlé gólãkã Ôvãrì 'á rí tãsi. Bê ìtí rí, gólã drí à'dózó átã ró òjílã gólíyî Ôvãrì drí 'bãlé à'dólé mbîmbî tãlã tâ lèlé gólíyíkã tãsi rí drí, òzò kpálé gólíyî à'dò kò òjílã Yúdã yí kã 'dì rí. Ābārāyāmā rí'á pãtî àmã Yúdã yí à'bìyã 'í. À'dò kò kî'á nî rí mã 'dè trá bãsã 'á rí drí sî, gõ'dã tãlã mã lè tâ trá Ôvãrì 'á kpã òzò Ābārāyāmā gólã ìtò 'bá trá tâ lèlé Ôvãrì 'á drê sîsî gólã 'dè bãsã 'á kò rí kãtí.

¹³ Ôvãrì 'bã tâ trá kî, yí à'dò drî-àcè fè'á Ābārāyāmā yí drí ózòwá lã yí bê à'dózó òjílã àngò drî kã drîlî. Ôvãrì 'bã tâ trá tâ tãndí 'èzò gólíyî drí ìtí, tãlã Ôvãrì 'bã Ābārāyāmā trá à'dólé mbîmbî ró tâ lèlé gólãkã sî, à'dò kò kî tãlã tâ 'è'è tâ 'bã'bã Ôvãrì kã vó ró rí tãsi. ¹⁴ Ní ndrê drê, òzò tíkò Ôvãrì òfè tâ tãndí íyíkã tìbè drílã 'bãlé 'dì 'bá yí òjílã drí, tãlã gólíyî ò'è ró tâ à'dò tâ 'bã'bã kã vó ró cé íyî drî sî rí, gõ'dã tí ícã kò tâ lèzò Yésũ 'á. Gõ'dã tí tâ rí 'dì à'dò kpã tâ gólíyî Ôvãrì drí 'bãlé trá 'èlé òjílã íyíkã drí 'dì 'bá yí 'bã'á à'dólé cú ìtí tâ ífí àkò rí ró. Gõ'dã tâ rí 'dì 'bá yí à'dò kò ìtí. ¹⁵ Òzò tí tâ 'bã'bã òjílã drí 'èlé rí 'bá yí à'dò yù rí, tí òjílã ícã kò tâ 'èlé tâ 'bã'bã 'dì 'bá yí rú. Gõ'dã pãtî ró, tâ 'bã'bã 'dì 'bá yí bê òjílã drí 'èlé. Gõ'dã Ôvãrì à'dò lãṅò fè'á gólíyî tâ lã yí 'è 'bá ndrì kò rí 'bá yí drí òmbã íyíkã sî.

¹⁶ Bê trá ìtí rí, Ôvãrì drí tâ 'bãzó tâ tãndí 'èzò Ābārāyāmā yí drí ózòwá lã yí bê tãlã tâ lèlé Ābārāyāmā kã Ôvãrì 'á pîpîsîlî àlò sî rí tãsi. Ôvãrì 'è tâ rí 'dì ìtí, à'dò ró bê kî, yí icã ró drî-báláyî ró tâ tãndí gólã drí tâ lã yí 'bãlé òjílã íyíkã drí 'dì fèlé. Tã tãndí rí 'dì 'bá yí à'dò kò cé Ābārāyāmā rí ózòwá yí gólíyî rí 'bã tâ 'bã'bã Ôvãrì drí àfèlé trá Músã sî rí ìnjîlî 'dì rí 'bá yí drí. Gõ'dã tâ tãndí 'dì 'bá yí kpã rí'á òjílã ndrì gólíyî tâ lè 'bá trá Ôvãrì 'á òzò Ābārāyāmā kãtí rí 'bá yí drí. Ìtí rí, Ābārāyāmā à'dò gõ'dã trá à'bìyã ró òjílã ndrì gólíyî tâ lè 'bá íyî Ôvãrì 'á rí 'bá yí drí. ¹⁷⁻¹⁸ Ôvãrì àtã tâ Ābārāyāmā drí tâ ìgî íyíkã 'á kî, “Mã à'dò ànì 'bã'á à'dólé átã ró òjílã dùu drí.”³ Ābārāyāmā lè tâ Ôvãrì kã 'bãlé 'dì 'bá yí trá pîpîsîlî àlò sî. Gõ'dã Ôvãrì àtã tâ bê Ābārāyāmā drí kî, “Ànì ózòwá yí à'dò lízò'á, ìcã lãlã íyî kò'dáwã”⁴ ìtí rí, Ābārāyāmā lè tâ

³4.17-18 Tã Ômvó Ngã 17.5

⁴4.17-18 Tã Ômvó Ngã 15. 5

'dĩ trá, kpálé gólá trá ägö äräkã ró cú ítí 'dĩyĩmvã äkó rĩ. Nĩ ndrê drê, özö Äbãräyãmã öndrê cé iyí rú'bü nyãányã 'dĩ rĩ, gólá rĩ'á özö ävö kãtĩ. Gö'dã gólá nĩ trá kĩ, Övãrí ä'dô ìcã'á ävö 'èlé lĩdrĩlí ödrã 'ásĩ, gö'dã Övãrí ä'dô ìcã'á tã äzã 'bã yĩ rú 'è 'bã drê kô sĩsĩ lâ sĩ rĩ 'bã yĩ 'bãlé rú 'èlé. Nĩngã sĩ, tãlã Äbãräyãmã lè tã Övãrí kã trá pĩpĩsĩlĩ älo sĩ 'dĩ kãtĩ rĩ, gólá rĩ'á kpã átã 'ĩ ämã tã lè 'bã ró rĩ 'bã yĩ drĩ Övãrí ändrã. Ítĩ rĩ, Äbãräyãmã trá ä'bĩyã ró öri düü drĩ. ¹⁹ Nĩ ndrê drê, Äbãräyãmã rĩ trá zãã tã lèlè pĩpĩsĩlĩ sĩ Övãrí 'á. Kãyĩ rĩ 'dĩ 'bã yĩ sĩ, gólá rĩ ndrô câ trá rĩ'ã änyĩ nyã'dĩ-njĩ. Nĩngã sĩ rĩ, gólá drĩ nĩzö lâ kĩ, ndrô iyĩkã ölvũ trá kôrô ndrô öjĩlã gólá 'bã'á drê zãã 'dĩyĩmvã fĩ'á rĩ kã drĩ sĩ, gö'dã iyí ökó Sãrã rĩ'ã öndö 'ĩ. Ä'dô bẽ kpálé ítĩ rĩ, tã lèlè gólãkã Övãrí 'á rĩ kí kô. Gólã rĩ trá zãã tã lèlè Övãrí 'á pĩpĩsĩlĩ älo sĩ kĩ, Övãrí äã'dô tã tãndĩ 'è'á yĩ drĩ özö gólã drĩ 'bãlé trá rĩ kãtĩ.

²⁰ Ítĩ rĩ, tã ãsũ gólãkã ä'dô kô ändötö drĩ ró. Gólã lèbè zãã tã Övãrí drĩ 'bãlé rĩ rú lèbè. Gö'dã tã lèlè gólãkã Övãrí rĩ tãsi rĩ drĩ ãpĩzö ä'dólé gãrã. Ítĩ gólã drĩ äwö-ítĩ 'èzö Övãrí drĩ tãlã tã tãndĩ gólã Övãrí drĩ 'è'á 'èlã gólã drĩ ätĩ 'alã rĩ tãsi. ²¹ Gólã nĩ trá kĩ, pãtĩ Övãrí ä'dô ìcã'á 'dĩyĩmvã äfèlé yĩ drĩ özö gólã drĩ tã lâ 'bãlé trá rĩ kãtĩ. ²² Tãlã tã lèlè gólãkã 'dĩ tãsi rĩ, Övãrí ndrê gólã trá öjĩlã mbĩmbĩ ró. ²³ Gö'dã úlĩ gólĩyĩ ãgĩlĩ kí'á nĩ, Övãrí ndrê Äbãräyãmã tã mbĩ 'bã ró 'dĩ 'bã yĩ ä'dô kô cé rĩ'ã tã ãmbã'á 'dĩ Äbãräyãmã rĩ tãsi. ²⁴ Úlĩ rĩ ãgĩlĩ 'dĩ 'bã yĩ rĩ iyĩ kpã tã ä'dalé kĩ, Övãrí äã'dô kpã ämã ndrê'á yĩ ãfĩ öjĩlã tã mbĩ 'bã ró, tãlã mã lè tã trá Övãrí 'á, tãlã gólã 'dĩ älo gólã Kúmú ämãkã Yèsü Krĩstö rĩ 'è 'bã trá lĩdrĩlí ödrã 'ásĩ rĩ. ²⁵ Övãrí äfè Yèsü fũlĩ tãlã tã önjĩ ämãkã rĩ 'bã yĩ tãsi, tãlã gólã ö'bã ró ämã bẽ ä'dólé mbĩmbĩ ró yĩ ãfĩ. Gö'dã gólã 'bã Yèsü lĩdrĩlí ödrã 'ásĩ, ä'dô ró bẽ ämã drĩ ndrèlé kĩ, Övãrí 'bã ämã trá ä'dólé öjĩlã mbĩmbĩ rĩ 'bã yĩ ró yĩ ãfĩ.

Tã tã tãndĩ gólĩyĩ Övãrí drĩ 'bãlé trá 'èlé ämã öjĩlã gólĩyĩ ä'dô 'bã mbĩmbĩ ró yĩ ãfĩ rĩ 'bã yĩ drĩ rĩ tãsi

5 ¹ Övãrí ndè tã tã önjĩ ämãkã ämã lãfãlé 'á yĩ bẽ rĩ kã trá, tãlã mã lè tã trá Yèsü 'dĩyĩ pã 'bã ró rĩ 'á. Bẽ trá ítĩ rĩ, äwã Övãrí kã ämã rú rĩ ä'dĩ trá, gö'dã mã ìcã trá ägölé gólã ngãlã öjĩlã gólãkã ró rĩlĩ tãndĩ ró gólã bẽ, tãlã Kúmú ämãkã Yèsü Krĩstö rĩ ödrã sĩ. ² Mã ìcã trá tã tãndĩ ndrĩ gólĩyĩ Övãrí drĩ 'èlé drĩ-bãlãyĩ ró ämã gólĩyĩ tã lè 'bã trá Yèsü 'á pĩpĩsĩlĩ älo sĩ rĩ 'bã yĩ drĩ rĩ nĩlĩ. Ngbãangbãno Yèsü sĩ rĩ, ämã trá rĩ'ã äyĩkô ró ämbã, tãlã mã nĩ trá kĩ, Övãrí ä'dô pãtĩ iyĩ sũsũ tã tãndĩ 'è kã gö'dã kpã mbãrãkã bẽ rĩ ä'dã'á trá ämã drĩ. ³ Gö'dã mã ìcã ró bẽ kpã gólã rĩ lüyĩlĩ kãyĩ gólã lãñö drĩ ämã üsüzö rĩ tú, tãlã ämã öjĩlã Yèsü kã nĩ tã trá kĩ, lãñö rĩ gógó 'dĩ ä'dô ämã 'bã'á fĩ ätũlĩ 'ä ä'dĩ sĩ. ⁴ Özö mã ãcã trá fĩ ätũlĩ ítĩ rĩ, gö'dã ämã drĩ ä'dózö mbãrãkã bẽ rĩlĩ öjĩlã Övãrí kã ró. Gólã rĩ ndrèlã kĩ, mã ä'dô ä'dó'á ämólé drĩ-mvã müdrĩ sĩ njĩrĩ-njĩrĩ kãyĩ gólã lãñö kã rĩ sĩ. Gö'dã bẽ trá ítĩ rĩ, mã ìcã trá ãfĩ 'bãlé tã tãndĩ gólĩyĩ Övãrí drĩ 'bãlé 'è'á 'èlã ämã drĩ rĩ drĩ. ⁵ Tã pãtĩ ró, mã nĩ trá kĩ, Övãrí ä'dô fĩ tã gólĩyĩ ämã drĩ ãfĩ 'bãzö trá drĩ lâ rĩ 'bã yĩ 'è'á ämã drĩ, tãlã gólã lè ämã trá tãkányĩ. Lĩndrĩ Tãndĩ gólã Övãrí drĩ fèlé trá ämã drĩ ngã fèfè ró 'dĩ ä'dã tã 'dĩ nĩ ämã drĩ ngbãlĩ-ngbãlĩ. ⁶ Nĩ ndrê drê, Övãrí ndrê trá kĩ, ämã rĩ'ã cú ítĩ mbãrãkã äkó ämã nyãányã pãzö. Ítĩ rĩ, gólã drĩ ämã pãzö kãyĩ tĩbè gólã drĩ Yèsü Krĩstö rĩ 'bãzö drãlé ämã tã önjĩ 'bã ndrĩ tãsi rĩ sĩ. 'Dĩ rĩ'ã tã ängĩ 'ĩ. ⁷ Ítĩ rĩ, öjĩlã äzã fĩ bẽ rĩ'ã ängö nò 'á nongã ìcã 'bã drãlé iyĩ äzi-äzi rĩ tãsi yã? Ä'dô ä'dó'á ängö tí özö äzi-äzi rĩ 'dĩ ä'dô öjĩlã tãndĩ 'ĩ rĩ yã? Ä'dĩ nĩ nĩ yã? Özö öjĩlã rĩ 'dĩ äã'dô fĩ rĩ'ã pãtĩ öjĩlã tãndĩ 'ĩ dódó rĩ, gö'dã öjĩlã älo drĩ fĩ ätũzö ä'dólé mbãrãkã bẽ drãlé gólã rĩ pãlé rĩ. ⁸ Gö'dã tã gólã Övãrí drĩ 'èlé ämã drĩ rĩ lãvũ trá gãrã tã tãndĩ rĩ 'dĩ drĩ sĩ. Övãrí ä'dã tã trá kĩ, ämã lövö bẽ rĩ'ã düü yĩ 'á lãvũlĩ kôrô lövö öjĩlã ängö nò kã rĩ 'bã yĩ kã iyĩ lãfãlé 'ásĩ rĩ drĩ sĩ. Nĩ ndrê drê, Övãrí äjô iyĩ mvã Yèsü Krĩstö änilĩ drãlé tãlã ämã pãlé, drê ämã rĩ'ã tã önjĩ tètè 'bã ró rĩ sĩ.

⁹ Yèsü Krĩstö drã trá tã önjĩ ämãkã rĩ 'bã yĩ tãsi. Ítĩ rĩ, tã äzãkã yũ'dãwã Övãrí drĩ tã kizö ämã rú tã lâ sĩ. Gö'dã ngbãangbãno rĩ, Övãrí ndrê ämã bẽ trá öjĩlã tãndĩ iyĩkã rĩ 'bã yĩ ró tãlã Yèsü rĩ ödrã sĩ rĩ, ítĩ mã ä'dô ìcã'á pãtĩ nĩlã kĩ, gólã ìcã gö'dã kô ä'dólé äwã ró ämã bẽ, tãlã Yèsü pã ämã trá äwã rĩ 'dĩ 'ásĩ. ¹⁰ Sĩsĩ lâ sĩ rĩ, ämã rĩ'ã Övãrí rĩ äjũ-'bã-äzi yĩ 'dĩ, gö'dã 'dĩ vósĩ rĩ, gólã drĩ ämã 'bãzö ä'dólé iyĩ rú-lè-äzi yĩ ró tãlã mvã lâ rĩ ödrã sĩ. Gö'dã ngbãangbãno ämã bẽ trá gólã rĩ rú-lè-äzi yĩ 'dĩ rĩ, gólã ä'dô rĩ'ã zãã tã pãtĩ ró ämã pãlé lãñö iyĩkã ämã drĩ rĩ 'ásĩ, ä'dô ró bẽ ämã drĩ rĩzö zãã gbãdũ lédrè-lédrè ró, tãlã Yèsü trá ngbãangbãno lédrè-lédrè ró ó'dĩ. ¹¹ Dró 'dĩ drĩ rĩ, mã ìcã ró bẽ kpã Övãrí rĩ lüyĩlĩ mvã lâ Yèsü Krĩstö gólã ämã 'bã 'bã ä'dólé ngã älo ró gólã bẽ rĩ tãsi.

Tã Övãrí drĩ tã önjĩ Ädãmã kã nãzö vólé ärmã Yèsü kã tãsi rĩ

¹² Tã ömvö ngã 'á rĩ, ämã ä'bĩyã älo rú bẽ Ädãmã rĩ 'è tã önjĩ trá Övãrí rú. Ítĩ rĩ, tã önjĩ drĩ äfízö ängö nò 'á öjĩlã ndrĩ drĩ rĩ'ã 'èlã. Gö'dã tã önjĩ rĩ 'dĩ drĩ ödrã löfízö öjĩlã drĩ ndrĩ kãkãrã, tãlã öjĩlã cé fĩ 'è iyĩ tã önjĩ trá äkĩ äkó. ¹³ Drê äkpãkã'dã sĩsĩ Övãrí äfèé tã 'bã'bã iyĩkã rĩ 'bã yĩ öjĩlã drĩ 'èlé Músã sĩ kô rĩ, öjĩlã ängö nò drĩ rĩ 'bã yĩ rĩ iyĩ trá tã önjĩ 'èlé. Gö'dã ítĩ rĩ, mã ìcã kô tã ätãlé kĩ, tã önjĩ 'dĩ rĩ'ã cé tã tã 'bã'bã kã rĩ 'bã yĩ 'è äkô lâ 'ĩ. Öjĩlã rĩ trá rĩ'ã tã önjĩ 'èlé 'dĩ drê tã 'bã'bã yũ'dãwã rĩ'ã ãnjĩlã. ¹⁴ Gö'dã ítölé kãyĩ gólĩyĩ Ädãmã kã rĩ 'bã yĩ rú sĩ äcãlé kãyĩ Músã kã rĩ rú rĩ, trá rĩ'ã öjĩlã drĩ ödrãzö, kpálé özö gólĩyĩ ögã kô dó tã äzãkã ngĩngĩ tã 'bã'bã Övãrí kã kã 'èlé özö Ädãmã drĩ 'èrè lâ kãtĩ rĩ.

Ädãmã rĩ nyãányã ä'dô trá lĩndrĩ öjĩlã gólã Övãrí drĩ 'è'á äjólã 'dĩyĩ pã 'bã ró rĩ kã 'dĩ. ¹⁵ Nĩ ndrê drê, tã kpãrãtĩ gólĩyĩ drĩ 'èlé iyĩ rĩ, 'bã tã rú 'èlé öjĩlã ndrĩ tãsi. Gö'dã tã lâ yĩ rĩ'ã ngĩ. Sĩsĩ rĩ, ngã fèfè Yèsü rĩ ödrã kã gólã Övãrí drĩ äfèlé öjĩlã pãlé rĩ ä'dô kô rĩ'ã ìcã-ìcã ró tã önjĩ Ädãmã kã rĩ 'bã yĩ bẽ. Tãlã ägö älo Ädãmã 'dĩ 'è tã önjĩ trá. Gö'dã ítĩ rĩ, öjĩlã düü ödrã trá. Gö'dã tã Övãrí rĩ pĩpĩsĩlĩ ä'dĩ kã drĩ-bãlãyĩ ró öjĩlã pãzö rĩ lãvũ kôrô tã tã önjĩ tètè öjĩlã kã rĩ 'bã yĩ kã drĩ sĩ. Ä'dô bẽ trá ítĩ rĩ, Övãrí ìcã trá drĩ-bãlãyĩ ró tã lè 'bã ndrĩ 'bã'á ä'dólé iyĩ mbĩ ró yĩ ãfĩ, tãlã gólã äfè öjĩlã älo trá, Yèsü Krĩstö 'dĩ ngã fèfè ró drãlé tãlã tã önjĩ öjĩlã düü kã tãsi.

¹⁶ Tã rĩ gólã tã önjĩ Ädãmã kã 'bã 'bã ngĩ tã tãndĩ Yèsü kã rú sĩ rĩ rĩ'ã 'dĩ nò. Tãlã tã önjĩ sĩsĩ Ädãmã kã tãsi rĩ, Övãrí kã tã trá ämã öjĩlã rú kpãkã älo gólã bẽ tã önjĩ 'bã yĩ ró, tãlã lãñö fèzö ämã drĩ. Gö'dã ngã fèfè Övãrí kã rĩ tã lâ ä'dô ítĩ kô. Övãrí äjô Yèsü trá ngã fèfè ró, tã önjĩ düü öjĩlã ängö nò kã drĩ 'èlé rĩ vólé drĩ lâ 'ásĩ. Tãlã Yèsü rĩ ödrã tãsi rĩ, Övãrí

'è òjílã trá düü â'dólé mbîmbî ró yí lífî. ¹⁷ Nî ndrê drê, tâ ònjî ágò àlò Ádãmã kã 'dî 'è òjílã àngó nò kã trá òdrãlé. Gõ'dá mbàràkã Yèsù kã 'díyî pã 'bá ró rî lãvù Ádãmã kã trá gãrà rî, gõ'dá ìtí, tâ gólã ágò àlò Yèsù Krístò drí 'èlé àmã pãzó 'dî lãvù tâ tâ ònjí gólã àfî 'bá tãlá tâ ònjí Ádãmã kã rî 'bá yí kã drî sî. Á'dò bè trá ìtí rî, òjílã ndrî gólíyî ngá fêfê ngá pãpã kã gólã Ôvãrí drí àfêlé drílíyî drî-báláyî sî òdrã Yèsù kã sî, á'dò ró bè Ôvãrí drí gólíyî 'bãzó à'dólé tâ mbî 'bá ró rî úsú 'bá rî, á'dò ìyî rî'á tâ pãtîjî ró zãã gbádú kúmú ró Yèsù bè 'bûu 'álã.

¹⁸ Ìtí rî, tâ òjílã àlò kã ìjò rú trá òjílã drí ndrî. Tã ònjí Ádãmã kã 'bã òjílã ndrî trá rílí lãñò Ôvãrí kã nîlî. Gõ'dá tâ tãndí gólã Yèsù drí 'èlé ìyî òdrã sî fê lãlî-lãlî drî rî ìnjí òjílã trá lãñò tâ ònjí kã 'ásí gólíyî drí rízó bè zãã gbádú ró Ôvãrí bè. ¹⁹ Yèsù ì'dí rî'á òjílã àlò gólã rî 'bá kárã rî'á cé tâ mbî Ôvãrí kã rî 'bá yí 'èlé rî ì'dí. Bè trá ìtí rî, Ôvãrí ìcã trá òjílã 'bálé ndrî à'dólé mbîmbî ró yí lífî tãlá tâ mbî 'è'è Yèsù kã tãsí, kpá òzò tâ ònjí Ádãmã kã drí òjílã ndrî 'bãrê à'dólé tâ ònjí 'bá ró rî kátí.

²⁰ Òzò tâ 'bã'bã Ôvãrí kã Músã sî rî 'bá yí ò'bã àmã kò à'dólé mbîmbî ró rî, ngá gõ'dá gólã àfê tâ 'bã'bã rî 'dî 'bá yí kó à'dò tãsí òjílã drí 'èlé yã? Ôvãrí àfê tâ 'bã'bã rî 'dî 'bá yí òjílã drí tâ nîzò bè dódó kî, yí 'è tâ ònjí trá Ôvãrí rú. Òzò kpálé tâ ònjí lîpî bè trá àcálé düü rî, mbàràkã pîpîsîlî tãndí Ôvãrí kã rî kã drí kpá lîpîzó lãvùlî kòrò tâ gólíyî tâ ònjí 'dî 'bá yí kã rî yí drî sî. ²¹ Ìtí òjílã ndrî 'è ìyî tâ ònjí gõ'dá òdrãzó ìyî tãlá tâ ònjí rî 'dî 'bá yí drí sî. Gõ'dá mbàràkã Ôvãrí rî pîpîsîlî tãndí kã rî'á àmbá lãvùlî kòrò. Gólã rî'á drî-báláyî ró òjílã 'bálé à'dólé mbîmbî ró yí lífî Kúmú Yèsù Krístò sî, á'dò ró bè gólã drí àmã 'bãzó rílí zãã gbádú àdükü àkò.

Tã Pòólò drí tâ ìsù ànyã òjílã kã lôtózó à'dò-à'dò àlò ró Yèsù bè rî tãsí rî

6 ¹ Òzò tâ ònjí düü òjílã kã rî ò'bã Ôvãrí trá pîpîsîlî tãndí ìyíkã à'dalé gólíyî drí rî, òjílã àzã àlò ànî lãfálé sî à'dò tâ ìsù'á kî, “Dòvó mã òrî rî'á tâ ònjí 'èlé ì'dí ròò, á'dò ró bè Ôvãrí drí ìcázó tâ ònjí düü àmãkã 'dî 'bá yí àyélé tãlá pîpîsîlî tãndí gólãkã 'dî sî.” ² Tã-drî lògò àmãkã tâ 'dî tãsí rî kî, rî'á ngbá ànyã lâ ró. Á'dò kò mbî àmã drí rízó rî'á tâ ònjí 'èlé. Ìcã trá àmã drí rízó àmã nyãányã ndrêlé òjílã mvã gólíyî ìcã 'bá rî'á tâ tâ ònjí 'èzó rî gálé dó rî yí ró. Mbàràkã Yèsù kã fù mbàràkã tâ tâ ònjí 'è 'bá àmã 'èlé rî kã trá. ³ Nî ìsù tâ tâ bábátízî kã tãsí. Ìbábátízã àmã bè à'dólé ngá àlò ró Yèsù bè rî, rî'á tâ à'dã 'î kî, mã drã trá Yèsù bè. ⁴ Gõ'dá nìngá sî, ìbábátízã àmã bè rî, rî'á òkízò ò'bã àmã kpá 'bú 'á Yèsù bè àlò. 'Dî 'bã tâ tâ ònjí 'è kã à'dólé mbàràkã àkò àmã pèlé. Ìtí àmã bè trá ngá àlò ró Yèsù bè, gõ'dá òzò Ôvãrí drí Yèsù rî 'èzó trá lîdrílí òdrã 'ásí mbàràkã àmbá ìyíkã sî 'dî tî rî, 'dî gólã 'è àmã kpá drî àdílí volé tâ ònjí 'ásí gõ'dá rílí àngó nò 'á òjílã ó'dí ró.

⁵ Gõ'dá mã á'dò bè trá ngá àlò ró Yèsù bè gólã rî òdrã sî rî, àmã gõ'dá kpá ngá àlò 'î gólã bè gólã rî lîdrí-lîdrí sî. Tãlá tâ 'dî tãsí rî, àmã trá ngbãangbãno òjílã ó'dí gólíyî ìcã 'bá tâ ònjí gálé dó rî 'bá yí ró. ⁶ Gõ'dá mã nî trá dódó kî, úfù á'dò-à'dò àmãkã àkù rî trá volé fê lãlî-lãlî drî Yèsù bè. Ôvãrí 'è tâ trá ìtí, á'dò ró bè Yèsù rî mbàràkã drí tâ trözó bè mbàràkã tâ ònjí àmãkã rî 'bá yí kã drî sî. Ngbãangbãno rî, mã ìcã trá tâ nîlî tâ gólíyî tâ ònjí ró rî 'bá yí gãzó dó. ⁷ Ìtí rî, ìnjí àmã trá mbàràkã tâ ònjí àmã drî rî kã 'ásí, òzò àvò drí ìcárè tâ ònjí 'èlé kò rî kátí. ⁸ Tãlá mã drã trá ngá àlò ró Yèsù bè ìtí, mã nî trá ngbãangbãno kî, mã á'dò kpá rî'á kpãkã àlò gólã bè zãã gbádú zãã. ⁹ Nî ndrê drê, mã nî trá kî, Ôvãrí 'è Yèsù trá lîdrílí òdrã 'ásí. Gõ'dá ngbãangbãno rî, gólã trá rî'á 'bûu 'álã. Ìcã gõ'dá kò gólã drí drãzó kpá ó'dí. Ìtí rî, òdrã gõ'dá trá cú ìtí mbàràkã àkò tâ trözó gólã drígá sî. ¹⁰ Gõ'dá gólã drã bè fê lãlî-lãlî drî rî, gólã drã 'dî òjílã pãlé ngbá tâ ònjí ìyíkã rî 'bá yí 'ásí. Gõ'dá lîdrí-lîdrí Yèsù kã òdrã 'ásí rî tãsí rî, gólã rî'á lédre-lédre ró àndrò nò, rî'á Ôvãrí bè ngá àlò ró.

¹¹ Ìtí, nî ndrê tâ ònjí lòvókò gólíyî rî 'bá ànî lãsélé òzò ngá gólíyî àvò ró rî kátí mbàràkã àkò tâ trözó ànî drígá sî. 'Dòvó nî ndrê ànî nyãányã òjílã ó'dí ró ngî rî'á gólã sîsî rî kã drî sî, tãlá nî rî ró bè rî'á Ôvãrí rî ìnjîlî ngá àlò ró Yèsù Krístò bè. ¹² Bè trá 'dî rî kátí rî, nî àyè tâ lòvókò gólíyî rî 'bá ànî lãsélé nî'á tâ ònjí 'èlé rî 'bá yí kò ànî pèlé. Nî àyè tâ lòvókò ànî rú'bã ìnyîrîkò kã ànî 'bálé tâ ònjí 'èlé á'dò tãsí yã? Ànî rú'bã ìnyîrîkò rî'á cé ngá tãkò gólã ìcã 'bá cú drálé rî ì'dí. ¹³ Nî àyè ànî nyãányã kò à'dólé rílí mbàràkã tâ ànyã lòvókò kã rî 'bá yí zèlé, tâ lâ òzò ìyî kò ànî 'bãã tâ ònjí ró rî 'bá yí 'èlé Ôvãrí rú ànî rú'bã ìnyîrîkò sî. Nî 'bã bè-rî ànî nyãányã nyé Ôvãrí drígá, á'dò ró bè gólã drí ànî 'bãzó à'dólé òzò òjílã ó'dí gólíyî lîdrí 'bá trá òdrã 'ásí rî 'bá yí kátí. Nî àyè Ôvãrí cé ànî 'bálé tâ gólíyî tãndí ró rî 'bá yí 'èlé cé ì'dí ànî rú'bã ìnyîrîkò sî ndrî. ¹⁴ Nî àyè tâ ònjí kò ñlî kòrò ànî drî sî, ànî lîpî ró àlòwálã. Nî ndrê drê, nî rî drê kò tâ 'bã'bã gólíyî Ôvãrí drí 'bálé trá 'èlé Músã sî rî zèlé. Ôvãrí 'bã ànî trá à'dólé òjílã ìyíkã ró cú ìtí pîpîsîlî tãndí ìyíkã sî. Gõ'dá gólã rî mbàràkã àfêlé ànî drí tâ ònjí gãzó dó.

¹⁵ Tã àngó rî ì'dí mbîmbî 'èlé yã? Òjílã àzã tâ ìsù ànyã bè rî á'dò lògò'á lâ kî, “Dòvó mã òrî rî'á tâ gólíyî ònjí ró rî 'bá yí 'èlé ì'dí, tãlá ìcã kò àmã drí tâ gólíyî Ôvãrí kã 'bálé àmã drí 'èlé á'dò ró bè yí drí àmã pãzó rî 'bá yí 'èlé. Gólã 'bã tâ trá àmã pãzó cú ìtí tãlá pîpîsîlî tãndí gólãkã 'dî sî.” Gõ'dá pãtîjî ró, tâ ìsù rî 'dî rî'á ànyã lâ 'î. ¹⁶ Gõ'dá òzò nî òfê ànî nyãányã trá tâ òjílã àzã kã rólé cé ì'dí rî, 'dî gólã ñlî trá kòrò ànî drî sî. Nî á'dò trá rãgî gólãkã ró. Ìtí rî, òzò nî òfê ànî nyãányã trá tâ ònjí gólíyî sù 'bá kò Ôvãrí rú rî 'bá yí 'èlé rî, gõ'dá 'dî nî á'dò trá mbàràkã tâ ònjí rî 'dî 'bá yí kã zèlé. Gõ'dá tâ ònjí rî 'dî 'bá yí á'dò ànî ìzã'á. Ôvãrí á'dò kpá ànî gã'á dó zãã. Gõ'dá òzò nî òfê ànî nyãányã cú Ôvãrí drí, rízó tâ gólãkã rólé ì'dí rî, 'dî nî á'dò á'dó'á drí-àcè gólãkã zèlé, gõ'dá nî á'dò á'dó'á òjílã mbîmbî gólãkã rî 'bá yí ró. ¹⁷⁻¹⁸ Gõ'dá mã 'è àwò-ìtí àmbá Ôvãrí drí ànî tãsí, tãlá nî àdî drí trá volé tâ ònjí ànikã rî 'bá yí 'ásí, tãlá tâ ònjí 'dî 'bá yí òzò gõ'dá kpá kò ñlî ànî drî sî ànî òmbélé ó'dí. Nî àdî ànî trá àgólé Ôvãrí ngálã tâ gólãkã rî 'bá yí 'èlé ì'dí pîpîsîlî àlò rî sî, á'dò tâ pãtîjî gólíyî ànî ìmbázó trá ì'dí sî lâ rî 'bá yí vó ró. Gõ'dá ngbãangbãno rî, tâ gólíyî rî 'bá ñlî kòrò ànî drî sî 'dî 'bá yí rî'á ìyî tâ mbî Ôvãrí kã ró rî 'bá yí ì'dí.

¹⁹ Má àtã úlî ànî drí trã úlî mánigò á'dózó rãgî tâ ònjí kã ró rî tãsí, á'dò ró bè ànî pãlé úlî àmãkã nò 'bá yí tâ ìfî lâ yí nîzò bè tãndí ró. Sîsî rî, nî fê ànî nyãányã trá rãgî kátí rî'á tâ ònjí ró ànyî kã gólíyî tâ lòvókò ànikã drí ànî àsélé trá rî'á

'elã rî 'bá yî 'elê 'îdî. Nîngã sî rî, nî rî trá rî'á tâ gólîyî ònjî ró rî 'bá yî 'elê rôd 'îdî. Nî gã dó tâ Ôvãrî kã rî 'bá yî 'elê. Gõ'dã ngbãangbãno rî, 'dövó nî fê ãnî nyãányã Ôvãrî drî pîpîsîlî ãlô sî, tâlã nî rî ró bê rî'á cé tâ gólãkã mbîmbî rî 'bá yî 'elê 'îdî, òjîlã tândî gólãkã rî 'bá yî ró. Tã gólîyî rî 'bá dîlî kôro ãnî drî sî 'dî 'bá yî rî'á ìyî tâ mbî Ôvãrî kã ró rî 'bá yî 'îdî. ²⁰ Sîsî ãnî drî â'dózó drê rãgîi tâ ònjî kã ró rî, tâ mbîmbî gólîyî Ôvãrî kã ró rî 'bá yî dî drê kô kôro ãnî drî sî. ²¹ Kãyî rî 'dî 'bá yî sî rî, tâ tândî gólîyî ãnî drî úsúlî rî 'bá yî â'dô 'î, tâ ònjî gólîyî ãnî drî 'elê trá rî 'bá yî 'ásî yã? Tã tândî yù'dãwã. Ngã ãnî drî úsúlî rî rî'á cé ãnyî 'îdî lãñô bê Ôvãrî drîgã sî. ²² Gõ'dã ngbãangbãno rî, Ôvãrî tî ãnî drî trá mbãrãkã rãgîi tâ ònjî kã rî kã 'ásî. Gõ'dã gólã trô ãnî trá 'bãlê òjîlã gólîyî rî 'bá tâ tândî ró rî 'bá yî 'elê 'îdî ìyî ãfîzô rî 'bá yî ró. Ngbãangbãno rî, nî â'dô trá rãgîi Ôvãrî kã ró. Gõ'dã ìtî rî, gólã â'dô kpá ãnî 'bã'ã â'dólê rîlî zãã gbãdú ãdükú ãkó yî bê. ²³ Nî ndrê drê, òjîlã gólã rî 'bá íyîkã rî'á tâ ònjî 'elê 'îdî rî â'dô íyîkã cé òdrã úsú'á 'îdî. Ítî rî, Ôvãrî â'dô gólã rî gã'á dó zãã gbãdú. Gõ'dã òjîlã gólã ìyî nyãányã fê 'bá Ôvãrî drî pîpîsîlî ãlô sî rî tãsî rî, Ôvãrî â'dô ngã fêfê fê'á gólã drî drî-báláyî ró â'dólê gólã rî 'bãlê rîlî ngã ãlô ró Kúmú ãmãkã Yésú Krîstô bê zãã gbãdú ãdükú ãkó.

Tã tâ 'bã'bã Ôvãrî kã ãmã drî 'elê rî 'bá yî tãsî rî

7 ¹ Ámã âdrúpî yî ãmã îzô yî bê, má nî trá kî, ãnî rî'á òjîlã gólîyî tâ tâ 'bã'bã gólîyî Ôvãrî drî 'bãlê trá òjîlã drî 'elê rî kã nî 'bá rî 'bá yî 'îdî. Ítî rî, 'dövó nî ìsú tâ dódó tâ tâ 'bã'bã rî 'dî 'bá yî kã 'ê'ê lâ tãsî. Îcã trá cé òjîlã drî tâ tâ 'bã'bã rî 'dî 'bá yî kã 'êzô 'îdî drê gólã bê rî'á zãã lédrê-lédrê ró rî. ² Tã lãgî kã rî tâ 'dî â'dálê ãmã drî. Gõ'dã â'dô tâ 'bã'bã Ôvãrî kã rî vó ró rî, îcã trá òkó jó kã drî ágó lâ rî ìnjîlî, tâlã rîzô bê ágó rî 'dî bê ngã ãlô ró kãyî gólîyî ágó rî 'dî kã â'dózó drê zãã lédrê-lédrê ró rî 'bá yî kã sî. ³ Gõ'dã òzô gólã rî ágó 'dî òdrã trá rî, 'dîi gólã trá rî'á drî-báláyî ró tâ 'bã'bã gólîyî drî rîzô rîlî ágó lâ 'dî bê ngã ãlô ró 'dî kã 'ásî. Nî ndrê drê, òzô òkó ãlô ãâyê ágó lâ gólã â'dô 'bá drê bê lédrê-lédrê ró rî trá gôzó ngãlê ìyî dîlî gãrã drîi ãyîlî ágô ãzã vólê kpá ágó ró rî bê rî, 'dîi áã'dô tâ kî'á gólã rú â'dólê gólã rî zîlî tâ ònjî têtê 'bá ró. Gõ'dã òzô ágó lâ 'dî òdrã trá drã rî, 'dîi gólîyî cã lãgî lãfã trá. 'Dîi vósî rî, òzô òkó rî 'dî úúsú ìyîngã ágó ãzã trá trólê rî, 'dîi gólã îcã gõ'dã kô zîlî tâ ònjî têtê 'bá ró.

⁴ Ámã âdrúpî yî ãmã îzô yî bê, tâ ãnîkã rî rî'á òzô 'dîi rî kãtî. Tãlã Yésú drãlê bê rî, â'dô trá kpá òzô nî drã trá 'dîwã gólã bê rî kãtî, gõ'dã â'dô kpá trá òzô nî drã trá tâ tâ 'bã'bã gólîyî Ôvãrî drî âfêlê trá Músã sî rî 'bá yî kã tãsî rî kãtî. Ítî rî, Ôvãrî yî drî trá ãnî rú sî tâ 'ê'ê tâ 'bã'bã 'dî 'bá yî kã 'ásî, â'dô ró bê ãnî drî rîzô tâ gólîyî Yésú kã rî 'bá yî 'elê 'îdî. Gõ'dã nî â'dô trá ngã ãlô ró Yésú gólã lîdrî 'bá trá òdrã 'ásî rî bê, â'dô ró bê ãnî drî îcãzó rî'á Ôvãrî rî gógó ìnjîlî tâ mbîmbî gólãkã rî 'bá yî 'ê'ê lâ yî sî. ⁵ Sîsî rî, mã ùjîlî bê tâ tândî 'elê mbãrãkã ãmãkã sî rî, tâ ònjî lówókô ãmãkã rî 'bá yî dî trá kôro ãmã drîi sî. Gõ'dã mã nîlî bê tâ ángô rî 'bá yî 'îdî Ôvãrî drî 'bãlê ãmã drî 'elê rî, mã lée kô tâ 'elê tâ 'bã'bã 'dî 'bá yî vó ró. Ítî rî, mã rî trá rî'á tâ ònjî ró rî 'bá yî 'elê 'îdî rôd. Tãlã tâ rî 'dî tãsî rî, lãñô Ôvãrî kã lãsî sî rî trá 'ê'á â'délê ãmã drîi. ⁶ Gõ'dã ngbãangbãno rî, Ôvãrî ìnjî ãmã trá vólê tâ gólîyî tâ 'bã'bã 'dî 'bá yî kã rî 'ásî. Mã ãcã gõ'dã trá òzô òjîlã ãvô ró rî 'bá yî kãtî tâ tâ 'bã'bã rî 'dî 'bá yî kã tãsî Yésú rî òdrã sî. Bê trá ìtî rî, mã îcã trá drî-báláyî ró tâ 'elê Ôvãrî drî lãfî gólã ó'dî ró rî sî, â'dô ró tâ gólîyî Lîndrî Tãndî Ôvãrî kã drî ãmã pãzó 'elã rî vó ró. Mã ãyê tâ gólîyî ãmã drî 'ê'á 'elã Ôvãrî drî cú ìtî mbãrãkã ãmã nyãányã kã sî tâ 'bã'bã Ôvãrî kã gólîyî ìgîlî trá ãkú ró rî vó ró rî trá.

⁷ Ngã tâ rî 'dî drî ìmbálê ãmã drî rî â'dô 'î yã? Tã 'bã'bã Ôvãrî kã rî 'bá yî 'bã ãmã trá tâ ònjî 'elê yã? Á'dó ìtî kô ãlówálã! Tã 'bã'bã Ôvãrî kã â'dã tâ trá má drî, tâ gólîyî ángô rî 'bá yî 'îdî ònjî lâ yî ró 'elê yã. Nî ndrê drê, òzô tîkó má â'dô trá cú ìtî tâ 'bã'bã Ôvãrî kã ãkó kî'á nî rî, mã òlê ngã òjîlã ãzã 'bá yî kã kô ãmã nyãányã drî rî, tîkó má îcã kô nîlã kî, ngã òjîlã ãzã 'bá yî kã rî 'bá yî lówô lâ 'bã'bã rî'á tâ ònjî 'î. ⁸ Gõ'dã tâ ònjî lówókô ãmãkã rî 'bá yî 'bã mã trá rú jãlê tâ ònjî 'elê, â'dó kô tâ 'bã'bã 'dî vó ró. Má lê tâ trá rôd lîfî 'bãzó ngã gólîyî òjîlã ãzã 'bá yî kã ró 'dî 'bá yî drîi. Tîkó òzô tâ 'bã'bã â'dô kò'dãwã ìtî lâ 'dî kãtî rî, mã îcã kô tâ ìsú ãmãkã rî 'bãlê ngã òjîlã ãzî kã 'dî 'bá yî drîi.

⁹ Sîsî rî, mã nîi kô kî, tâ gólîyî ángô rî 'îdî Ôvãrî drî 'bãlê má drî 'elê ngãtã tâ ángô rî 'bá yî 'îdî gólã drî 'bãlê má drî 'elê kô rî. Má ìsú tâ trá ãnyã ró kî, mã rî'á òjîlã tândî 'î. Gõ'dã nîngã sî, mã nî tâ bê tâ 'bã'bã 'dî 'bá yî tãsî rî, gõ'dã má drî vó lâ úsúzó kî, mã 'ê tâ ònjî ró rî 'bá yî trá tâ 'bã'bã rî 'dî 'bá yî rú. ¹⁰ Gõ'dã má úsú vó lâ kpá kî, tâ ònjî ãmãkã rî 'bá yî cã ãmã lãfálê trá Ôvãrî bê. Má ìsú tâ trá ãnyã ró kî, tâ 'bã'bã 'dî 'bá yî â'dô îcã'á ãmã pãlê rîlî rî'á tâ gólîyî mbîmbî rî 'bá yî 'elê lãñô ãkó, ìtî rî, mã drî îcãzó rîlî zãã gbãdú ró Ôvãrî bê. Gõ'dã 'é rú kô â'dólê ìtî. Gõ'dã má úsú vó lâ kî, tâ tâ 'bã'bã 'dî 'bá yî kã 'ê'ê lâ îcã kô ãmã pãlê. Tã pãtîi ró, Ôvãrî â'dô lãñô fê'á má drî. ¹¹ Má ìsúlî bê tâ tâ 'bã'bã 'dî 'bá yî tãsî rî, tâ lówókô ãmãkã rî 'bá yî drî ngãzó rî'á ãmã âdólê, â'dô ró bê má drî rú jãzó tâ ònjî ró rî 'bá yî 'elê tâ 'bã'bã rî 'dî 'bá yî rú. Tã 'bã'bã rî 'dî 'bá yî tãsî rî, mã ìnjîi tâ Ôvãrî kã rî 'bá yî kô. Ítî rî, lãñô òdrã kã trá njãã â'délê má drîi.

¹² Gõ'dã tâ 'bã'bã gólîyî Ôvãrî drî 'bãlê ãmã drî 'elê rî 'bá yî rî'á tândî ró tâ mbî Ôvãrî kã rî 'bá yî â'dálê ãmã drî.

¹³ Ítî rî, â'dó kô tâ 'bã'bã rî 'dî 'bá yî 'îdî ãmã 'ê 'bá tâ ònjî 'elê â'dólê lãñô Ôvãrî kã òdrã kã drî 'êzô 'ê'á â'délê má drîi. Gõ'dã rî'á tâ lówókô ãmãkã gólîyî rî 'bá ãmã 'bãlê tâ ònjî 'elê rî 'îdî. Ítî rî, tâ 'bã'bã Ôvãrî kã 'dî 'bá yî nyãányã lâ rî'á tândî ró, gõ'dã tâ lówókô ãmãkã drî ãmã 'bãzó ìnjî-ìnjî lâ gãlê dó. Gõ'dã má 'ê tâ ònjî bê rî, tâ 'bã'bã tândî 'dî 'bá yî â'dã tâ má drî kî, tâ ònjî gólîyî má drî 'elê rî 'bá yî rî'á pãtîi ònjî têtê lâ ró. Gõ'dã má úsú vó lâ kî, tâ ònjî têtê ãmãkã 'dî 'bá yî ìzã mã trá Ôvãrî rî lîfî drî 'á.

Tã rú fûfû ãmã 'ã kã tâ ònjî 'ê'ê tãsî rî

¹⁴ Ámã ndrî, mã nî trá kî, tâ 'bã'bã gólîyî Ôvãrî kã 'dî 'bá yî rî'á tâ gólîyî Ôvãrî drî âfêlê ãmã drî Lîndrî Tãndî íyîkã rî sî rî 'îdî. Gõ'dã mã rî gógó tãsî rî, tâ lówókô ãmãkã rî 'bá yî dî trá má drîi sî. Ítî rî, mã â'dô trá rãgîi gólã îcã 'bã tâ ònjî 'elê rî ró. ¹⁵ Má nîi kô tâlã â'dô 'î má drî rîzô tâ 'dî 'bá yî 'elê rî. Má îcã gõ'dã kô tâ tândî má drî lélê rî 'bá yî 'elê. Má rî bê-rî tâ ònjî gólîyî má drî lélê kô kô 'elã rî 'elê 'îdî. ¹⁶ Ítî rî, mã nî trá kî, tâ gólîyî má drî rî'á 'elã rî 'bá yî rî'á ìyî ònjî ró. Gõ'dã má lée kpá kô 'elã ìyî, tâlã mã nî trá kî, tâ 'bã'bã Ôvãrî kã rî 'bá yî rî'á 'dó tândî ró mbîmbî. ¹⁷ Gõ'dã Ôvãrî 'bãlê

bê má trá á'dólé òjílã ó'dí ró, tâ 'dí tãsí rí, á'dó kô ámã nyáányã í'dí gólã lë 'bá tâ ònjí 'èlé rí, gō'dá tâ lówókô má 'á rí drē zãã mbârãkã bê rōô ámã 'bälé tâ ònjí 'èlé.

¹⁸ Gō'dá tâ lówókô gólíyí má 'á 'dí 'bá yí rí'á jára'bítí ònjí ró cú ítí tâ mbĩmbĩ ákó ìyí 'á. Má lë trá rōô tâ mbĩmbĩ rí 'bá yí 'èlé í'dí, tãlã má trá òjílã Ôvãrí kã í'dí, gō'dá má rí'á cú ítí mbârãkã ákó 'èzó lâ ìyí gbō ítí lâ 'dí kãtí. ¹⁹ Nĩ ndrē drē, má 'é tâ tãndí gólíyí má drí lë'á 'èlá rí 'bá yí kô, gō'dá rí'á bê-rí tâ ònjí gólíyí má drí lë'á 'èlá kô rí 'bá yí í'dí má drí rí'á 'èlá. ²⁰ Gō'dá má lëé bê kô pãtĩĩ tâ ònjí 'dí 'bá yí 'èlé rí, tâ rí 'dí rí á'dálã kí, ámã nyáányã á'dó kô cé í'dí ãlô rí 'bá rí'á tâ ònjí 'dí 'bá yí 'èlé gbō ítí lâ 'dí kãtí. Rí'á mbârãkã tâ ònjí lówókô kã má 'á rí 'bã mã nĩ 'èlá.

²¹ Nĩ ndrē drē kpá, òzō má òlë trá tâ mbĩmbĩ 'èlé rí, tâ ònjí lówókô má 'á rí ášĩ lãfĩ lâ trá ndũũ má drí 'èzó lâ. ²² Tã ìšũ ámãkã 'á rí, má nĩ tâ 'bã'bã Ôvãrí kã 'dí 'bá yí trá rí'á ìyí tãndí ró má drí 'èlé. Má lë tâ 'bã'bã rí gólãkã 'dí 'bá yí trá rōô. ²³ Òzō kpálé ítí rí, mbârãkã ngĩĩ lâ ázã bê rí'á má 'á, 'dĩ rí'á mbârãkã tâ ònjí lówókô ámãkã rí 'bá yí drí lófílí nĩ rí í'dí. Mbârãkã rí 'dí rí rú fũlĩ tâ ìšũ tãndí ámãkã bê, tãlã tâ ònjí lówókô ámãkã 'dí òtrō ró tâ bê má drígã sĩ. ²⁴ Mã rí'á tâ ìšũ ró àmbá! Mã trá rí'á cú ítí mbârãkã ázã ákó tâ tãndí 'èzó í'dí sĩ lâ. Ítí rí, á'dí á'dô ámã átí'á nĩ vólé mbârãkã tâ lówókô kã gólã ámã 'bã 'bã tâ ònjí 'èlé nō 'ásĩ yã? Mbârãkã rí 'dí ícã trá ámã ìzãlé. ²⁵ Mã lùyĩ Ôvãrí rōô, tãlã gólã í'dí ícã 'bá ró ámã pãlé tâ àngĩ 'dí 'ásĩ Kúmú ámãkã Yésũ Krístõ sĩ.

Gō'dá ítí rí, tâ ámãkã rí'á nōtí. Má 'bã mã trá rí'á tâ Ôvãrí kã rí 'bá yí 'èlé í'dí, á'dô tâ 'bã'bã gólãkã rí 'bá yí vó ró. Gō'dá tâ lówókô ámãkã rí 'bá yí òmbê mã kpá á'dólé tâ ònjí tètē 'èlé.

Tã tâ rĩrĩ kã Líndrí Tãndí Ôvãrí kã vó ró rí tãsí

8 ¹ Gō'dá áwô-ítí áã'dô Ôvãrí drí, gólã ndrē ámã nyé òjílã mbĩmbĩ ró tâ lëlé Yésũ Krístõ 'á rí sĩ. Bê trá ítí rí, ngbãangbãno tâ ònjí gō'dá trá yũ'dãwã Ôvãrí drí tâ kízó ámã rú tâ lâ tãsí. ² Sĩsĩ rí, tâ lówókô ámãkã gólíyí ámã 'bã 'bã trá tâ ònjí tètē 'èlé rí ñí trá kôro ámã drĩĩ sĩ. Ítí rí, lãñō òdrã kã trá 'è'á á'délé ámã drĩĩ. Gō'dá lë ítí rí, Líndrí Tãndí Ôvãrí kã ñnjí ámã trá tâ rí 'dí 'ásĩ. Gólã 'bã ámã trá rí'á òjílã Ôvãrí kã ró, tãlã mã á'dô trá ngã ãlô ró Yésũ Krístõ bê. ³ Nĩ ndrē drē, tâ 'bã'bã gólíyí Ôvãrí kã 'bälé trá ámã drí 'èlé rí 'bá yí rí'á mbârãkã ákó ámã 'bälé tâ tãndí Ôvãrí kã rí 'bá yí 'èlé, tãlã ámã nyáányã rí'á cú ítí mbârãkã ákó tâ lówókô gólíyí ámã 'è 'bã trá tâ ònjí 'èlé rí 'bá yí gãzó dó. Gō'dá Ôvãrí pã ámã trá í'dí ìyí mvá Yésũ rí ájózó òjílã mvá ró, òzō ámã gólíyí rí 'bã tâ ònjí 'èlé rí 'bá yí kãtí. Ítí rí, Yésũ ícã trá drãlé ámã tãsí tâ ònjí ámãkã trólé vólé. Lãñō tâ ònjí ámãkã rí kã 'dê trá gólã drĩĩ ámã vō 'á. ⁴ Ôvãrí 'è tâ 'dí ítí, tãlã Yésũ sĩ ámã gólíyí rí 'bã tâ gólíyí tâ lówókô ámãkã drí lëlé 'èlé rí áyélé vólé tâ gólíyí Líndrí Tãndí Ôvãrí kã drí lëlé rí 'èlé rí, mã ícã trá tâ tãndí ndrĩ gólíyí Ôvãrí drí 'bälé òjílã drí 'èlé rí 'bá yí 'èlé.

⁵ Gō'dá nĩ ndrē drē kpá, òjílã gólíyí rí 'bã tâ lówókô ìyíkã rí 'bá yí 'èlé í'dí á'dô lâ vó ró rí 'bá yí, rí ìyí 'dí cé rí'á tâ lówókô gólíyíkã gólíyí 'bã 'bã trá 'èlá rí 'bá yí tâ lâ ìšũlĩ í'dí. Gō'dá òjílã gólíyí 'dê 'bã ìyíkã Líndrí Tãndí Ôvãrí kã vó rí 'bá yí, rí ìyíkã rí'á tâ gólíyí Líndrí Tãndí Ôvãrí kã drí lëlé gólíyí drí 'èlé rí tâ lâ ìyí ìšũlĩ í'dí. ⁶ Gō'dá kpá òjílã gólíyí tâ ìšũ ìyíkã 'bã 'bã á'dólé á'dô tâ lówókô ìyíkã rí 'bá yí 'èzó í'dí rí 'bá yí, á'dô lãñō Ôvãrí kã òdrã kã ñã'á ìyí drĩĩ. Gō'dá gólíyí rí 'bã ìyíkã tâ ìšũ ìyíkã 'bälé tâ gólíyí Líndrí Tãndí Ôvãrí kã drí lëlé gólíyí drí 'èlé rí 'èlé í'dí rí, á'dô ìyí rí'á lédrë-lédrë ró zãã gbãdú tâ á'dí sĩ Ôvãrí bê. ⁷ Nĩ ndrē drē, òjílã gólíyí rí 'bã rí'á tâ ònjí 'èlé í'dí á'dô tâ lówókô gólíyíkã drí gólíyí sëzó trá 'èlá rí vó ró rí 'bã yí gã trá dó tâ 'bã'bã Ôvãrí kã ñnjĩlĩ, tãlã gólíyí 'bã ìyí nyáányã trá á'dólé ájũ-'bã-ãzĩ Ôvãrí kã ró. Ítí rí, gólíyí ícã kô rú jãlé tâ 'bã'bã rí 'dí 'bã yí ñnjĩlĩ gō'dá kpá 'èlé. ⁸ Gō'dá òjílã lãrãkô rí 'dí 'bã yí tãsí rí, tâ gólíyíkã ícã kô Ôvãrí rí 'bälé á'dólé áyĩkô ró.

⁹ Gō'dá àní tâ á'dó kô òzō 'dĩ rí kãtí. Tãlã Líndrí Tãndí Ôvãrí kã rí'á í'dí àní 'á, gólã ícã trá 'délé sĩsĩ àní drí, gō'dá gólã ícã kpá trá mbârãkã sölé àní 'ásĩ, tãlã tâ lówókô ànikã òzó kô ñnjĩ kôro àní drĩĩ sĩ àní 'bälé tâ ònjí 'èlé. Òzō òjílã ázã á'dô trá Líndrí Tãndí Ôvãrí kã 'dí ákó yí 'á rí, pãtĩĩ ró, òjílã rí 'dí á'dó kô kô krístõ 'bã 'í. ¹⁰ Òzō gō'dá Krístõ á'dô bê rí'á àní 'á ítí rí, 'dĩ líndrí ànikã rí 'bã yí kpá bê rí'á lédrë-lédrë ró zãã gbãdú ró, tãlã Ôvãrí ndrē àní òjílã mbĩmbĩ ró, òzō kpálé àní rú'bã áã'dô òdrã'lã tâ ònjí drí rí. ¹¹ Líndrí Tãndí Ôvãrí kã 'bã Yésũ Krístõ nĩ lídrílí òdrã 'ásĩ. Gō'dá nĩngã sĩ, òzō Líndrí Tãndí Ôvãrí kã drí á'dózó trá àní 'á 'dí kãtí rí, Ôvãrí á'dô kpá àní 'è'á lídrílí òdrã 'ásĩ rú'bã ñnyĩrĩkô ó'dí rí sĩ mbârãkã Líndrí Tãndí ìyíkã rí kã sĩ.

¹² Ámã àdrúpĩ yí ámã ìzó yí bê, trá ítí rí, rí'á ícã-ìcã ró àní drí cé tâ 'èlé rízó rí'á tâ Líndrí Tãndí Ôvãrí kã drí rí'á lëlá rí 'èlé í'dí á'dô lâ vó ró. Gō'dá á'dó kô ícã-ìcã ró àní drí rízó rí'á tâ gólíyí àní drí lówó lâ ìyí 'bälé í'dí àní drĩĩ, gō'dá rí 'bã àní sëlé vólé rí 'bã yí 'èlé í'dí. ¹³ Òzō òjílã ázã òrĩ trá cé rí'á tâ tâ lówókô gólãkã rí 'bã yí drí gólã rí 'bãzó trá 'èlá rí 'èlé í'dí rí, ítí rí, gólã trá pãtĩĩ njãã lãñō Ôvãrí kã òdrã kã drí 'dëzó gólã drĩĩ vëlé lãšĩ 'á zãã ádũkũ ákó. Gō'dá òzō mbârãkã Líndrí Tãndí Ôvãrí kã rí kã ñkĩ òjílã ázã 'bã yí trá tâ ònjí gólíyí tâ lówókô gólíyíkã gólíyí sē 'bã vólé 'èlá rí 'èlé rí 'ásĩ rí, ítí rí, gólíyí á'dô rí'á lédrë-lédrë ró zãã gbãdú Ôvãrí bê.

¹⁴ Gō'dá òjílã gólíyí pãtĩĩ Ôvãrí rí mvá yí ró rí 'bã yí rí'á ìyí òjílã gólíyí Líndrí Tãndí gólãkã áyē 'bã rí'á 'délé sĩsĩ gólíyí drí tâ 'ásĩ ndrĩ rí 'bã yí í'dí. ¹⁵ Tã ànikã tãsí rí, Líndrí Tãndí gólã Ôvãrí drí àfëlé trá àní drí rí, rí kô rí'á àní 'bälé á'dólé rãgĩĩ ùrĩ kã ró kpá ó'dí. Ôvãrí àfë Líndrí Tãndí ìyíkã gólã àní 'bã 'bã á'dólé ìyí mvá yí ró rí trá àní drí. Ítí rí, Líndrí Tãndí gólãkã 'dí nĩ lãfĩ trá trã àní drí gólã rí zìzó "'Tátã'". ¹⁶ Gō'dá Líndrí Tãndí Ôvãrí kã 'dí á'dã tâ kpá àní drí àní pĩpĩšĩlĩ 'ásĩ kí nĩ rí, pãtĩĩ ró, àní rí'á Ôvãrí rí mvá yí í'dí. ¹⁷ Bê trá ítí rí, mã á'dô òrē gólíyí Ôvãrí drí tâ lâ ìyí 'bälé fëlé ìyí mvá yí drí rí úsũ'á ndrĩ, kpá òzō gólã drí òrē àfëfë trá Yésũ Krístõ drí rí kãtí. Òzō rú ìzã gólíyí àlólã rí 'bã Krístõ rí 'èlé rí 'bã yí á'dô í'dí ngbãangbãno rí'á àní 'è'á rí, gō'dá mã nĩ trá kí, Ôvãrí á'dô àní 'bã'á rí'á yí bê 'bũũ 'álã zãã gbãdú, òzō Krístõ drí rĩrĩ tólã gólã bê rí kãtí.

Tā lánjā gólīyī Ôvâri drī 'ē'á âfēlē āmā drī ĩzátú rī

¹⁸ Gō'dá tā ĩsū ámakā 'á rī, ōzō kpálé rú ĩzā āngó drī nō ká rī 'bá yī āā'dō rī'á rōō rī, rú ĩzā rī 'dī 'bá yī rī'á tā fīnyáwá 'ī, ōzō mā ōtírī tā ĩsūū tā lánjā āmbá gólīyī Ôvâri drī 'ē'á 'ēlā āmā ōjílā íyíkā ró rī 'bá yī drī ĩzátú rī tāsī ndrī rī. ¹⁹ Gō'dá ngá-fī ndrī gólīyī Ôvâri drī 'bálé āngó nō drī rī, rī'á ĩyī ĩfī 'bā'bā bē kâyī gólā Ôvâri drī 'ēzō tā â'dalé ngbálī-ngbálī kī ōjílā āngó rī 'dī rī'á gólā rī mvá pātī rō rī 'bá yī 'dī yā rī. ²⁰ Nī ndrē drē, kâyī gólā Ádāmā drī tā ōnjī 'ēzō rī sī rī, ngá-fī gólīyī ndrī āngó drī nō ká rī 'bá yī drī rú ĩzāzō ácalé bārābanyá ró, tálā Ôvâri āyē tā 'dī rú 'ēlē ĩtī 'dī, gō'dá gólā nī tā tándī gólā drī 'ē'á 'ēlā tā rī 'dī tāsī ĩzátú rī trá. ²¹ Gō'dá ĩzátú, kâyī ālólā 'dī tú rī, Ôvâri â'dō íyī mvá yī ōjā'á â'dólé yī tí, gólā â'dō ngá-fī āngó nō ká rī 'bá yī lôtó'á mbīmbī rō ndrī gō'dá 'bálé ndrī â'dólé kpá ngá ó'dí rō, ōzō yī drī 'ēlē āmā íyī mvá yī drī rī kátī.

²² Gō'dá ngbāāngbānō rī, mā ndrē trá kī, ĩtōlē kâyī Ádāmā drī tā ōnjī 'ēzō rī sī ácalé būúū āndrō nō rī, ngá-fī āmbá ndrī gólīyī Ôvâri drī lō'bálé rī 'bá yī trá rī'á lōzólá ngá lāzé-lāzé drī sī ōzō ōkó gólā 'ē 'bá mvá ĩlī rī kátī, tálā rú ĩzā gólīyī āngó drī nō ká rī 'bá yī drī sī. Gólīyī rī'á ĩfī 'bā'á kâyī Ôvâri drī 'ēzō tā gólīyíkā êdelé mbī rī drī. ²³ Ôvâri âfē Líndrī Tándī íyíkā trá āmā drī ngbāāngbānō tā â'dalé āmā drī kī, gólā â'dō tā lánjā yī drī 'bálé trá âfēlē rī âfē'á trá āmā drī ĩzátú. Á'dō kpálé ĩtī rī, āmā rī gógó kpá rī'á āzā'á tā ĩsū bē āmā pīpīšīlī 'ásī ōzō mā ōtírī rī kâyī Ôvâri drī 'ēzō tā lánjā 'dī 'bá yī âfēlē āmā drī rī tēlē rī. Gō'dá mā rī kpá ĩfī 'bálé kâyī Ôvâri drī 'ēzō rú'bá ó'dí âfēlē āmā drī rī drī. ²⁴ ĩtōlē kâyī gólā Ôvâri drī āmā pázó rī sī, mā 'bā ĩfī trá tā 'dī 'bá yī drī. Ōzō gō'dá mā ūūsū tā rī 'dī 'bá yī trá ngbāāngbānō rī, ícá gō'dá kō āmā drī ĩfī 'bázó drī lā kī, Ôvâri â'dō âfē'á lā ĩyī trá ĩzátú rī. ²⁵ Gō'dá ngbāāngbānō, āmā rī'á ĩfī 'bā'bā bē tā lánjā gólīyī â'dó 'bá drē kō āmā drīgá rī drī pīpīšīlī 'ā'dī sī, Ôvâri drī tā lā yī 'bálé trá 'ē'á âfēlā āmā drī ĩzátú 'dī drī, tálā mā nī trá kī, Ôvâri â'dō pātī tā rī 'dī 'bá yī 'ē'á āmā drī.

²⁶ Ôvâri âfē Líndrī Tándī íyíkā kpá trá tā nīnī âfēlē āmā drī rātāā 'ēzō. Ōzō mā ōrī tā ĩsū-ĩsū sī rōō gō'dá kpá â'dózó mbārākā ákó rātāā 'ēzō mbīmbī rī, Líndrī Tándī gólākā bē rī'á tā rī 'dī ngī'á tándī rō gólā bē āmā pázó. Gólā â'dō tā lánjī-lánjī 'dī tā lā â'dá'á Ôvâri drī mbīmbī rō mbārākā íyíkā sī, tálā úlī átā-átā ícá kō tā lánjī rī 'dī â'dalé mbīmbī rō. ²⁷ Gō'dá Ôvâri tō tā ōmvó āmā pīpīšīlī 'á rī 'bá yī trá, gō'dá ārī tā gólīyī Líndrī Tándī gólākā drī ngīlī gólā drī tā ámakā tāsī rī kpá trá, tálā āmā rī'á ōjílā gólākā 'dī. Gō'dá Líndrī Tándī Ôvâri ká â'dō rātāā 'ē'á āmā tāsī nyé ōzō Ôvâri drī lēlē drīlā 'ēlē rī kátī.

²⁸ Gō'dá āmā ōjílā gólīyī Ôvâri rī lē 'bá trá pīpīšīlī ālō sī rī 'bá yī, mā nī trá kī, Ôvâri 'bā tā 'dó ndrī â'dólé, tálā ōpā rō āmā gólīyī gólā drī njīlī trá ōjílā íyíkā ró rī 'bá yī bē āmbálé tāmbarā tā lēlē ámakā 'á, â'dō tā gólīyī gólā drī njīlī 'ēlē āmā tāsī rī vó rō. ²⁹ Ákū rō ákū rō nā sī rī, Ôvâri nī trá ōjílā āngó rī 'bá yī â'dō tā lē'á nī yī 'á. Gō'dá Ôvâri nī gólīyī ōjálé â'dólé íyī mvá Yēsū kátī. ĩtī rī, Yēsū rī'á mvá sīšī Ôvâri ká 'dī, ōjílā tā lē 'bá drī 'dēzō bē vó lā sī ĩyī ādrúpī rō gō'dá kpá lōnyī rō. ³⁰ 'Dī 'bá yī rī'á ōjílā gólīyī Ôvâri drī njīlī â'dólé íyíkā ró rī 'bá yī 'dī. Gólā nī ōjílā rī 'dī 'bá yī nōtī. Sīšī gólā āzī gólīyī trá 'dēlē gólā vósī. Gō'dá nīngá sī, gólā 'bā gólīyī â'dólé ōjílā mbīmbī rī 'bá yī rō yī ĩfī. Bē trá ĩtī rī, gólā â'dō kpá ōjílā rī 'dī 'bá yī 'bā'á â'dólé āmbā āngī bē ōzō Yēsū kátī.

Tā lōvō Ôvâri ká āmā drī rī tāsī rī

³¹ ĩtī rī, nī ĩsū tā tā gólīyī ndrī tā â'dá 'bá trá āmā drī kī Ôvâri 'bā āmā lōvó trá rōō rī tāsī. ĩtī rī, ōzō kpálé ājū-'bá-āzī ōrī ĩyī trá āmā lārākō 'ēlē rī, gólīyī â'dō fī ícá'á trá tā trōlē Ôvâri gólā ādrē 'bá ndūū āmā ngá lésī rī drīgá sī yā? ³² Ôvâri âfē íyī mvá nyāānyā Yēsū trá drālē āmā pālē tā ōnjī ámakā rī 'bá yī 'ásī ndrī. Tā rī 'dī â'dá tā kī, Ôvâri â'dō tā ndrī gólīyī āmā āmú 'bá rī 'bá yī âfē'á trá āmā drī dró ōzō gólā drī Yēsū rī âfērē trá āmā drī rī kátī drī-báláyī rō pīpīšīlī tándī gólākā sī. ³³ Ôvâri ndrē āmā gólīyī yī drī njīlī ōjílā íyíkā ró rī 'bá yī trá yī ĩfī ōjílā gólīyī mbīmbī rī 'bá yī rō tálā Yēsū rī tāsī. Bē trá ĩtī rī, ōjílā āzā fī bē rī'á gólā ícá 'bá ícīcīyá 'ēlē āmā rú Ôvâri drī tā kīzō āmā rú yā? ³⁴ Á'dī â'dō ícá'á tā kīlī ōjílā Ôvâri ká rī 'bá yī rú nī, lāñō āā'dē rō bē gólīyī drī yā? Yēsū Krīstō rī nyāānyā drā trá tálā tā ōnjī ōjílā ālólā 'dī 'bá yī ká tāsī. Gō'dá Ôvâri drī gólā rī 'ēzō līdrīlī ōdrā 'ásī. 'Dī vósī rī, Yēsū drī ngāzō gōlē rīlī Ôvâri bē 'būū 'álá vō gólā ĩnjīlī ĩnjī rī 'á kúmú rō. Gō'dá Yēsū rī kpá ālólā drā 'bá trá āmā tāsī nō kpá 'dī gólā rī 'bá rīlī ngbāāngbānō Ôvâri rī gārā drī 'á tā ámakā êdelé tā āzā gólā átálé āmā rú rī tāsī.

³⁵ Tā āngó rī â'dō ícá'á nī āmā lōnyīlī vólé Yēsū gólā āmā lōvó 'bā 'bá rī rú sī yā? Gō'dá rú ĩzā āā'dō trá āmā drī rī, tā rī 'dī â'dá kī, Yēsū 'bāā gō'dá āmā lōvó kō yā? Á'dó ĩtī kō ālōwálā. Ōzō ngā mā â'dō trá ícá'á bē rī, tā rī 'dī â'dá kī, Yēsū 'bāā kpá āmā lōvó kō yā? Á'dó kpá ĩtī kō. Ōzō ngā lōfó ōnjī tētē āā'dē trá āmā drī rī, tā rī 'dī kī, Yēsū 'bāā āmā lōvó kō yā? Á'dó ĩtī kō ālōwálā! Á'dō ngátā ĩzā 'ī yā ngā lā'dá 'ī yā ngā ājū 'ī â'dē trá āmā drī yā rī, tā rī 'dī 'bá yī 'bāā Yēsū kō ālōwálā â'dólé āmā lōvó 'bā ákó. ³⁶ Rú ĩzā ámakā rī rī'á ōzō rú ĩzā gólā kúmú āngī Dāwūdī drī tā átázó trá tā lā sī kī,

“Ájū-'bá-āzī ámakā rī 'bá yī rī rī'á ĩyī rú cēlē kárā āmā úfúlī gbō ōzō kápīlīkī úfúrī kátī,
tálā āmā rī'á ōjílā ánikā rī 'bá yī 'dī.”

Lôngó 44.22

³⁷ Álō rú ĩzā rī 'dī 'bá yī 'ásī rī ícá kō āmā pēlē tā lēlē ámakā āyélé. Yēsū 'bā āmā lōvó trá rōō. Gólā rī mbārākā âfēlē āmā drī kâyī lāñō ká rī 'bá yī sī. ³⁸⁻³⁹ Má nī trá kī, mbārākā lōvō Ôvâri ká āmā drī rī ká rī rī'á āmbá lāvūlī mbārākā tā ndrī āzā 'bá yī ká drī sī. ĩtī rī, ngá āzā yū gólā ícá 'bá lōvō gólākā āmā drī rī 'ēlē rú ndēlē, ngátā ōdrā tā 'ī yā, ngá lāñō rī'ā āngó nō 'á rī ká 'dī yā, ngátā mālāyíkā ngá lésī yā, ngá Sātānā yī ngá lésī ōzō ōlē kátī rī yā, ngátā tā rī 'bá rú 'ēlē ngbāāngbānō rī 'dī yā, ngátā ĩzátú rī 'dī yā, ngátā kpá tā úrú 'álá gólīyī cú mbārākā bē gārā āmā drī sī rī drīgá sī yā, ngátā gólīyī ĩnyákú zēlē lésī ōzō ôvâri āmā 'bīyá yī ká rī 'bá yī kátī rī 'dī yā rī. Ngá āzākā yū ngá ndrī gólīyī āngó drī

nõ 'bá yí lãfálé sî ícá 'bá lõvõ Ôvãrí kã ãmã drí rí êdrêlé, tãlã Ôvãrí 'bã ãmã lõvõ trá rõõ zãã gbãdú. Mã nî tã rí 'dî trá, tãlã tã Kúmú ãmãkã Yèsú Krístõ drí 'êlé trá ãmã pãzõ rí sî.

Tã gólã Ôvãrí drí òjílã yí drí lèlé à'dólé òjílã íyíkã ró rí 'bá yí njízõ rí

9¹⁻³ ãmbã òjílã ãmãkã Yúdã yí kã rí 'bá yí gã ìyí trá dó tã lèlé Yèsú 'á 'díyí pã 'bá ró. Gõ'dã tã rí 'dî tãsí rí, ìzã 'è mã trá rõõ gõ'dã ãmã 'bãlé ãwõ ngõlé cú 'dî òjílã ãmãkã Yúdã yí kã rí 'bá yí tãsí. Mã àtã nõ ùlî gólíyí pãtî rí 'bá yí 'dî ãnî drí Líndrí Tãndí Ôvãrí kã gólã rí 'bã ãmã pãlé ùlî nõ 'bã yí àtálé ãnî drí rí sî. Mã lè trá rõõ Ôvãrí drí òjílã ãmãkã Yúdã yí kã rí 'bã yí pãlé òjílã tã lè 'bã trá Yèsú 'á rí ró rí, mã ádõ ònjõ kò ãlõwãlã òjílã Yèsú kã ró. Gõ'dã mã ìsü tã ìzã òjílã ãmãkã kã Ôvãrí rí gãzõ dó 'dî rí tãsí rí, mã trá rí'ã njãã, à'dõ ró bẽ Ôvãrí drí ãmã gãzõ kpã dó òjílã Yèsú kã rí ró, tãlã gólã òfẽ ró lãñõ bẽ mã drí lãsí sî, òzõ tí 'dî rí, úúpî lãtî trá òjílã ãmãkã Yúdã yí kã rí 'bã yí drí tã lèzõ Yèsú 'á 'díyí pã 'bã ró rí. ⁴⁻⁵ Ækú ró nã sî, Ôvãrí 'bã tã trá ãmã á'bíyã Ábãrãyãmã yí drí kî, yí à'dõ gólíyí ózõwã yí òjílã Ìsrã'élẽ kã ró rí 'bã yí njí'á à'dólé òjílã íyíkã rí 'bã yí ró. 'Dî vósî rí, òjílã Ìsrã'élẽ kã rí 'bã yí òtírî rî ìyî lãmú bẽ fãã nîngã kò nîngã võ 'ãlî ró rí 'ásî rí, Ôvãrí à'dã ãmbã íyíkã trá gólíyí drí àndãlã dũũ. Gõ'dã Ôvãrí rí trá rí'ã tã-drî lèlé 'bãlé gólíyí bẽ à'dólé òjílã íyíkã rí 'bã yí ró. Ítî rí, Ôvãrí fẽ kpã tã 'bã'bã íyíkã lèlé gólíyí drí 'êlé rí 'bã yí gólíyí drí, drî-'bã gólíyíkã Músã sî. Gõ'dã gólã à'dã lãtî mbî pãtî ìyî ìnjî kã rí kpã gólíyí drí. Gõ'dã gólã 'bã tã ãmã á'bíyã yí drí kî, yí à'dõ òrẽ fẽ'á gólíyí drí ãmbã ózõwã lâ yí bẽ. Gõ'dã òrî gólíyíkã drí à'dõzõ òrî gólã Yèsú Krístõ gólã yí drí 'è'á àjólã òjílã pãlé ndrî rí fízõ 'á lâ rí ró. Gõ'dã ngbããngbãõ rí, Yèsú bẽ rí'á 'bũũ 'álã ngã-fî dũũ ndrî àngõ drî kã nõ 'bã yí drî. Gólã 'dî Ôvãrí 'î. Bẽ trá ítî rí, 'dõvõ nî 'dẽ mã 'è ãwõ-ítî gólã drí ãmbã tãlã tã rí 'dî tãsí. À'dõ ítî.

⁶ Tã òjílã dũũ Yúdã yí kã rí'ã Yèsú rí gãlé dó 'dî, rí kò tã-drî lèlé Ôvãrí kã 'bãlé trá gólíyí á'bíyã yí bẽ rí ìzãlé vólé. Nî ndrê drê, rí'ã cé òjílã ùrũkã Ìsrã'élẽ kã rí 'bã yí 'dî à'dõ 'bã pãtî òjílã Ôvãrí kã ró rí. ⁷⁻⁸ Ítî rí, Ôvãrí njî Ábãrãyãmã rí ózõwã yí ndrî à'dólé òjílã íyíkã ró yã? À'dõ ítî kò. Ôvãrí àtã tã kî, à'dõ à'dõ'á Ìsãkã rí mvã yí 'dî gólíyí ícã 'bã à'dólé 'dìyímvã íyíkã ró rí. Ôvãrí njî Ábãrãyãmã rí ózõwã gólíyí tã lè 'bã yí 'á rí 'bã yí trá à'dólé òjílã íyíkã ró, à'dõ kò kî, Ábãrãyãmã rí ózõwã yí njílî ndrî. Ôvãrí àtã tã Ábãrãyãmã drí kî nî rí, “Ánî ózõwã pãtî rí 'bã yí à'dõ à'dõ'á 'dìyímvã gólíyí fîlî ãnî mvã Ìsãkã sî rí 'bã yí 'dî.”⁵ Gõ'dã ùlî rí 'dî 'bã yí à'dã tã kî, à'dõ rí'ã cé 'dìyímvã gólíyí fîlî, tãlã Ábãrãyãmã lè tã gólã Ôvãrí drí tã lâ 'bãlé trá 'êlé gólã drí rí 'á rí 'bã yí, gólíyí rí'á 'dìyímvã gólíyí Ôvãrí drí ndrêlé òjílã íyíkã ró rí 'bã yí 'dî. ⁹ Tã Ôvãrí drí 'bãlé trá 'êlé Ábãrãyãmã drí fîfî Ìsimèlé kã vósî rí 'dî nõ, “Ndrõ ãlõ vólé drî 'ásî rí, mã à'dõ àgõ'á ãnî òkõ Sãrã rí 'êlé ícãlé mvã fîlî.”⁶ Gõ'dã ùlî rí 'dî 'bã yí à'dã tã kî, Ôvãrí gã Ábãrãyãmã rí mvã Ìsimèlé trá dó à'dólé á'bíyã ró òjílã íyíkã rí 'bã yí drí.

¹⁰ 'Dìyímvã Rẽbékã kã rí 'bã yí à'dã kpã tã ãlõlã 'dî 'dî ãmã drí. ãmã á'bíyã Ìsãkã 'dî rí'ã 'dìyímvã rî Rẽbékã kã lãtî ró 'dî 'bã yí átã 'î. ¹¹ Drê ãkpãkã'dã sîsî útî lãtî 'dî 'bã yí kò'dãwã gõ'dã 'dî gólíyí à'dõ kpã kò drê ícãlé tã tãndî ngãtã tã ònjî 'êlé rí, Ôvãrí à'dã tã kî, yí à'dõ cú drî-ãcê bẽ òjílã yí drí lèlé à'dólé íyíkã ró rí njízõ. ¹² Ítî rí, à'dõ kò rí'ã tã gólíyí àngõ rí 'bã yí kã 'dî òjílã rí 'dî drí 'êlé rí, ngãtã gõ'dã kpã tã kî'ã nî rí, òjílã rí 'dî átã lâ íyíkã à'dî 'dî yã rí. Nî ndrê drê, Ôvãrí àtã tã trá Rẽbékã drí lãtî gólã drí 'è'á fîlã 'dî 'bã yí tãsí kî, “Lãtî gólã fîlî sîsî rí à'dõ rí'ã lãtî ãzã gólã fîlî yí vó rí zèlé rú 'bũlî drílã.”⁷ ¹³ Tã àngũ 'bã Ôvãrí kã ãzã àtã tã kpã kî nî rí, “Mã lè Yãkõbã yí trá rõõ ózõwã lâ yí bẽ, gõ'dã mã gã Èsãwõ yí dó ózõwã lâ yí bẽ à'dólé òjílã ãmãkã rí 'bã yí ró.”⁸

¹⁴ Òjílã ãzã ãnî lãfálé sî à'dõ ícã'á tã ìjílî kî, “Ôvãrí à'dõ òjílã ùrũkã 'bã yí gã'á dó gbõ cú ítî rî'ã gólíyíkã rí ndrê ãkõ yã? Ítî rí, gólã rí 'dî kò tã mbî rí 'êlé.” Gõ'dã mã à'dõ tã 'dî drî lâ lògõ'á kî, “Ôvãrí rí trá kãrã tã mbî 'êlé. Tí Ôvãrí àfẽ lãñõ nõ trá òjílã drí ndrî tã ònjî tètê 'bã ró.” ¹⁵ Gõ'dã Ôvãrí rí'ã cú mbãrãkã bẽ òjílã yí drí lèlé rí 'bã yí njízõ gbõ ítî lâ 'dî kãtî. Nî ìsü drê tã gólã Ôvãrí drí àtálé Músã drí kî'ã nî rí,

“Mã à'dõ tã ònjî òjílã gólíyí mã drí njílî à'dólé ãmãkã ró rí 'bã yí kã àyè'á.

Mã à'dõ òjílã mã drí njílî 'dî 'bã yí pã'á tã ònjî 'ásî.”

Áfõ-áfõ 33.19

¹⁶ Ôvãrí njî òjílã nî à'dólé òjílã íyíkã ró. À'dõ kò kî'ã nî rí, rí'ã òjílã rí 'dî 'bã yí 'dî gólíyí tã lè 'bã nî à'dólé òjílã Ôvãrí kã ró rí. À'dõ kpã kò kî, tãlã òjílã rí 'dî 'bã yí 'è ìyí tã Ôvãrí kã trá rí drí sî. Gõ'dã Ôvãrí njî òjílã ùrũkã 'bã yí gbõ ítî à'dólé òjílã íyíkã ró, tãlã yí pã ró gólíyí lãñõ tã ònjî gólíyíkã rí 'bã yí kã 'ásî pîpîsîlî tãndî íyíkã sî. ¹⁷ Ôvãrí àtã tã kúmú àngî Mãsîrî kã drí Músã sîlî kî nî rí, “Mã 'bã nî trá à'dólé drî-ãcê bẽ kúmú àngî Mãsîrî kã ró, à'dõ ró bẽ mbãrãkã ãmãkã à'dãzõ òjílã drí, òzõ mã ò'è tã trá ní rú ònjî ró tãlã drî ãmbã-ãmbã ànikã tãsí rí. Gõ'dã tãlã tã gólíyí mã drí 'êlé ní drí rí 'bã yí tãsí rí, ãmã rú à'dõ ìkú'á ìkũ àngõ drî ndrî.”⁹ ¹⁸ Úlî rí nõ 'bã yí à'dã tã kî, Ôvãrí cú rí'ã mbãrãkã bẽ tã gólíyí yí drí lèlé 'êlé òjílã àngõ nõ 'á rí drí rí 'èzõ. Ítî rí, pîpîsîlî tãndî gólãkã sî rí, gólã rí'ã drî-báláyî ró òjílã gólã drí lèlé pãlé rí 'bã yí pãzõ. Gõ'dã gólã rí kpã òjílã gólíyí yí drí lèlé drî lâ yí drí ãmbálé rí 'bã yí drî lâ yí 'bãlé ãmbálé ãmbã, à'dõ tã gólã drí lèlé rí vó ró.

¹⁹ Òjílã ãzã ãnî lãfálé sî à'dõ ícã'á tã ìjílî kî, “À'dõ bẽ trá ítî rí, gõ'dã Ôvãrí rí zãã rílî tã kílî ãmã rú à'dõ tãsí yã? Ítî rí, gólã rí 'dî kò tã mbîmbî rí 'êlé 'dî. À'dî à'dõ ícã'á nî tã gólãkã lèlé 'êlé rí ìkílî yã?” ²⁰ Ítî rí, mã à'dõ tã 'dî drî lâ lògõ'á kî, “Ánî rí'ã gbõ cé òjílã mvã 'î rí, gõ'dã nî ìsü tã kî, nî à'dõ ícã'á tã-drî lògõlé à'dõ ró bẽ kî, tã Ôvãrí kã à'dõ rí'ã ànyã

⁵9.7-8 Tã Ómvõ Ngã 21.12

⁶9.9 Tã Ómvõ Ngã 18.10

⁷9.12 Tã Ómvõ Ngã 25.23

⁸9.13 Málákî 1.2-3

⁹9.17 Áfõ-áfõ 9.16

ró rí ángô tí yā? Drē ítí rí, límvo ícã fí trá tá ijílí rú 'bá lá tí kī nī rí, 'Ní rú mã nōtí nō á'dô tāsí yā?' ”²¹ Drē ítí rí, límvo rú 'bá cú rí'á tá mbī bē ngá yí drí lélé 'élé lôdrí sī rí 'ézó. Gólá á'dô ícá'á cú ngá gólíyí sū 'bá sūsú ró rí 'bá yí rúlí gō'dá ngá gólíyí sū 'bá kô ígígírálé kô á'dô 'bá cé lósí 'ézó í'dí sī lá íyí rí rúlí 'dó lôdrí kúlütütü álô 'dí 'ásí. Tã rí nō á'dá tá kī, Ôvãrí ícã trá tá gólíyí yí drí lélé 'élé ôjílã yí drí 'bálé nī rí 'bá yí tāsí rí 'élé.

²² Ítí rí, Ôvãrí trá rí'á njãã ãwã ró ôjílã bē tãlá tá ònjí gólíyíkã rí 'bá yí tāsí. Gólá cú rí'á mbãrãkã bē lânõ fëzõ ôjílã gólã tá ònjí 'é 'bá rí drí. Gō'dá kpálé bē ítí rí, Ôvãrí rí trá rí'á kãyí mbí gólã lânõ íyíkã drí á'dézo tá ònjí 'bá yí drí rí tã'á í'dí. Gólã 'è ítí, tãlá gólã rí pípísílí rí'á á'dí ró gólíyí tāsí, òzõ kpálé ó'õbã ôjílã rí 'dí 'bá yí lânõ fëzõ gólíyí drí rí. ²³ Ôvãrí fëe lânõ gólíyí drí 'wãã kô, á'dô ró bē kī, ôjílã gólíyí yí drí lélé pãlé rí 'bá yí ñcã ró íyí bē ãmbã íyíkã ñlì, ñngá sī yí áyê ró bē tá ònjí gólíyíkã, tãlá gólíyí ñcã ró bē á'dólé Yésù kátí rílí Ôvãrí bē 'bũ 'álã. ²⁴ Gólã ñjĩ ãmã ôjílã gólã drí lélé pãlé ôjílã íyíkã ró rí 'bá yí 'bãsurú Yúdã yí kã gō'dá kpã ãzã 'bá yí kã rí 'bá yí bē rí 'ásí. Ôvãrí jã rú ôjílã yí drí gãlé trá dó sīsí rí 'bá yí ñjílí. ²⁵ Tã 'dí rí'á òzõ tá ãngũ 'bá Ôsëyã drí úlĩ á'tázó trá ãkũ ró nã kátí kī,

“Má á'dô ôjílã gólíyí á'dó 'bá kô ámãkã ró rí 'bá yí ñjílã,
tãlá gólíyí á'dó ró bē íyí ôjílã ámãkã rí 'bá yí ró.

Má 'bãã ôjílã 'dí 'bá yí lówó lá kô sīsí,
gō'dá ngbããngbãno rí, má jã rú trá gólíyí lówó 'bãlé gãrã.”

Ôsëyã 2.23

²⁶ “Sīsí ôjílã ãlólã 'dí 'bá yí Ôvãrí zĩ trá kī, 'Ání á'dó kô rí'á ôjílã ámãkã í'dí.”

Gō'dá 'dĩ vósí, áá'dó gólíyí zĩ'á “‘dĩyímvã Ôvãrí mbãrãkã ákĩ bē rí kã rí 'bá yí ró.” ”

Ôsëyã 1.10

²⁷ Gō'dá tá ãngũ 'bá Ísáyã á'tã úlĩ kpã kī,

“Ôjílã Ísírã'élé kã lútí íyí trá ácalé düü òzõ sínyítã ònyíkõ límvo ándrê tí rí 'bá yí kátí.

Ôzõ kpálé ítí rí, Ôvãrí á'dô cé ùrúkã 'bá yí pã'á í'dí gólíyí lãfálé 'ásí á'dólé ôjílã íyíkã ró.

²⁸ Nĩ ndrê drê, Ôvãrí á'dô pãfĩĩ lânõ fë'á ôjílã ndrĩ gólíyí tá gólãkã gã 'bá dó rí 'bá yí drí 'wãã, á'dô ró bē yí drí gólíyí úfúzó.”

Ísáyã 10.22-23

²⁹ Ísáyã á'tã tá kpã ãmã tá ònjí 'bá ró rí 'bá yí tāsí kī,

“Ôvãrí gólã mbãrãkã bē gãrã rōõ rí 'è tá ãmã tāsí á'dô pípísílí tãndĩ íyíkã rí vó ró,

gólã áyê ãmã ózõwã ùrúkã 'bá yí rílí lédrê-lédrê ró.

Ôzõ á'dô tíkó ítí kô rí, tá ãmãkã rí á'ti vó nō trá ngbã,

nyé òzõ gólíyí Södómõ kã Gómórã bē Ôvãrí drí úfúlĩ ndrĩ ngbã rí kátí.”

Ísáyã 1.9

Tã ôjílã Yúdã yí kã drí tá lëzõ kô Yésù 'á 'díyí pã 'bá ró rí

³⁰ Ngbããngbãno rí, nĩ ári úlĩ ámãkã nō 'bá yí, òzõ kpálé ôjílã gólíyí Yúdã yí ró kô rí 'bá yí òrĩ kô lãfí mbí Ôvãrí drí gólíyí ndrëzõ ôjílã mbĩmbĩ íyíkã ró rí 'bá yí lōndálé rí, ùrúkã 'bá yí úsũ lãfí 'dí trá, tãlá gólíyí lë tá trá Yésù 'á. Ítí rí, Ôvãrí ndrê gólíyí trá tá mbí 'bá ró tá lélé gólíyíkã tāsí. ³¹ Gō'dá òzõ kpálé ôjílã Yúdã yí kã òcê rú íyí kpĩĩ á'dózó tá mbí 'bá ró íyí Ôvãrí lĩfĩ tá 'bã'bã gólãkã rí 'bá yí ñnjĩ-ñnjĩ lá yí sī rí, gólíyí ícã kô tá 'bã'bã rí 'dí 'bá yí ñnjílí ndrĩ. Tãlá tá 'dí tāsí rí, gólíyí á'dó kô mbí Ôvãrí lĩfĩ. ³² Á'dô trá ítí, tãlá gólíyí lëe tá kô Ôvãrí gólã ícã 'bá gólíyí 'bãlé mbĩmbĩ ró rí 'á. Gólíyí rí íyíngã gbõ rí'á rú cëlé tá tá 'bã'bã gólãkã 'dí 'bá yí kã bē á'dózó ôjílã mbí ró Ôvãrí lĩfĩ, tãlá tá gólíyíkã 'élé trá rí 'bá yí tāsí. Gō'dá Yésù drã bē trá rí, tá rí 'dí 'bã gólíyí gō'dá gãlé dó tá lélé Yésù 'á 'díyí pã 'bá ró. Ôdrã Yésù kã á'dô trá gólíyí drí òzõ kúnĩ gólã dríliyí rízó pá sīlĩ rú lá íyí rízó ló'délé vüdrĩ rí kátí, tãlá gólíyí ñjĩ tá ífĩ lá kô. ³³ Gō'dá ítí rí, gólíyí gã dó Yésù rí ñlĩ 'díyí pã 'bá ró, té òzõ tá ãngũ 'bá Ísáyã drí ãngülĩ trá rí kátí kī,

“Nĩ ndrê drê, má 'bã kúnĩ trá ôjílã ámãkã Yúdã yí kã lãfálé,

kúnĩ rí 'dí, ôjílã düü á'dô pá sī'á rú lá ló'dézo ngbã vüdrĩ.

Gō'dá ôjílã ãlô-ãlô gólã tá lë 'bá trá kúnĩ rí 'dí 'á rí á'dô ícã'á ñjúlĩ gágã tá gólãkã rú,

tãlá gólíyí ñjĩ trá kī, gólã á'dô tá 'é'á mbĩmbĩ gólíyí pãzó.”

Ísáyã 8.14; 28.16

10 ¹ Ámã ádrúpĩ yí ámã ízó yí bē, tá gólã má drí lélé rōõ pípísílĩ ãlô sī rí rí'á Ôvãrí drí ôjílã ámã nyãnyã Yúdã yí kã rí 'bá yí pãlé. Má rí rãtãã 'élé rōõ Ôvãrí drí, tãlá gólã òpã ró gólíyí tá ònjí gólíyíkã rí 'bá yí 'ásí. ² Má á'tã nō tá pãtĩĩ 'í ãní drí, gólíyí rí'á lĩfĩ 'bã'bã bē Ôvãrí drĩ pípísílĩ ãlô sī, á'dô ró bē gólã drí íyí ndrëzõ ôjílã mbĩmbĩ ró. Gō'dá gólíyí lëe kô lãfí gólã mbí Ôvãrí drí á'dalé gólíyí drí á'dózó 'álã sī mbĩmbĩ ró rí trólé. ³⁻⁴ Ôvãrí áfë Yésù trá drãlé lãfí gólã cé ãlô ôjílã drí ngã pãzó rí ró. Ítí rí, gólíyí tá lë 'bã trá Yésù 'á rí 'bá yí rí'á gólíyí Ôvãrí drí ndrëlé ôjílã íyíkã mbĩmbĩ ró rí 'bá yí í'dí. Gō'dá ôjílã Yúdã yí kã gã tá 'dí trá dó. Gō'dá gólíyí újũ tá trá kpĩĩ 'dëzõ lãfí íyí nyãnyã kã rí 'ásí tãlá á'dózó bē mbĩmbĩ ró Ôvãrí lĩfĩ. Gō'dá Yésù ãní bē drãlé tá ònjí ámãkã rí 'bá yí tāsí rí, tá gólãkã ícã nĩ ãmã tá lë 'bá ró rí 'bá yí 'bãlé mbĩmbĩ cú ítí. Ícã kô tá 'bã'bã 'é'ë ámãkã drí ãmã 'bãlé á'dólé mbĩmbĩ ró Ôvãrí lĩfĩ.

Lãfí mbí Ôvãrí drí tá lá 'bãlé ôjílã drí ngã pãzó rí

⁵ Tãlá lãfí gólã mbí Ôvãrí rí úsúzó rí tāsí rí, Músã ígĩ tá trá ãkũ ró nã sī tãlá tá 'bã'bã gólíyí Ôvãrí drí 'bãlé ôjílã drí 'élé rí 'é'ë lá tāsí kī nī rí, “Ôjílã gólã lë 'bã trá rílí ôjílã Ôvãrí kã ró rí, ícã trá gólã drí rízó rí'á tá gólíyí ndrĩ Ôvãrí drí

'bälé òjílã drí 'èlé rí 'bá yí 'èlé ì'dí ákí ákò." ¹⁰ 6 Gõ'dá Ôvâri ndrê ânî yí ìfí òjílã mbîmbî íyíkã rí 'bá yí ró, tâlá nî lè tâ trá pîpîsîlî ãlò sî Yésù 'á. Gólã à'dô tâ rí 'dî trá trã tâ ìgî íyíkã rí 'á kî, "Dôvó nî ìjî tâ kò kî nî rí, 'Á'dî à'dô ngã'á nîlî 'bûu 'álá Yésù Krístò rí àtrólé vûdrî 'á nólé ãmã drí rí nî yã?" ⁷ Gõ'dá nî ìjî tâ ânî nyãnyã 'á kò kî, 'Á'dî à'dô nî'á nî bûuú vò gólã òjílã òdrã 'bá trá rí 'bá yí drí rîzò rîlî rí 'álá, nî'á Krístò rí àtrólé tólã sî àjílî ãmã drí ìnyákú drî ãmã pälé rí nî yã?" ⁸ Dî vò lâ 'á rí, òjílã gólîyî tâ lè 'bá trá Ôvâri 'á rí 'bá yí ìcã trá ùlî àtálé kî, "Á'dó kò àmbã-àmbã ró tâ àtî-àtî tãndí Ôvâri kã nîzò. Nî à'dô ìcã'á tâ lâ nîlî dódó ânî pîpîsîlî 'ásî gõ'dá kpá tâ lâ àtálé dódó." ¹¹ Tã àtî-àtî tãndí Ôvâri kã ãmã drí rí kî, 'dôvó mã lè tâ Yésù Krístò 'á gólã ãmã drí tâ pèzò tâ lâ sî kî'á nî rí, ⁹⁻¹⁰ òzò òjílã àzã ãlò ânî 'ásî òlè tâ trá pîpîsîlî ãlò sî kî, Ôvâri 'è Yésù trá ìdrîlî lèdrè-lèdrè ró òdrã 'ásî, gõ'dá òzò gólã àãtã tâ íyî fî nyãnyã sî àzî-àzî àzã 'bá yí àndrá kî, Yésù ì'dî rî'á Kúmú gólã Ôvâri drí àjólé ãmã pälé rí, ìtî Ôvâri à'dô gólã rí pã'á tâ ònjî gólãkã rí 'bá yí 'ásî à'dólé yí drí ndrèlè tâ mbî 'bá ró yí ìfí. ¹¹ Gõ'dá tâ ìgî Ôvâri kã Yésù rí tãsî rí kî, "Òjílã ndrî gólîyî tâ lè 'bá Yésù 'á 'díyî pã 'bá ró rí 'bá yí à'dô nî'á lâ kî, pãtî Ôvâri à'dô gólîyî pã'á trá tâ ònjî 'ásî òrè íyíkã fèzò drîlîyî òjílã íyíkã ró." ¹² Nî ndrè drè, Ôvâri rí òjílã ndrî pälé ìfí ãlòlã 'dî 'ásî. Ìtî rí, gólã rí kò òjílã Yúdã yí kã pälé ìfí ngî lâ àzã 'ásî ìfí gólã drí rîzò òjílã òrî àzã 'bá yí kã pälé rí rú sî. Yésù ì'dî rî'á kúmú ãlò gólã Ôvâri drí 'bälé drî-àcè bè òjílã íyíkã drîlî òrî ndrî ngîngî rí 'bá yí 'ásî. Yésù fè òrè trá àmbã òjílã ndrî gólîyî ìakpã 'bá trá gólã rú rí 'bá yí drí. ¹³ Tã ìgî Ôvâri kã kî, "Òjílã ndrî gólîyî Kúmú àmãkã 'dî àzî 'bá ànîlî íyî pälé rí à'dô gólîyî pã'á." ¹²

¹⁴ Gõ'dá òjílã àzãkòlã 'dî à'dô fî ànyã'á tâ ìjî sî kî, "Á'dô kò ìcã'á àngò tí ró òjílã drí nîzò Kúmú Yésù ngálã íyî pälé, òzò ngã gólîyî òlè tâ gólã 'á kò'dáwã rí yã? Gõ'dá gólîyî à'dô ìcã'á àngò tí ró tâ lèlè Yésù 'á, òzò ìfí à'dô trá yù'dáwã gólîyî drí tâ àrízò gólã rí tãsî rí yã? Ngã gõ'dá òzò òjílã àzã à'dô trá yù'dáwã Yésù rí tâ pèlè gólîyî drí rí, gõ'dá à'dô ìcã'á àngò tí ró gólîyî drí tâ nîzò gólã rí tãsî yã? ¹⁵ Ngã gõ'dá Ôvâri òjò tâ pè 'bá kò òjílã rí 'dî 'bá yí drí rí, gõ'dá òjílã àzã à'dô nî'á tâ pèlè gólîyî drí Yésù rí tãsî rí àngò tí ró yã?" Nî ndrè drè, tâ ìgî Ôvâri kã àtã tâ ãmã drí kî, "Òzò òjílã àzã 'bá yí òcã òjílã ngálã tâ Yésù kã pèlè rí, tâ gólîyíkã à'dô òjílã gólîyî tâ àtî-àtî gólîyíkã Yésù rí tãsî rí àrî 'bá rí 'bã'á à'dólé àyîkò ró tâ àtî-àtî 'dî tãsî." ¹³

¹⁶ Òzò gõ'dá òjílã àãnî trá tâ àtî-àtî tãndí Ôvâri kã Yésù rí tãsî rí pèlè òjílã àmãkã Yúdã yí kã rí 'bá yí drí rí, cé rî'á òjílã rí gógó Yúdã yí kã ùrùkã 'bá yí lè íyî tâ nî ùlî rí 'dî 'bá yí 'á à'dólé tâ pãtî ró. Àkú ró nã sî rí, tâ àngü 'bá Ìsáyã àtã ùlî trá gólîyî tãsî òjílã gólîyî tâ lèlè ákò rí 'bá yí ró. Gõ'dá gólã ìjî tâ kî nî rí, "Òjílã àzãkã fî bè rî'á gólã tâ àtî-àtî àmãkã ànî tãsî rí lè 'bá trá rí ró yã?" ¹⁴ ¹⁷ Nî ndrè drè, òzò òjílã Ôvâri drí jólé rí àãtã ùlî trá Yésù Krístò rí tãsî rí, 'dî Ôvâri nî ìfí trá trã òjílã drí tâ àtî-àtî tãndí íyíkã Yésù rí tãsî rí àrízò. Gõ'dá òzò gólîyî àãrî tâ àtî-àtî rí 'dî trá rí, 'dî gólîyî ìcã trá tâ lèlè 'á lâ.

¹⁸ Gõ'dá mã ìjî drè tâ ànî fî kî, "Dî fî rî'á tâ pãtî-pãtî 'î kî'á nî rí, òjílã Yúdã yí kã rí 'bá yí àãrî íyî tâ àtî-àtî Ôvâri kã Yésù Krístò rí tãsî rí kò'dáwã yã?" Ìtî rí, mã ìcã trá tâ 'dî lògòlè kî, "Òjílã 'dî 'bá yí pãtî àrî íyî tâ àtî-àtî 'dî trá. Órî trá pè bè lâ vò ndrî gólîyî drí rîzò rîlî rí 'bá yí 'ásî." Gõ'dá à'dô tâ Ôvâri kã rí vó ró rí, Dãwúdrî àtã trá kî,

"Tã àtî-àtî gólîyíkã pèlè trá 'dî kpã vò drî trá ndrî ákí ákò.

Tã àtî-àtî tãndí Ôvâri kã ìbù trá vò àngò drî rí 'bá yí 'ásî ndrî à'dólé òjílã ndrî drí ìcálé àrîlã íyî."

Lôngó 19.4

¹⁹ Dôvó òzò òjílã ìjî tâ mã fî kî, "Tã tâ lèlè Yésù 'á rí tãsî 'dî fî fî trá òjílã Ìsîrã'élè kã rí 'bá yí drî gõ'dá drîlîyî tâ àtî-àtî Ôvâri kã àrízò à'dô ró bè gólîyî drí tâ lâ nîzò 'èlé yã" rí, tâ lògò àmãkã gólã drí rí à'dô 'bã'á nòtî, "Áwò, tâ àtî-àtî 'dî fî trá gólîyî drî 'á tâ lâ nîzò." Gõ'dá tâ àtî-àtî 'dî fî trá kpã òjílã òrî àzã 'bá yí drî lâ yí 'á. Àkú ró nã sî, Músã àngü tâ trá tâ 'dî tãsî. Ùlî gólãkã vó ró, Ôvâri àtã tâ trá òjílã Ìsîrã'élè kã drí kî,

"Tãlã nî gã trá dó tâ lèlè mã 'á rí drí sî rí,

mã à'dô òjílã gólã ànî drí ndrèlè fòlògã ró cú ìtî tâ Ôvâri kã nî ákò rí nî'á.

Gõ'dá tâ rí gógó 'dî à'dô àgî'á àgî ànî ìfí.

Nî à'dô ngã'á àwã ró, tâlá mã fè òrè trá òjílã gólîyî àmã tâ nî 'bá sîsî lâ sî kò rí 'bá yí drí."

Tã 'Bã'bã Àndã 32.21

²⁰ Gõ'dá 'dî vòsî rí, tâ àngü 'bá Ìsáyã ìgî tâ àzã kpã tâ rí 'dî tãsî kî nî rí,

"Òjílã gólîyî òrî àzã 'bá yí kã gólîyî àmã lòndã 'bá kò rí,

gólîyî rî'á òjílã àmã ùsú 'bá tâ lèzò mã 'á rí 'bá yí ì'dî.

Mã à'dã àmã nyãnyã trá òjílã gólîyî tâ àmãkã ìjî 'bá kò 'dî 'bá yí drí,

tãlá gólîyî ùnî ró mã bè.

²¹ Òjílã àmãkã rí 'bá yí gã tâ àmãkã rí trá dó.

Gõ'dá mã rí trá àmã drî ìjólé kpî,

à'dô ró bè gólîyî 'bãzò rîlî vûdrî dódó

kãyî gólã gólîyî òtîrî àgòò mã ngálã rí sî."

Ìsáyã 65.1

¹⁰10.5 Tã 'Bã'bã Àndã 18.5

¹¹10.8 Tã 'Bã'bã Àndã 30.12-14

¹²10.13 Yòwélé 2.32

¹³10.15 Ùlî lâ yí àtã tâ kpã kî, òjílã gólîyî tâ àtî-àtî 'dî àrî 'bá 'dî 'bá yí à'dô gólîyî ìyî'á òjílã sùsù ró. Ìsáyã 52.7

¹⁴10.16 Ìsáyã 53.1

Tã 'a ã'dĩ Ôvãri kã tãsi òjilã dùu Ìsirã'elã kã rí 'bá yí drí rí

11 ¹Ngátã òjilã àzã àlò ànì lãfálé sî à'dò tã ìj'á kî nî rí, “Ôvãri gã òjilã Ìsirã'elã kã trá ndrî dó à'dólé ìyî òjilã íyíkã ró yã?” À'dó kò ìtí, Ôvãri gãã àmã kò ndrî à'dólé òjilã íyíkã ró. Nî ìsù tã drê tã àmákã rí tãsi, mã rí'á òjilã Ìsirã'elã kã gólã 'bãsúru Bënjímónã kã rí 'ásí rí 'dî. Mã rí'á Àbãrãyãmã rí ózówã gólã Ôvãri drí gálé dó kò'dáwã rí 'dî.

²Gõ'dá ìtí rí, Ôvãri gãã òjilã gólíyî Ìsirã'elã kã gólíyî gólã drí njílí trá sîsî tã lélé yí 'á à'dólé òjilã íyíkã ngíngî là ró 'dî 'bá yí kò dó. Nî ìsù tã tã ìgî Ôvãri kã tã àngü 'bá Èlíyã rí tãsi rí tãsi. Gólã àtã tã trá Ôvãri drí òjilã Ôvãri kã Ìsirã'elã kã rú kî, ³“Ôvãri Yãkóvã, úufü tã àngü 'bá ànikã rí 'bá yí trá ndrî. Gõ'dá gólíyî lãpê vò gólíyî bélé trá kòrönyã zã kã ró ngá fêfê ró ànì ìnjízó rí 'bá yí kpá trá vólé. Lãkî gõ'dá trá cé àlò mã tã àngü 'bá ró rí 'dî tãkò drê zãã rí'á lédrê-lédrê ró. Gõ'dá ngbãangbãno rí, gólíyî trá rí'á àmã lóndã'á à'dólé ìyî drí fülî kpá vólé òzò drílíyî àmã àzî-àzî yî úfúrí kátí.”

⁴Ôvãri lògò tã-drî Èlíyã kã rí àngò tí yã? Ôvãri lògò tã-drî rí 'dî kî nî rí, “Ànì líndrí ò'bê kò ñî, Èlíyã, òjilã kútü nji-drî-lã-rî drê bê zãã rí'á mã drígã njírî-njírî. Gólíyî rí'á òjilã gã 'bá ìyî trá dó 'ã'î ñlî vüdrî òvãri àbãrãdãgò zílî Bãálã 'dî ìnjílî rí 'dî, tãlã gólíyî lã tã trá rílí cé àmã ìnjílî 'dî Ôvãri ró.”¹⁵

⁵Rí'á gbò ìtí là 'dî kátí òjilã Yúdã yí kã rí 'bá yí tãsi àndrò nò. Òjilã ùrükã 'bá yí bê rí'á òjilã àmákã Yúdã yí kã rí 'bá yí lãfálé 'ásí gólíyî drí jã 'bá trá à'dózo tã lélé Yésù 'díyî pã 'bá ró rí 'á. Ôvãri nji àmã cú ìtí drî-báláyî ró à'dólé òjilã íyíkã ró, tãlã pìpìsílî tãndí gólãkã rí sî. ⁶Ìtí rí, 'dövó nî ìsù drê tã tã gólã Ôvãri drí àmã njízó cú ìtí drî-báláyî ró à'dólé òjilã íyíkã ró 'dî tãsi. Tã là à'dó kò kî, tã tãndí gólíyî òjilã drí 'elã trá rí 'bá yí 'bã Ôvãri nî gólíyî njílí. Òzò tí Ôvãri ònjî òjilã tãlã tã gólíyî drí 'elã rí 'bá yí tãsi rí, gõ'dá rí, tí gólã pá àmã kò cú ìtí drî-báláyî ró tãlã pìpìsílî tãndí gólãkã 'dî tãsi.

⁷Ìtí rí, gõ'dá nî ìsù drê tã tã àzã nò tãsi. Òjilã Ìsirã'elã kã rí 'bá yí ùjü ìyî tã trá kpî Òvãri drí ìyî ndrëzó bê òjilã íyíkã mbîmbî rí 'bá yí ró. Gólíyî ìcã kò ngá pãpã rí 'dî úsúlî, gõ'dá òjilã gólíyî Ôvãri drí njílí òjilã íyíkã ró gólíyî lãfálé 'ásí rí 'bá yí úsù ngá rí 'dî trá. Gõ'dá òjilã Ìsirã'elã kã àmbúkù là yí drî drí àmbázó àmbã, gõ'dá rílí zãã tã Ôvãri kã àrî-àrî là gálé dó. ⁸Gõ'dá tã gólíyikã rí'á òzò úlî gólíyî tã ìgî-ìgî Ôvãri kã 'á rí tî k'á nî rí,

“Ôvãri 'è gólíyî à'dólé rílí drî àkó lé 'bá ró tã àtî-àtî íyíkã àrílí,
òzò òjilã gólíyî òdrã drí cílí nî gõ'dá ìcã 'bá kò tã ñlî dódó rí kátí.

Ìsáyã 29.10

Gólíyî rí'á ñlî àkó ngá Ôvãri kã rí 'bá yí ndrëzó,
gõ'dá gólíyî rí'á kpá bî àkó úlî Ôvãri kã rí 'bá yí àrízó.

'Dñ rí'á tã pãtî rí òjilã Ìsirã'elã kã rí 'bá yí tãsi bûúú àndrò nò.”

Tã 'Bã'bã Àndã 29.4

⁹Gõ'dá kúmú àngî Dãwúdí àtã úlî kpá ìtí là 'dî kátí òjilã gólíyî gã 'bá dó tã lélé Ôvãri 'á rí 'bá yí tãsi kî nî rí, “'Dövó ngá nyãnyã tãrãbízã drî ñngî gólã gólíyî 'bã 'bá à'dólé àyikò ró rí òjã rú à'dólé bãfî cãlé trá rí ró gólíyî drí lã'ízo gbò 'á là.

'Dövó ngá nyãnyã àngî gólíyikã rí 'dî òjã rú gbò ònyã ró ójã sîlî gólíyî drí ànîzó tãlã lã'ízo ngãrã rú là.

'Dövó ngá tãndí rí 'dî 'bá yí ò'è gólíyî gbò 'délé à'dú kólé kãyî gólã lãñò drí 'èzò 'è'á à'délé gólíyî drî rí sî, à'dò ró bê gólíyî úfúlî.

¹⁰'Dövó gólíyî ñlî ànî kpãákù, tãlã gólíyî òzò ìcã kò ngá Ôvãri kã rí ndrëlé.

Gõ'dá kpá rí, 'dövó gólíyî ùnjî ngá lãnjî-lãnjî ìyî drî sî, à'dò ró bê gólíyî ùgúlî drí árá àvázó bê gõ'dá rílí zãã dãgü ìtí gbádú.”

Lôngó 69.22-23

¹¹Òjilã àzã ànì lãfálé sî à'dò tã ìj'á kî, “Gõ'dá òjilã Yúdã yí kã 'dê bê trá ìyî tãlã tã lã àkò tãsi Yésù 'á rí, ìtí rí, tã ònjî gólíyikã 'dî cã gólíyî lãfã trá Ôvãri rú sî zãã pãtî ró yã?” Ìtí rí, mã à'dò tã 'dî drî là lògò'á nòtí kî, “À'dó ìtí kò! Tã ònjî gólíyikã rí 'bá yí jã gólíyî kò vólé Ôvãri rú sî zãã ró.” Nî ndrë drê, òjilã Ìsirã'elã kã 'è ìyî tã ònjî bê ìtí rí, Ôvãri drí rú jãzó òjilã dùu òrî àzã 'bá yí kã rí 'bá yí pãlé. Gõ'dá tã rí 'dî 'è òjilã dùu Ìsirã'elã kã rí 'bá yí àgílî àgî-àgî tãlã tã tãndí gólíyî òjilã àzã 'bá yí drí úsúlî 'dî 'bá yí tãsi. ¹²Gõ'dá òjilã Ìsirã'elã kã 'dî 'bá yí 'è ìyî tã ònjî bê rí, 'dñ nji lãtî trá trã Ôvãri drí òrê dùu fëzó òjilã òrî àzã 'bá yí kã àngò drî 'á rí 'bá yí drí. Gõ'dá nîngã sî, òjilã Ìsirã'elã kã rí 'bá yí àvî tã tãndí gólíyî Ôvãri drí lélé félé gólíyî drí rí 'bá yí trá rí, gõ'dá òjilã òrî àzã 'bá yí kã rí 'bá yí drí ìyíngã úsúzó là Ôvãri drígã sî. Gõ'dá bê trá ìtí rí, Ôvãri èè'bê òjilã Ìsirã'elã kã gólíyî yí drí njílí trá íyíkã ró rí 'bá yí ndrî tã lélé Yésù 'á rí, ìtí tã tãndí gólíyî òjilã àngò drî nò kã rí 'bá yí drí úsúlî tã là sî rí à'dò lãvü'á kòrò tã tãndí gólíyî drílíyî úsúlî trá kãyî òjilã Ìsirã'elã kã drí Ôvãri rí gãzó dó rí sî rí drî sî.

Úlî mãnîgò ngá pãpã òjilã òrî àzã 'bá yí kã rí kã tãsi rí

¹³Gõ'dá ngbãangbãno rí, mã lã trá àtãlã ànì òjilã ndrî gólíyî à'dò 'bá òjilã Yúdã yí kã ró kò rí 'bá yí drí. Ôvãri 'bã mã trá à'dólé lãj'ó'bã íyíkã ró tã íyíkã àtãlé ngíngî là ànì òjilã Yúdã yí kã ró kò nò 'bá yí drí. À'dò bê trá ìtí rí, mã ndrë trá kî, rí'á àmã tã 'í à'dózo ànì lãfálé lãj'ó'bã ró ngíngî là tã Ôvãri kã rí 'bá yí à'dálé ànì drí. ¹⁴Gõ'dá mã lã kpá tákányî Ôvãri drí òjilã àmã nyãnyã kã Yúdã yí kã pãlé. Nîngã sî, òzò tã 'è'è àmákã ànì òjilã òrî àzã 'bá yí kã lãfálé rí ò'bã òjilã àmákã Yúdã yí kã rí 'bá yí à'dólé àgílî àgî tãlã tã tãndí ànikã drí sî rí, ìtí rí, mã lã tã trá ròð tã rí 'dî drí òjilã dùu òjilã àmákã 'dî 'bá yí lãfálé sî 'balé kpá rú jãlé tã lélé Yésù 'á. ¹⁵Nî ndrë drê, òzò Ôvãri òpã òjilã dùu òrî àzã 'bá yí kã trá kãyî gólã drí òjilã Yúdã yí kã rí 'bá yí gãzó rí sî rí, ìtí òzò gõ'dá gólíyî òjã rú trá zãã gbádú Ôvãri drí tã gólãkã rí lélé

ĩ'dĩ rĩ, tã rĩ 'dĩ ã'dô ã'dó'á tãndĩ ró lãvũlĩ kôró. ã'dô ã'dó'á ókĩzô Ôvãri 'è gólĩyĩ trá lĩdrĩlĩ òdrã 'ásĩ rĩ kãtĩ. ¹⁶ ãmã ã'bĩyã yĩ ã'dô trá pãtĩĩ òjĩlã Ôvãri kã ró. Bè trá ĩtĩ rĩ, Ôvãri ã'dô kpã ãmã gólĩyĩ òzôwã yĩ ndrẽ'ã òjĩlã íyĩkã ró. Ôzô fê ĩndrĩgô ã'dô tãndĩ ró rĩ, fê gárã ã'dô kpã 'bã'á tãndĩ ró.

¹⁷ Ôzô ã'dô kpálẽ ĩtĩ ĩzãtũ rĩ, ngbãangbãno òjĩlã dũũ ĩsĩrã'elẽ kã rĩ'ã ĩyĩ òzô fê rĩ 'dĩ gárã lã yĩ Ôvãri drĩ ãgãlẽ trá njĩyã-njĩyã vólẽ, tãlã gólĩyĩ gã tã Ôvãri kã trá dó rĩ tãsi rĩ 'bã yĩ kãtĩ. Gõ'dã ãnĩ òjĩlã òrĩ ãzã 'bã yĩ kã gólĩyĩ tã lẽ 'bã Yẽsũ 'ã rĩ 'bã yĩ rĩ'ã òzô fê gárã gólĩyĩ Ôvãri drĩ 'bãlẽ trá njũlĩ fê rĩ 'dĩ rũ 'dĩ gárã lã yĩ gólã drĩ ãgãlẽ trá njĩyã-njĩyã vólẽ 'dĩ 'bã yĩ drĩ sĩ rĩ kãtĩ. Gõ'dã ngbãangbãno rĩ, Ôvãri 'bã ãnĩ trá njũlĩ ngãrã fê íyĩkã 'dĩ rũ. ĩtĩ rĩ, ãnĩ trá rĩ'ã fãfã úsũ'ã fê rĩ 'dĩ 'ásĩ, tãlã ã'dózó rĩlĩ dódó òjĩlã gólĩyĩ Ôvãri kã rĩ 'bã yĩ ró. Gõ'dã Ôvãri rĩ'ã tã lẽlẽ ãmã ã'bĩyã yĩ kã rĩ 'ẽ'ã ãnĩ pãlẽ tã lẽlẽ gólã ãnĩ nyãnyã kã rĩ 'bã yĩ 'ásĩ. ¹⁸ ã'dô bè trá ĩtĩ rĩ, nĩ 'bã ãnĩ nyãnyã kô ã'dólẽ gãrã lãvũlĩ òjĩlã gólĩyĩ ĩsĩrã'elẽ kã gólĩyĩ Ôvãri drĩ gãlẽ trá dó fê gárã íyĩkã ró 'dĩ 'bã yĩ drĩĩ sĩ. Ôzô gõ'dã nĩ òngã trá rĩ'ã ãnĩ ãrũlĩ tãlã ãndrã-tãndĩ ãnĩkã 'dĩ tãsi rĩ, 'dõvó tã lã ããgã ãnĩ drĩĩ kĩ, ãnĩ rĩ'ã cẽ fê gárã gólã fê 'dĩ ĩndrĩgô lã yĩ drĩ ã'dólẽ ãnĩ drĩ mbãzô bè rĩ ĩ'dĩ.

¹⁹ Ôjĩlã ũrũkã 'bã yĩ ãnĩ lãfãlẽ sĩ rĩ'ã ĩyĩ ãrũ'ã tã ãtãzó kĩ, "Fê gárã Ôvãri kã ãzã 'bã yĩ ããgã trá njĩyã-njĩyã vólẽ, ã'dô ró bè gõ'dã ãmã 'bãzô ĩ'dĩ njũlĩ fê rĩ 'dĩ rũ gólĩyĩ vó 'ã." ²⁰ Mã kô tã ãnĩkã 'dĩ drĩ lã kĩ, "Dĩĩ rĩ'ã tã pãtĩĩ 'ĩ, gõ'dã òjĩlã ĩsĩrã'elẽ kã rĩ 'bã yĩ ããgã trá njĩyã-njĩyã vólẽ, tãlã gólĩyĩ lẽlẽ tã Ôvãri 'ã kô." Gõ'dã gólĩyĩ vó 'ã rĩ, ó'bã trá ãnĩ ĩ'dĩ njũlĩ ngãrã fê rĩ 'dĩ rũ tãlã tã lẽlẽ ãnĩkã Ôvãri 'ã rĩ tãsi. ã'dô kô kĩ nĩ rĩ, ã'dô-ã'dô tãndĩ ãnĩkã rĩ lãvũ kôró gólĩyĩkã rĩ drĩĩ sĩ. ĩtĩ rĩ, nĩ ãrũ ãnĩ kô tã rĩ 'dĩ tãsi. 'Dõvó nĩ rĩ bè-rĩ rĩlĩ Ôvãri rĩ ĩnjĩ-ĩnjĩ sĩ. ²¹ Nĩ ĩsũ tã kpã ó'dĩ tã òjĩlã Ôvãri kã gólĩyĩ ã'dô 'bã òzô fê 'dĩ kãtĩ rĩ 'bã yĩ tãsi mãnisĩ ró. Ôzô Ôvãri ònjĩ trá fê gárã gólã mbã 'bã trá fê 'ásĩ ĩtô vó lã 'ásĩ rĩ gãlẽ vólẽ rĩ, ĩtĩ rĩ, gólã ãcã kpã trá ãnĩ gãlẽ njĩyã vólẽ òjĩlã íyĩkã rĩ 'bã yĩ lãfãlẽ sĩ. ãnĩ gõ'dã trá fê gárã gólĩyĩ Ôvãri drĩ 'bãlẽ trá njũlĩ fê rĩ 'dĩ rũ rĩ ĩ'dĩ.

²² 'Dõvó ĩtĩ rĩ, mã ĩsũ tã Ôvãri rĩ tãsi. Gólã rĩ'ã pĩpĩsĩlĩ tãndĩ ró rĩ bè tãkãnyĩ, gõ'dã gólã kpã ĩ'dĩ rĩ'ã nyẽ mbĩmbĩ ró lãñõ fẽrẽ 'ã òjĩlã gólĩyĩ tã ònjĩ 'ẽ 'bã rĩ 'bã yĩ drĩ. ĩtĩ rĩ, gólã pãtĩĩ fê lãñõ trá òjĩlã Yúdã yĩ kã gólĩyĩ gólã rĩ gã 'bã dó rĩ 'bã yĩ drĩ. Gõ'dã gólã ã'dã kpã òjĩlã lõvó íyĩkã ãnĩ gólĩyĩ rĩ 'bã zãã njũlĩ gólã rũ lõvó sĩ rĩ 'bã yĩ drĩ, tãlã lõvó tĩbẽ gólã drĩ rĩ'ã ã'dãlã ãnĩ drĩ 'dĩ tãsi. Gõ'dã òzô nĩ òjã rũ tã gólãkã gãlẽ dó rĩ, gólã ã'dô ãnĩ gã'ã vólẽ fê rĩ 'dĩ rũ sĩ. ²³ Gõ'dã òjĩlã ĩsĩrã'elẽ kã gólĩyĩ ã'dô 'bã sĩsĩ òjĩlã Ôvãri kã ró gõ'dã Ôvãri drĩ ãgãlẽ vólẽ fê rĩ 'dĩ rũ sĩ rĩ 'bã yĩ tãsi rĩ, òzô gõ'dã gólĩyĩ òjã rũ kpã gólẽ tã lẽlẽ Ôvãri 'ã ó'dĩ rĩ, 'dĩĩ Ôvãri ã'dô ãcã'ã gólĩyĩ lõgólẽ njũlĩ fê rĩ 'dĩ rũ, ã'dô ró bè gólĩyĩ drĩ ã'dózó òjĩlã íyĩkã ró kpã ó'dĩ. ²⁴ Nĩ ndrẽ drẽ, ãnĩ sĩsĩ lã sĩ trá rĩ'ã òzô fê gárã gólã mbã 'bã trá fê ãzã rũ òmã 'ãlã rĩ kãtĩ. Gõ'dã 'dĩĩ vósi rĩ, Ôvãri drĩ ãnĩ ãfózó 'yãrã vólẽ fê rĩ 'dĩ rũ sĩ ãtrõlẽ yĩ drĩ lãkpãlẽ fê gólã íyĩ nyãnyã kã ró rĩ rũ. Gõ'dã gólã 'ẽ tã tãndĩ 'dĩ bè ĩtĩ rĩ, gólã ã'dô rĩ'ã ãyĩkô ró òjĩlã Yúdã yĩ kã rĩ 'bã yĩ drĩ kpã drĩ ãdĩzó tã lẽlẽ 'dĩyĩ pã 'bã gólĩyĩkã rĩ 'ã, tãlã gólĩyĩ drĩ ã'dózó bè òjĩlã íyĩkã ró kpã ó'dĩ. 'Dĩĩ ã'dô ã'dó'ã ókĩzô gólã fê gárã gólĩyĩ gólã drĩ ãfólẽ trá 'yãrã fê íyĩkã rĩ rũ sĩ sĩsĩ, ã'dô ró bè yĩ drĩ ãcãzó ó'dĩ lã lãkpãlẽ lãñõ ãkô fê íyĩkã rũ tãlã òmbã ró bè ó'dĩ rĩ kãtĩ.

Tã Ôvãri drĩ 'ẽ'ã 'elã òjĩlã íyĩkã ĩsĩrã'elẽ kã pãzó rĩ

²⁵ ãmã ãdrũpĩ yĩ ãmã ĩzó yĩ bè, ãnĩ gólĩyĩ ã'dô 'bã kô òjĩlã Yúdã yĩ kã ró rĩ 'bã yĩ, mã lẽ drẽ tã gólã Ôvãri drĩ ã'dãlẽ mã drĩ òjĩlã ĩsĩrã'elẽ kã 'dĩ 'bã yĩ tãsi rĩ ãtãlẽ ãnĩ drĩ, nĩ òzô ãnĩ ãrũ tã gólã Ôvãri drĩ ãnĩ njĩzó òjĩlã Yúdã yĩ kã vó 'ã rĩ tãsi. Ôjĩlã ãmbã ĩsĩrã'elẽ kã rĩ 'bã yĩ ãã'dô rĩ'ã ĩyĩ drĩ ãmbã-ãmbã sĩ cãlẽ búũũ kãyĩ gólã Ôvãri drĩ 'ẽzó òjĩlã ndrĩ òrĩ ãzã 'bã yĩ kã rĩ kã gólĩyĩ yĩ drĩ njĩlĩ trá ã'dólẽ íyĩkã ró rĩ 'bã yĩ pãzó rĩ sĩ. ²⁶ Gõ'dã 'dĩĩ vósi rĩ, Ôvãri ã'dô òjĩlã ãmbũkũ ndrĩ ĩsĩrã'elẽ kã rĩ 'bã yĩ pã'ã, nyẽ òzô drĩlã ãtãlẽ trá tã ĩgĩ íyĩkã 'ã rĩ kãtĩ, gólã kĩ,

"Dĩyĩ pã 'bã gólã mã drĩ 'ẽ'ã ãjólã rĩ ãã'dô fĩ'ã lã òjĩlã ĩsĩrã'elẽ kã ró.

ĩtĩ rĩ, gólã ã'dô òjĩlã ĩsĩrã'elẽ kã rĩ 'bã yĩ pã'ã ndrĩ tã ònjĩ gólĩyĩkã rĩ 'bã yĩ 'ásĩ ã'dólẽ òjĩlã mbĩmbĩ rĩ 'bã yĩ ró.

ĩsãyã 59.20-21

²⁷ Gõ'dã mã ã'dô tã ònjĩ gólĩyĩkã rĩ 'bã yĩ ãyẽ'ã,

ã'dô tã-drĩ lẽlẽ gólã ãmã drĩ 'bãlẽ trá gólĩyĩ bè rĩ vó ró."

ĩsãyã 17.9

²⁸ Gõ'dã òjĩlã ĩsĩrã'elẽ kã gólĩyĩ tã Ôvãri kã gã 'bã trá dó 'dĩ 'bã yĩ trá rĩ'ã ĩyĩ gólã drĩ ãjũ-'bã-ãzi ró. Gõ'dã tã lẽ ãkô gólĩyĩkã 'dĩ pã ãnĩ òjĩlã òrĩ ãzã 'bã yĩ kã rĩ trá. Kpálẽ ĩtĩ rĩ, òjĩlã ĩsĩrã'elẽ kã 'dĩ 'bã yĩ lõvó lã yĩ zãã bè Ôvãri 'ã, tãlã tã-drĩ lẽlẽ Ôvãri kã gólĩyĩ ã'bĩyã yĩ bè rĩ tãsi. ²⁹ Tã ĩsũ Ôvãri kã já rũ kô òjĩlã ĩsĩrã'elẽ kã drĩĩ sĩ. ãkũ ró ãkũ ró nã sĩ rĩ, gólã njĩ gólĩyĩ trá lõvó sĩ ã'dólẽ òjĩlã íyĩ nyãnyã kã rĩ 'bã yĩ ró. ³⁰ Sĩsĩ rĩ, ãnĩ nyãnyã gã tã Ôvãri kã kpã trá dó. Gõ'dã òjĩlã ĩsĩrã'elẽ kã drĩ tã gólãkã gãzó trá dó rĩ vólẽ drĩ lã 'ásĩ rĩ, gólã drĩ gõzó rũ jãlẽ pĩpĩsĩlĩ tãndĩ íyĩkã rĩ ã'dãlẽ ãnĩ drĩ gólĩyĩ vó 'ã. ³¹ Gõ'dã ngbãangbãno rĩ, Ôvãri kpã rĩ'ã njãã òjĩlã ĩsĩrã'elẽ kã rĩ 'bã yĩ pãlẽ, òzô gólã drĩ ãnĩ pãrẽ tí, ã'dô ró bè gólĩyĩ drĩ rũ ãjãzó ã'dólẽ òjĩlã íyĩkã ró kpã ó'dĩ. ³² Ôvãri ãyẽ òjĩlã trá ndrĩ rãgĩĩ tã ònjĩ kã ró, tãlã yĩ pã ró gólĩyĩ bè drĩ-bãlãyĩ sĩ tã ònjĩ gólĩyĩkã 'dĩ 'bã yĩ 'ásĩ pĩpĩsĩlĩ tãndĩ íyĩkã rĩ sĩ.

Tã gólĩyĩ Póolõ drĩ Ôvãri rĩ lũyĩzó tã lã sĩ rĩ 'bã yĩ

³³ Mã lũyĩ Ôvãri trá rõõ tãlã ãmbã gólãkã tãsi. Gólã 'ẽ tã lãnjã trá dũũdũ òjĩlã íyĩkã rĩ 'bã yĩ drĩ. Gólã rĩ'ã cú tã njĩnĩ bè. Gólã njĩ tã ndrĩ dódó ã'dózó rĩ'ã tã kĩlĩ ndrĩ mbĩmbĩ ró. Tã gólãkã rĩ 'bã yĩ rĩ'ã ndrĩ lãnjĩ-lãnjĩ ró, mã ãcã kô njĩlã tãndĩ ró. Gólã njĩ tã ãngõ rĩ 'dĩ rĩ'ã tãndĩ ró ãmã drĩ rĩ 'bã yĩ nĩ gãrã ãmã nyãnyã drĩ ãcãlẽ njĩlã rĩ drĩĩ sĩ. ³⁴ Tã rĩ 'dĩ rĩ'ã òzô ũlĩ gólĩyĩ ĩgĩlĩ trá búkũ gólãkã 'ã gólã rĩ nyãnyã tãsi rĩ kãtĩ kĩ,

"Ôjĩlã ãzã fĩ bè rĩ'ã tã njĩnĩ bè gãrã kĩ 'bã nĩ rĩ, yĩ njĩ tã ĩsũ Ôvãri kã trá yã?

Gõ'dã òjĩlã ãzã fĩ bè tã njĩnĩ bè lãvũlĩ kôró Ôvãri kã rĩ drĩĩ sĩ, ãcãlẽ Ôvãri rĩ ĩmbãlẽ yã?

ĩsãyã 40.13

³⁵ 'Á'dí fē drē ngá trá Ôvâri drí, 'á'dô ró bê Ôvâri drí lôgölé gólâ drí rí nī yā?"

Yóbô 41.11

Tā āzâ kó yù'dáwá íti lâ 'dī kâtí. ³⁶ Nī ndrē drē, Ôvâri rí nyáányâ lô'bã ngá-ñi ndrī āngó nõ drīi rí 'bá yī nī. Gõ'dá ngá rí 'dī 'bá yī ndrī rí 'á'dólé 'dī gólâ sī, gõ'dá kpá 'á'dólé gólâ drí, gólâkâ ró. Íti rí, mã luyi Ôvâri rí rú zââ gbádú ãdükü ákó tálâ tá rí 'dī 'bá yī tāsī. 'Á'dô íti.

Tā rú ñ'büzó nyé Ôvâri drí rí

12 ¹ 'Ámâ ádrúpí yī 'ámâ ízó yī, Ôvâri 'âyê 'áni trá 'á 'á'dí sī tã ònjí 'ánikâ rí 'bá yī 'ásí, tálâ gólâ 'bã 'áni lôvó trá rōô. Bê trá íti rí, mã lô'bã rú'bã 'áni drí 'álô-álô kí, nī fē 'áni nyáányâ nyé tãndí ró Ôvâri drí ríi zââ gólâkâ ró tã ndrī gólíyí gólâ drí 'l'á 'l'êlá rí 'bá yī 'l'êlá 'í'dí 'áki 'áko. Gõ'dá íti rí, 'áni nyáányâ fēfē Ôvâri drí 'dī 'á'dô Ôvâri rí 'bá 'á 'á'dólé 'âyikô ró rōô. Íti rí, nī 'á'dô gólâ rí 'ññí'á dódó, tã 'dī 'l'êlá sī. ² Rírí 'ánikâ ndrī rí 'bá yī tāsī rí, nī 'dê kô tã 'ñsü 'ojilá 'āngó nõ kâ rí 'bá yī kâ vósí. 'Dñ vō lâ 'á rí, 'dövó Ôvâri 'ojâ tã 'ñsü-ñsü 'ánikâ, 'á'dô ró bê 'áni drí tã gólâkâ 'ezó bê 'ojilá 'ó'dí ró rí 'bá yī kâtí. 'Özō nī 'l'êlá tã trá íti rí, gõ'dá nī 'á'dô 'íca'á tã gólíyí Ôvâri drí 'l'êlá 'áni drí 'l'êlá rí 'bá yī nīlì dódó. Tã gólíyí Ôvâri drí 'l'êlá rí 'bá yī rí'á ndrī 'dó tãndí ró, nyé mbimbì ró, gõ'dá dā 'âyikô 'í'dí gólâ rú.

³ Ôvâri nñi mã trá 'lájó'bá 'íyikâ ró cú íti tãkó tálâ 'pípìsìlì tãndí gólâkâ rí sī. 'Á'dólé bê trá íti rí, mã lô'bã rú'bã 'áni drí 'álô-álô ndrī kí, nī 'bã 'áni nyáányâ kô 'á'dólé 'ámá 'lávulì kôró 'á'dô-á'dô 'ánikâ 'pãtñ rí drīi sī. 'Dñ vō lâ 'á rí, 'dövó nī ndrē 'áni nyáányâ mbimbì ró, 'özō Ôvâri drí 'áni ndrērē kâtí. Gõ'dá gólâ 'í'dí rí'á 'áni 'bã 'bã 'ícalé tã gólíyí 'áni drí 'l'êlá rí 'bá yī 'l'êlá, tã 'áni drí 'l'êlá gólâ rí tāsī rí vó ró.

⁴⁻⁵ 'Ámâ ndrī tã 'lê 'bá ró rí 'bá yī kpākâ 'álô rí'á 'özō Kristō rí rú'bã kâtí. 'Ojilá mvá rú'bã rí'á ngá gólâ cú 'lúkù-lúkù bê düü ngíngí rí 'í'dí. Gõ'dá 'lôsí rú'bã 'lúkù rí 'dī 'bá yī kâ rí'á 'l'êlá rí kpá rí'á ngíngí ró. Gõ'dá 'ámâ tã 'lê 'bá yī 'álô-álô rí'á rú'bã 'lúkù Kristō kâ rí 'í'dí. Íti rí, 'ámâ rí'á 'ázi-ázi ró 'ámâ 'láfalé 'ásí, 'á'dólé tã 'l'êlá 'ázi-ázi 'pázó 'álô-álô. ⁶ 'Lôsí 'ámâ drí rí'á 'l'êlá Kristō drí 'álô-álô rí rí'á ngíngí 'ámâ 'ázi-ázi yí kâ rí drīi sī. Ôvâri fē mbârâkâ trá 'ámâ drí 'álô-álô cú íti tãkó, tálâ mã 'íca ró bê 'lôsí 'ñi ngíngí düü 'dī 'bá yī 'l'êlá. 'Özō Ôvâri 'l'êlá 'ojilá 'ázákôlá trá 'úlì 'íyikâ nñlì ngílí trã 'ázi-ázi drí rí, gõ'dá gólâ 'ōngí 'úlì rí 'dī 'bá yī mbimbì ró, 'á'dô tã gólíyí Ôvâri drí rí'á 'átalá gólâ drí rí vó ró. ⁷ 'Özō 'ojilá 'ázâ 'ñca trá tã 'l'êlá 'íyí 'ázi-ázi yí 'pázó rí, 'dövó gólâ 'l'êlá tã rí 'dī 'bá yī dódó. 'Özō 'ojilá 'ázâ 'ñca trá tã Ôvâri kâ 'ímبالé 'ojilá 'ázi drí rí, 'dövó gólâ 'l'êlá tã 'dī dódó. ⁸ 'Özō 'ojilá 'ázâ 'ñca trá 'úlì 'átalé 'á'dólé mbârâkâ 'sölé 'íyí 'ázi-ázi yí 'l'á tã 'l'êlá 'íyikâ tāsí rí, 'dövó gólâ 'l'êlá tã rí 'dī dódó. 'Özō gõ'dá 'ojilá 'ázâ 'ñca trá ngá 'íyikâ rí 'bá yī 'fêlé 'ojilá 'izã lâ bê rí 'bá yī 'pázó rí, 'dövó gólâ 'l'êlá ngá rí ndrī gólâ 'íca'á 'fêlá rí 'bá yī 'pípìsìlì 'álô tãndí rí sī. Gõ'dá 'özō 'ojilá 'ázâ 'ñca trá 'dêlé 'sìsì 'ojilá Ôvâri kâ rí 'bá yī drí rí, 'dövó gólâ 'l'êlá 'sìsì gólíyí drí dódó mbimbì ró 'pípìsìlì 'álô sī. 'Özō Ôvâri 'l'êlá 'pípìsìlì 'á'dí 'izã 'ojilá kâ ndrēzō rí 'ojilá 'ázâ drí rí, gólâ 'ōndrē 'izã gólíyikâ dódó 'âyikô sī.

⁹ Tã 'pãtñ ró, nī 'bã 'áni 'ázi-ázi yí 'lövó 'pípìsìlì 'álô rí sī. Nī rí kô cé rí'á tã 'átalé 'í'dí 'lövó tāsí. Nī gã tã gólíyí ndrī 'ōnjí lâ yí ró rí 'bá yī trá dó. Nī sō tã gólíyí tãndí ró mbimbì rí 'bá yī vósí cé, rí'á tã tãndí rí 'dī 'bá yī 'l'êlá 'í'dí. ¹⁰ Nī 'bã 'áni 'lövó 'áni vó 'ásí dódó, 'özō 'áni drí 'áni 'ádrúpí yí 'lövó 'bãrē kâtí. 'Dövó nī 'l'ê tã drí-káká 'ojilá 'ázâ 'bá yí 'ññí-ññí lâ yí sī. Gólíyí tã 'olãññí 'áni 'lññí gãrã 'áni nyáányâ drīi sī.

¹¹ Íti rí, nī rí kô ríi cú íti ngá 'ázákâ 'l'ê 'áko. Nī 'l'ê ngá mbârâkâ 'ánikâ sī ndrī, tálâ 'á'dózó bê nñã tã Ôvâri kâ 'l'êlá 'pípìsìlì 'álô rí sī. ¹² Gõ'dá nī 'bã 'lññí tã tãndí gólíyí Ôvâri kâ ró Ôvâri drí 'l'êlá 'l'êlá 'áni drí 'izátú rí 'bá yí drīi, tálâ nī 'íca ró bê 'á'dólé ríi 'âyikô sī. 'Á'dô trá 'kayì 'lãñō kâ rí tú rí, nī rí ró 'l'á 'á'dí ró fñ 'átü-átü sī. Íti rí, nī rí rãtãã 'l'ê sī Ôvâri drí 'kayì vósí cé. ¹³ 'Özō kristō 'bá yí gólíyí 'izã bê rí 'áacã trá 'áni ngálâ 'izã 'íyikâ bê rí, 'dövó nī fē ngá 'ánikâ rí 'bá yí 'ürükâ lâ gólíyí 'pázó. Gõ'dá 'áni 'lññí 'á'dô trã 'ümú 'ojilá 'lídí ró rí 'bá yí drīi ríi 'áni drí 'bã 'ásí.

¹⁴ 'Özō kpálé 'ojilá 'ázâ 'l'êlá tã 'ōnjí trá 'áni drí rí, gõ'dá nī trí gólâ kô. Nī 'l'ê bê-rí tã tãndí 'í'dí gólâ drí. Nī 'l'ê rãtãã 'í'dí Ôvâri drí 'örē fëzō gólâ drí. ¹⁵ 'Özō tã tãndí 'l'êlá rú trá 'áni 'ázi-ázi 'ázâ 'bá yí drí gólíyí 'bálé 'á'dólé 'âyikô ró rí, nī 'á'dô kpá 'âyikô ró gólíyí bê tálâ tã tãndí gólâ rú 'l'ê 'bã trá 'dī tāsí. 'Özō ngátá 'izã 'l'áni 'ázi-ázi 'ázâ 'bá yí 'l'êlá yã rí, nī 'dê kpá kpākâ 'álô 'áwó ngölé gólíyí bê 'izã gólíyikâ 'dī drí sī. ¹⁶ Íti rí, nī rí ríi 'ojilá ndrī 'ázâ 'bá yí bê tã 'á'dí sī. Nī trō gólíyí 'bálé 'á'dólé 'áni drí 'ótó-rú'bã-lã'bé-ázi ró. Gõ'dá nī 'l'ê 'árú-árúwá kô. Íti rí, nī 'á'dô nñã 'ojilá gólíyí vō ndrēzō 'tâyì drí lâ 'íyí sī rí 'bálé kpá 'áni 'ótó-rú'bã-lã'bé-ázi yí ró. Gõ'dá nī 'bã 'áni kô 'á'dólé 'ojilá 'lãññí 'bã 'lãññí tã nññí bê rōô rí 'bá yí ró.

¹⁷ 'Özō 'ojilá 'ázâ 'bá yí 'ötí 'óká kpálé 'áni 'lññí rí, nī 'lögō vō lâ kô gólíyí drí. Gõ'dá nī 'l'ê cé tã gólíyí 'á'dó 'bã tãndí ró 'ojilá 'lññí rí 'bá yí 'í'dí 'ojilá rí 'dī 'bá yí drí. ¹⁸ Íti rí, nī 'l'ê tã gólíyí ndrī 'áni drí 'íca'á 'l'êlá 'l'êlá rí 'bá yí tálâ rízó bê 'ojilá bê ndrī tã 'á'dí sī. ¹⁹ 'Ámâ 'ázi-ázi yí gólíyí tã 'lê 'bã trá 'Yésü 'á rí, nī 'lögō tã 'ōnjí vō kô tã 'ōnjí sī gólíyí tã 'ōnjí 'l'ê 'bã trá 'áni drí rí 'bá yí drí. Nī 'âyê tã rí 'dī 'bá yí ndrī Ôvâri drí'gá, tálâ 'áwã gólâkâ 'á'dô ró nī 'ojilá rí 'dī 'bá yí bê. Nī ndrē drē, Ôvâri 'átã tã kí nī rí, "Mã cé 'í'dí rí'á gólâ 'á'dó 'bã drí-ácé bê 'lãñō fëzō 'ojilá gólíyí tã 'ōnjí 'l'ê 'bã rí 'bá yí drí, gõ'dá tã 'pãtñ ró, mã 'á'dô tã rí 'dī 'bá yí 'l'êlá." ²⁰ Íti rí, nī 'l'ê tã tãndí 'í'dí 'ojilá gólâ tã 'ōnjí 'l'ê 'bã 'áni drí rí drí. Tã 'ígi Ôvâri kâ rí 'á'dálâ kí,

"Özō 'ájú-'bã-ázi 'ánikâ 'á'dô 'l'ófó ró rí, gõ'dá nī fē nyásá drílâ nyálé.

Özō gólâ 'á'dô 'lümuvú 'lövó ró rí, gõ'dá nī fē 'lümuvú gólâ drí mvulì.

Özō nī 'l'êlá tã tãndí trá gólâ rí 'pázó íti rí, 'dñ gõ'dá tã tãndí 'ánikâ rí 'bá yí 'á'dô gólâ rí 'bã'á drí 'ásólé 'áni drí vüdrí, gõ'dá rú 'jälé tã 'ōnjí drílâ rí'á 'l'êlá 'áni drí rí 'bá yí 'âyélé."

Úlì Mãnigō 25.21-22

²¹ Íti rí, nī 'âyê tã 'ōnjí rí 'dī 'bá yí kô 'dññí kôró 'áni drīi sī. Nī rí bê-rí rí'á tã gólíyí tãndí ró rí 'bá yí 'l'êlá 'í'dí, 'á'dô ró bê tã tãndí 'ánikâ 'dī 'bá yí drí 'dizó bê kôró tã gólíyí 'ōnjí ró 'dī 'bá yí drīi sī.

Tã òjílã mìrĩ kã ìnjĩzó drĩ-àcê gólĩyíkã tãsí rĩ

13 ¹ 'Dòvó òjílã àlò-àlò ànì lãfálé 'ásí ìnjĩ drĩ-'bá gólĩyĩ mìrĩ kã rĩ 'bá yĩ drĩ-àcê gólĩyíkã tãsí, tãlã Òvãrí lò'bã gólĩyĩ nĩ à'dólé drĩ-àcê 'dĩ 'bá yĩ bē. Gõ'dá tã ndrĩ kãkãrã 'dó rĩ'á gólã drĩgã sĩ. ² Gõ'dá bē trá ìtĩ rĩ, òjílã àzã gólã drĩ jã 'bá trá tã gólĩyĩ mìrĩ drĩ 'bálé rĩ 'bá yĩ gãzó dó ìnjílã rĩ, 'dĩ tã pãtĩ rĩ ró gólã rĩ'á tã Òvãrí kã gã'á kpá dó. Tãlã Òvãrí lò'bã òjílã mìrĩ kã 'dĩ 'bá yĩ nĩ drĩ-àcê bē. Òjílã gólã rũ jã 'bá trá mìrĩ rũ ìtĩ 'dĩ à'dò lànõ àsè'á à'délé iyĩ nyàányã drĩ. ³ Nĩ ndrē drē, à'dó kò òjílã gólĩyĩ rĩ 'bá tã mbĩmbĩ rĩ 'bá yĩ 'èlè rĩ 'dĩ rĩ 'bá iyĩ drĩ-àcê mìrĩ kã rĩ 'bá yĩ ùrĩlĩ rĩ. Gõ'dá rĩ'á cé gólĩyĩ rĩ 'bá tã gólĩyĩ ànyã ró rĩ 'bá yĩ 'èlè rĩ 'bá yĩ 'dĩ. Ìtĩ rĩ, nĩ lē trá rĩlĩ cú ìtĩ ùrĩ drĩ-àcê mìrĩ kã rĩ kã àkò yã? 'Dòvó nĩ rĩ rĩlĩ cé tã gólĩyĩ mbĩmbĩ ró rĩ 'bá yĩ 'èlè 'dĩ. Gõ'dá à'dò trá ìtĩ rĩ, drĩ-àcê 'bá 'dĩ 'bá yĩ à'dò ànì lùyĩ'á tãlã tã mbĩmbĩ ànikã 'dĩ 'bá yĩ tãsí. ⁴ Ó'bã drĩ-'bá rĩ 'dĩ 'bá yĩ cú drĩ-àcê rĩ 'dĩ 'bá yĩ bē ìtĩ 'dĩ, tãlã gólĩyĩ rĩ'á rũ ì'bũ 'bá Òvãrí kã rĩ 'bá yĩ 'dĩ, à'dólé rĩ'á òjílã gólĩyĩ à'dó 'bá nyé kũmũ gólĩyíkã zélé rĩ 'bá yĩ àmúlĩ. Gõ'dá òzò nĩ ò'è tã gólĩyĩ ànyã ró rĩ 'bá yĩ rĩ, ìtĩ nĩ à'dò à'dó'á drĩ-àcê 'bá 'dĩ 'bá yĩ ùrĩ lã yĩ bē. Tãlã tã pãtĩ rĩ ró gólĩyĩ cú rĩ'á drĩ-àcê bē lànõ fēzó tã ònjĩ 'è 'bá 'dĩ 'bá yĩ drĩ. Òzò gólĩyĩ òfē lànõ trá tã ònjĩ 'bá 'dĩ 'bá yĩ drĩ ìtĩ rĩ, 'dĩ rĩ, gólĩyĩ rĩ'á lòsĩ Òvãrí kã 'è'á, tãlã àwã Òvãrí kã rĩ 'délé òjílã gólĩyĩ tã ònjĩ tētē 'è 'bá ró rĩ 'bá yĩ drĩ. ⁵ Ìtĩ rĩ, gõ'dá nĩ rĩ rĩlĩ kũmũ mìrĩ kã zélé pĩpĩsĩlĩ à'dĩ sĩ rĩ'á tã gólĩyíkã ìnjĩlĩ 'dĩ. Nĩ 'è tã mbĩmbĩ ró rĩ 'bá yĩ 'dĩ, tãlã òzó kò lànõ fēè ànì drĩ. Nĩ rĩ tã mbĩmbĩ 'èlè ìtĩ, tãlã nĩ nĩ trá kí, 'dĩ rĩ'á tã gólĩyĩ Òvãrí drĩ lēlè ànì drĩ 'èlè rĩ 'bá yĩ 'dĩ.

⁶ Bē trá rĩ'á ìtĩ rĩ, kpá rĩ'á tã mbĩ ró ànì drĩ òmbē gĩzó, tãlã à'dò ró bē òjílã mìrĩ kã drĩ rĩzó lòsĩ iyíkã 'èlè rĩ. Gõ'dá tã pãtĩ rĩ ró, gólĩyĩ rĩ lòsĩ rĩ 'dĩ 'è'á Òvãrí drĩ. ⁷ Nĩ 'è tã gólĩyĩ à'dólé bē mbĩmbĩ ró rĩ 'bá yĩ 'dĩ òjílã àzã gólã 'bálé trá drĩ-àcê bē ànì drĩlĩ rĩ drĩ. Òzò ìnjĩ ànì trá òmbē gĩlĩ rĩ, nĩ gĩ òmbē rĩ 'dĩ 'bá yĩ. Òzò lòsĩ mìrĩ kã àzã à'dò bē òjílã mìrĩ kã drĩ 'èlè ànì drĩ à'dĩ sĩ rĩ, 'dòvó nĩ fē à'dĩ mbĩmbĩ rĩ 'dĩ lòsĩ rĩ 'dĩ tãsí. Ìtĩ rĩ, gõ'dá nĩ 'bã lànõ òjílã ndrĩ gólĩyĩ lò'bálé ànì drĩlĩ rĩ rũ, gõ'dá nĩ ìnjĩ ró bē kpá gólĩyĩ ànì drĩ rĩ'á ìnjílã rĩ 'bá yĩ.

Tã tã mbĩmbĩ 'èzó àzĩ-àzĩ drĩ rĩ

⁸ Òzò nĩ àmũ ngá àzã trá òjílã àzĩ drĩgã sĩ rĩ, nĩ lògò ngá rĩ gógó 'dĩ 'wã òjílã rĩ 'dĩ drĩ. Nĩ rĩ kò rĩlĩ cú ìtĩ dáyĩnĩ òjílã kã fē àkò. Tã gólã ícã 'bá rĩlĩ zãà òzò dáyĩnĩ kátĩ rĩ rĩ'á cé tã gólã ànì drĩ à'dózó lówò bē ànì lãfálé 'ásí àzĩ-àzĩ bē rĩ 'dĩ. Gõ'dá òzò nĩ òlè gólĩyĩ trá pĩpĩsĩlĩ àlò sĩ rĩ, 'dĩ ànì trá rĩ'á tã mbĩmbĩ gólĩyĩ ndrĩ Òvãrí drĩ tã lã 'bálé ànì drĩ 'èlè òjílã drĩ rĩ 'è'á. ⁹ Òvãrí 'bã tã 'bã'bã rĩ nò 'bá yĩ nĩ àmã drĩ 'èlè òjílã àzã 'bá yĩ tãsí nòtĩ. Àgò àyĩ 'dãzĩ rĩ òkò bē kò, gõ'dá kpá òkò àyĩ 'dãzĩ rĩ ágó bē kò. Nĩ fũ òjílã àzĩ kò. Nĩ ùgũ ngá àzĩ-àzĩ kã kò. Nĩ 'bã ngá àzĩ-àzĩ kã lówò lã kò à'dólé ànì nyàányã drĩ. Gõ'dá òzò nĩ òlè trá rĩlĩ tã 'bã'bã ndrĩ nò 'bá yĩ ìnjĩlĩ rĩ, 'dòvó nĩ 'bã òjílã ndrĩ gólĩyĩ ànì drĩ úsúlĩ rĩ 'bá yĩ lówò lã iyĩ, nyé òzò ànì drĩ ànì lówò 'bãrē kátĩ. ¹⁰ Gõ'dá òzò nĩ ò'bã òjílã lówò trá ìtĩ rĩ, nĩ à'dò ícã'á rĩlĩ cú ìtĩ tã ònjĩ àzãkã 'è àkò gólĩyĩ rũ. Ìtĩ rĩ, àzĩ-àzĩ lówò 'bã'bã rĩ'á tã 'bã'bã gólĩyĩ ndrĩ Òvãrí kã ró rĩ 'bá yĩ ìnjĩ-ìnjĩ lã 'i.

¹¹ 'Dòvó nĩ àrĩ ùlĩ àmãkã nò 'bá yĩ tã lã iyĩ 'èzó, tãlã rĩ'á mbĩ ànì drĩ rĩzó njãà kã yĩ nò 'bá yĩ sĩ. Nĩ kò à'dú trá tákányĩ. Ngbãangbãno, nĩ nĩ ìfĩ à'dú 'ásí! Kãyĩ gólã Yēsũ drĩ àgòzó àngò nò 'á òjílã iyíkã rĩ 'bá yĩ pãlè rĩ trá ànyĩ àndrò nò lãvũlĩ kãyĩ sĩsĩ gólã àmã drĩ tã lēzó Yēsũ 'á rĩ drĩ sĩ. ¹² Gõ'dá rĩrĩ àmãkã àngò nò 'á rĩ, rĩ'á òzò ìnjĩkúwã kátĩ. Gõ'dá lé rĩ, ìnjĩkúwã 'dĩ trá 'è'á rũ ndélé. Ìtũ 'è trá àfólé. Gõ'dá 'dòvó mã àyē tã ònjĩ gólĩyíkã rĩ 'bá yĩ 'è'è lã ndrĩ volé. Mã rũ bē-rĩ drĩ-lãfã àmãkã rĩ 'bá yĩ 'dĩ njĩrĩ-njĩrĩ, à'dò ró bē àmã drĩ àdrézó ìtũ sĩ rũ fũlĩ tã ònjĩ gólĩyĩ ìnjĩkúwã kã rĩ 'bá yĩ bē. ¹³ Ìtĩ rĩ, 'dòvó mã rĩ rĩlĩ cé tã mbĩmbĩ rĩ 'bá yĩ 'èlè 'dĩ, òzò òjílã gólĩyĩ rĩ 'bá vò ìrĩ Òvãrí kã 'á rĩ 'bá yĩ kátĩ. Nĩ mvũ òdrã kò ànì cĩlĩ, tãlã òzó kò ànì 'bãà ìtòlè rĩ'á tã ànyĩ kã rĩ 'bá yĩ 'èlè àyĩkò ànikã rĩ 'bá yĩ sĩ. Nĩ 'bã kãramã kò òdrã mvũmvũ sĩ ìtĩ. Nĩ 'bã ìfĩ kò 'dãzĩ rĩ ágó ngátã òkò drĩ, tãlã nĩ òzó kò tã ànyĩ kã 'èè gólĩyĩ bē. Àzĩ-àzĩ àãgĩ kò ànì ìfĩ. Nĩ lãwã kò ngátã nĩ fũ rũ kò àzĩ-àzĩ bē. ¹⁴ Tã lówókò ànikã rĩ 'bá yĩ ò'bã ànì kò nĩ'á tã gólĩyĩ ònjĩ ró rĩ 'bá yĩ 'è bē 'dĩ. 'Dòvó nĩ rũ bē-rĩ tã Kúmú Yēsũ Krístò kã rĩ 'bá yĩ 'dĩ gágã zãà bãdĩ, òzò ítã sòrē rũ'bã 'á rĩ kátĩ, cé tã gólã mbĩ rĩ 'èzó 'dĩ. Nĩ lãmũ kò pãvó tã ònjĩ kã 'ásí.

Tã tã àzĩ-àzĩ kã kĩzó kò'dáwã rĩ tãsí rĩ

14 ¹ Àmã tã lē 'bã ndrĩ lãfálé sĩ, tã ìsũ àmãkã gólã tã mbĩmbĩ tã lē 'bã Yēsũ 'á rĩ 'bá yĩ drĩ 'èlè rĩ tãsí rĩ, rĩ'á ngĩngĩ. Gólĩyĩ àmã lãfálé 'á tã lēlè bē fĩnyáwã ró rĩ 'bá yĩ tãsí rĩ, nĩ àyē fĩ ànyã-ànyã gólĩyĩ bē rĩ tã gólĩyíkã rĩ'á ìsũlã rĩ 'bá yĩ tãsí. ² Nĩ ndrē 'dòvó drē, tã lē 'bã ùrũkã 'bá yĩ àmã lãfálé 'ásí, tã gólĩyíkã rĩ'á ìsũlã rĩ 'bá yĩ 'bã gólĩyĩ ícálé nyásã fĩ ndrĩ nyálé. Gõ'dá tã lē 'bã àzã 'bá yĩ àmã lãfálé 'ásí gólĩyĩ tã lēlè gólĩyíkã drĩ à'dólé Yēsũ 'á fĩnyáwã ró rĩ 'bá yĩ, àtã iyĩ tã kí, yĩ ícã kò à'wã nyálé. Yĩ ícã iyíkã cé rĩ'á àtũbĩ nyálé 'dĩ. ³ Gõ'dá ànì tã lē 'bã gólĩyĩ tã àtã 'bã kí, à'dò rĩ'á tã mbĩ 'i nyásã fĩ lãràkò nyázò ndrĩ rĩ, nĩ 'è 'dásĩ kò ànì àzĩ-àzĩ yĩ tã lē 'bã ró gólĩyĩ à'wã nyã 'bã kò rĩ 'bá yĩ rũ. Òvãrí rĩ nyàányã 'bã kpá gólĩyĩ lówò òjílã iyíkã rĩ 'bá yĩ ró. Gõ'dá ànì tã lē 'bã gólĩyĩ rĩ 'bã rĩlĩ cú ìtĩ à'wã nyã àkò rĩ 'bá yĩ, nĩ kí tã kò ànì àzĩ-àzĩ yĩ tã lē 'bã ró gólĩyĩ nyásã fĩ lãràkò ndrĩ nyã 'bã rĩ 'bá yĩ rũ gólĩyĩ zĩlĩ tã ònjĩ 'bã ró, tãlã Òvãrí lē gólĩyĩ kpá trá. ⁴ Gõ'dá nĩngã sĩ rĩ, krístò 'bã àzĩ 'dĩ 'bá yĩ à'dò iyĩ kò rũ ì'bũ 'bã ànikã rĩ 'bá yĩ 'dĩ. Yēsũ 'dĩ rĩ'á kúmú gólĩyíkã ró. Ìtĩ rĩ, nĩ à'dò ícã'á àngò tí ró ànì nyàányã 'bálé tã kí 'bã ró tã òjílã gólĩyĩ à'dò 'bã ànì zélé kò rĩ 'bá yĩ kã kílĩ yã? Tã lē 'bã àlò-àlò ícã àdrélé cé iyĩ ìpĩ Yēsũ àndrã tã kí 'bã iyíkã ró. 'Dòvó Yēsũ ìsũ nĩ ngátã gólã rĩ'á pãtĩ òjílã mbĩmbĩ 'i yã rĩ. Yēsũ ícã trá gólã rĩ rũlĩ dódó gã òjílã iyíkã ró.

⁵ Tã à'dã àzã gólã tã à'dã 'bã kpá kí, tã ìsũ ànikã ànì lãfálé 'ásí rĩ rĩ'á ngĩngĩ rĩ 'dĩ nò. Òjílã ùrũkã ànì lãfálé 'ásí rĩ 'bã yĩ nĩ kãyĩ àlò gĩmã vòsĩ cé ngĩngĩ lã rĩzó ràtãà 'èlè Òvãrí drĩ 'á lã. Gõ'dá àzã 'bã yĩ ànì lãfálé 'ásí rĩ ndrē iyíkã kãyĩ Gĩmã kã 'dĩ cé fĩfĩ à'dólé ràtãà 'èzó 'á lã iyĩ. Ìtĩ rĩ, 'dòvó òjílã àzã ànì lãfálé sĩ àlò-àlò ìsũ tã tã 'dĩ tãsí dódó, à'dò ró bē ànì drĩ tã ìsũ ànikã tã lã sĩ rĩ nĩzó Òvãrí rĩ ìnjĩzó rĩrĩ ànikã mbĩmbĩ rĩ sĩ. ⁶ Nĩ ndrē drē, òjílã gólĩyĩ kãyĩ Gĩmã kã nĩ 'bã

älö ngíngí lá ró rízó Ôvâri rí ñnjĩlĩ 'á lá rí, lē ñyí Kúmú ãmákã Yésú rí ñnjĩlĩ tã ñsú ñyíkã rí sī. Gõ'dá gólíyí ñyí nyáányã áyè 'bá nyásã ñi ndrĩ nyálé rí 'bá yí, rí ñyí ãwô-ítĩ 'èlé Ôvâri drí nyásã rí 'dĩ tãsí. Tãlã tã rí 'dĩ tãsí rí, gólíyí ñnjĩ Kúmú ãmákã Yésú rí gólíyíkã rí sī. Gõ'dá gólíyí ñyíkã gã 'bá dó ã'wã nyálé rí, lē ñyí kpá Kúmú ãmákã Yésú rí ñnjízó tã rí 'dĩ sī. Ítĩ rí, gólíyí 'è kpá ãwô-ítĩ Ôvâri drí nyásã gólíyí drí nyálé rí tãsí.

⁷ Ôjílã äzãkã yù'dãwã ãnĩ lãfálé sī gólã ícã 'bá rílĩ gbô rí'ã tã gólíyí drílã lã'ã 'èlã rí 'bá yí 'èlé ñ'dĩ. Gõ'dá gólã ícã kô gbô kãyĩ äzã gólã sũ 'bá gólã rú rí 'bãlé ã'dólé kãyĩ gólã drí drãzó 'á lá rí ró. ⁸ Ítĩ rí, tã ãmákã ã'dó kô ãmã drígã, tãlã kãyĩ ndrĩ ãmákã rízó rílĩ ãngó nõ drĩ rí sī rí, ícã trá ãmã drí rílĩ tã gólíyí sũ 'bá Kúmú ãmákã Yésú rú rí 'bá yí 'èlé ñ'dĩ. Gõ'dá ñngã sī, kãyĩ gólã Ôvâri drí 'bãlé ãmã drí òdrãzó rí sī rí, 'dövó mã 'bã kpá tã ñsú ãmákã cé sũlĩ Kúmú ãmákã Yésú rú. Ñngã sī, òzô kpálé mã òrĩ trá rílĩ zãã lédrë-lédrë ró, ngátã mã ã'dô òdrã'ã 'wãã yã rí, ãmã rí'ã ôjílã Yésú kã ñ'dĩ drí-ãcé gólãkã zélé.

⁹ Yésú Krístô drã gõ'dã kpá ñdrízó òdrã 'ásĩ, tãlã ã'dózó Kúmú ró ôjílã ndrĩ drĩlĩ, ôjílã gólíyí òdrã 'bã trá rí 'bá yí gõ'dã kpá gólíyí drë lédrë-lédrë ró rí 'bá yí bē. ¹⁰ Ítĩ rí, ãnĩ gólíyí ã'wã nyã 'bã kô'dãwã rí 'bá yí rí tã kílĩ ñyí äzĩ-ãzĩ yí rú gólíyí zĩlĩ tã ònjĩ 'bã ró ã'dô tãsí yã? Gõ'dã ãnĩ gólíyí rí 'bã nyásã ñi ndrĩ nyálé rí 'bá yí, ñĩ rí 'dãsí 'èlé ãnĩ äzĩ-ãzĩ yí gólíyí ã'wã nyã 'bã kô rí 'bã yí rú ngã gólíyí fĩnyãwã tã lëlë ñdĩndĩ ãkô rí 'bã yí ró ã'dô tãsí yã? Tã ñsú rí 'dĩ rí'ã ányã ró. ãmã ndrĩ 'dô ã'dô ãdrã'ã Ôvâri ãndrã, tã ãmákã rí 'bã yí kízó. ¹¹ Ôvâri ã'dã trá tã ñgĩ-ñgĩ ñyíkã nõ 'á tã 'dĩ tãsí kĩ,

“Ôvâri Yãkóvã kĩ ñĩ rí, 'Mã ñtrĩ ñãtrĩtrĩ mã gólã rí 'bã lédrë-lédrë ró zãã gbãdú rí ró,
ôjílã ndrĩ ãngó drĩ nõ kã ã'dô ñyí 'ã'ĩ ñ'ã vüdrĩ mã ãndrã ôjílã mã zélé rí 'bã yí ró.

Gõ'dã gólíyí ndrĩ ã'dô ñ'ã lá kĩ, mã rí gógó nyáányã lá rí'ã Ôvâri 'ĩ.’ ”

Ísãyã 49.18; 45.23

¹² Gõ'dã bē ñtĩ rí, ícã trá ãmã ndrĩ drí tã ãmákã rí 'bã yí lô'bãlé Ôvâri ãndrã, ã'dô ró bē gólã rí nyáányã drí ã'dózó ñĩ kílã.

¹³ Bē ñtĩ rí, ñĩ áyè tã gólíyí ãnĩ äzĩ-ãzĩ yí kã rí kíkĩ lã. Ñĩ 'bã bē-rí ãnĩ nyáányã rílĩ zãã cú ñtĩ tã äzãkã gólã tã lē 'bã äzĩ 'è 'bã 'dèlé tã ònjĩ 'èlé rí 'è ãkô. ¹⁴ Tã ñsú ãmã nyáányã kã sī, tãlã ãmã rí'ã ngã älö 'ĩ Yésú Krístô bē rí, mã ndrë ngã ãmbã ndrĩ ñnyákú drĩ nõ 'bã yí 'dô ngã gólíyí tãndĩ ró Ôvâri drígã sī rí 'bã yí ró. Ítĩ rí, ngã äzã yù'dãwã ãmã ñzãlé Ôvâri rí ñfĩ drĩ 'á. Gõ'dã òzô ôjílã äzã ãnĩ lãfálé sī òndrë ngã äzãkólã 'dĩ trá ngã gólã ícã 'bã ãmã ñzãlé Ôvâri rí ñfĩ drĩ 'á rí ró rí, gõ'dã 'dĩ ñfĩ ã'dô 'bã'ã tã ányã ró gólã drí ngã rí 'dĩ nyãzó. Gõ'dã ñĩ ñcĩ gólã kô ngã rí 'dĩ nyálé. 'Dĩ rí ã'dô gólã rí 'è'ã tã ònjĩ 'èlé. ¹⁵ Dró 'dĩ rí drĩ rí, òzô gólã òndrë ñĩ rí'ã ngã rí tĩbë gólã drí tã lã átãlé äã'dô ôjílã ñzã'ã Ôvâri rí ñfĩ drĩ 'á rí nyã'ã rí, 'dĩ rí gõ'dã ngã nyãnyã ãnikã rí'ã nyálã 'dĩ ãã ñzã trá gólã rú. Òzô ñĩ ñngã ãnĩ äzĩ-ãzĩ yí ñpĩsĩlĩ trá ùrũ tãlã ngã ãnĩ drí nyálé rí tãsí rí, 'dĩ rí, ñĩ rí 'dĩ kô lövô ã'dã'ã ãnĩ äzĩ-ãzĩ 'dĩ 'bã yí drí. Yésú Krístô 'bã gólíyí lövô trá rôô gôzó drãlé gólíyí tãsí. Bē trá ñtĩ rí, ñĩ áyè nyásã äzãkã gólã ãnĩ drí nyálé rí kô tã ñsú gólíyíkã ñzãlé.

¹⁶ Ñngã sī rí, ñĩ rí cé rí'ã tã gólíyí ãnĩ drí ñlĩ trá ãnĩ ñpĩsĩlĩ 'á tãndĩ lã ró rí 'bã yí 'èlé ñ'dĩ, tãlã ñĩ òzó kô ñfĩ áyè trã äzĩ-ãzĩ drí tã ãnĩ drí rí'ã 'èlã rí 'bã yí zĩlĩ ònjĩ lã yí ró. ¹⁷ Ñĩ ndrë drë, tã tã lã yí drí ñnjĩlĩ ñnjĩ gólíyí Ôvâri drí ãmã lëzó 'èlã ôjílã ñyíkã rí 'bã yí ró rí, ã'dô kô tã gólíyí kĩ, nyásã ãngó rí ñ'dĩ nyálé ngátã ngã ãngó rí ñ'dĩ mvũlĩ yã rí ñ'dĩ. Ôvâri ñfĩ rí, tã gólíyí ñnjĩ 'bã rí 'bã yí rí'ã ãmã drí rízó rí'ã cé tã gólíyí ã'dô 'bã nyé mbĩmbĩ rí 'bã yí 'èlé ñ'dĩ, gõ'dã rízó bē tã ã'dĩ sī ãmã äzĩ-ãzĩ yí bē, gõ'dã ãmã drí ã'dózó äyĩkô ró tã Ôvâri kã 'èrë 'á. Gõ'dã rí'ã cé Lĩndrĩ Tãndĩ Ôvâri kã ñ'dĩ gólã ícã 'bã mbãrãkã ãfèlé ãmã drí tã tãndĩ rí 'dĩ 'bã yí 'èzó. ¹⁸ Òzô ñĩ òrĩ trá rí'ã tã tãndĩ rí 'dĩ 'bã yí 'è'ã ñtĩ rú ñ'bũ 'bã Krístô kã rí 'bã yí ró rí, ñtĩ tã ãnikã rí 'bã yí ã'dô sũ'ã Ôvâri rú rôô gõ'dã ôjílã ndrĩ ã'dô ñnjĩ 'bã'ã ãnĩ rú.

¹⁹ Gõ'dã bē trá ñtĩ rí, 'dövó mã òrĩ rílĩ tã gólíyí ã'dô 'bã ãmã 'bãlé rílĩ ñpĩsĩlĩ ã'dĩ sī äzĩ-ãzĩ bē rí 'bã yí 'èlé ñ'dĩ. Mã òrĩ tã 'èlé ãmã äzĩ-ãzĩ yí pãzó ñ'dĩ sī lã ãdrëzó gã tã lëlë ãmákã rí sī. ²⁰ Ñĩ áyè tã nyásã kã kô lösi Ôvâri kã ñzãlé ãnĩ lãfálé 'ásĩ. Ñfĩ ró, rí'ã tã mbĩ 'ĩ, nyásã ñi nyãzó ãkĩ ãkô. Gõ'dã òzô nyásã rí ãnĩ drí nyálé 'dĩ ò'è ôjílã äzã tã ònjĩ 'èlé ã'dô tã ñsú gólãkã vó ró rí, ñtĩ rí, rí'ã tã ányã ró ãnĩ drí nyásã rí 'dĩ nyãzó. ²¹ Tã mbĩmbĩ ãnĩ krístô 'bã yí drí 'èlé, ã'dô ró bē krístô 'bã äzĩ yí pãzó rílĩ cú ñtĩ tã ònjĩ 'è ãkô rí, ñ'dĩ rí'ã ãnĩ drí rízó cú ñtĩ ã'wã nyã ãkô, ngátã ãnĩ drí rízó cú ñtĩ òdrã mvũ ãkô ngátã rílĩ cú ñtĩ tã äzãkã gólã 'bã'ã ãnĩ krístô 'bã äzĩ yí ãsélé tã ònjĩ 'èlé rí ãkô.

²² Gõ'dã òzô tã äzã 'bã yí gólíyí krístô 'bã äzã 'bã yí drí ndrëlé tã ányã ró 'èlé rí ã'dô bē rí, gõ'dã ãnĩ nyáányã òndrë trá kĩ, äã'dô rí'ã tã mbĩ 'ĩ ãnĩ drí 'èlé rí, 'dövó tã ñsú ãnikã 'dĩ òrĩ cé ãnĩ lãfálé 'ásĩ Ôvâri bē. Ñĩ ùjũ kô ãnĩ krístô 'bã äzĩ yí 'bãlé tã ñsú ñyíkã jãlé ã'dózó tã lëzó ñ'dĩ ãnĩ bē. Ñĩ rí 'dĩ gólíyí ãsè'ã tã ònjĩ 'èlé. Krístô 'bã äzã 'bã yí òrĩ rí'ã tã tĩbë gólíyí drí ndrëlé kô tã ònjĩ ró rí 'bã yí 'èlé. Ítĩ rí, gólíyí tã sũ trá Ôvâri rú. ²³ Òzô tã ñsú ãnikã ã'dô rí rí tã äzã tãsí rí, ñtĩ rí, tã rí 'dĩ rí'ã ányã ró ãnĩ drí 'èlé. Òzô ñĩ ò'è tã äzã gólã ã'dô 'bã kô mbĩ ró rí trá ã'dô tã lëlë ãnikã Yésú 'á rí vó ró rí, 'dĩ gõ'dã ñĩ rí 'dĩ trá tã ònjĩ 'è'ã.

15 ¹ ãmã gólíyí ãdrë 'bã ngãrã tã lëlë ãmákã 'á, tãlã ãmã drí ã'dózó bē drí-bãlãyĩ ró ngã-ñi ndrĩ nyálé rí 'bã yí, 'dövó mã ñnjĩ ãmã äzĩ-ãzĩ yí tã lē 'bã ró gólíyí rí 'bã ñyí tã ñsũlĩ kĩ, yí ícã kô ã'wã nyálé rí. Gõ'dã mã ò'è tã gólíyí ãmã äzĩ-ãzĩ 'dĩ 'bã yí pãlé rí 'bã yí ñ'dĩ rí, mã ò'è kô cé tã gólíyí sũ 'bã ãmã rú rí 'bã yí ñ'dĩ. ² Ítĩ rí, 'dövó ôjílã älö-äLö ãmã lãfálé sī ò'è tã gólíyí ã'dô 'bã sũlĩ ãmã äzĩ-ãzĩ yí tã lē 'bã ró rí 'bã yí rú rí ñ'dĩ, ã'dô ró bē ãmã drí tã gólíyí tãndĩ ró rí 'bã yí 'èzó ñ'dĩ gólíyí drí. ã'dô trá ñtĩ rí, mã ã'dô ícã'ã tã lëlë gólíyíkã 'bãlé ã'dólé ngãrã-ngãrã ró rôô. ³ Kpá Yésú Krístô rí tãsí rí, gólã rí kô gbô rí'ã tã gólíyí cé gólã drí lëlë rí 'bã yí 'èlé ñ'dĩ. Gólã lē tã-drĩ trá tã Ôvâri drí 'bãlé yí drí 'èlé rí 'èzó. Tã ñsú gólãkã rí'ã òzô tã ñsú kúmú ãngĩ Dãwúdrĩ kã nõ kãtĩ kí'ã ñĩ rí, “Òzô ôjílã òlô'dã ñĩ Ôvâri trá rí, 'dĩ gólã lö'dã 'dĩ trá kpã mã ñãjô'bã ãnikã ró rí ñ'dĩ.”¹⁷ ⁴ Gõ'dã tã gólíyí ndrĩ ñgĩlĩ trá búkũ Ôvâri kã 'á sĩsĩ rí 'bã yí, Ôvâri 'bã trá rãrã lã yí ró, ã'dô ró bē tã ñmbãlé ãmã drí, tãlã gólã lē ùlĩ ñyíkã 'dĩ 'bã yí drí ãmã 'bãlé ñfĩ 'bãlé cé yí drĩ, ã'dô ró bē ãmã drí ícãzó ãmã fĩ ãtũlĩ gã kãyĩ ñãjô kã rí sī, gõ'dã ã'dô ró bē kpã Ôvâri drí mbãrãkã sózó bē ãmã 'á ùlĩ ñyíkã 'dĩ 'bã yí sī.

⁵ Ôvâri rî'á gólâ mbârâkâ âfê 'bá âmâ drí fîi âtûzô 'dî sî lâ rî 'dî. Gólâ rî nî tâ lëlê âmákâ gólâ 'á rî 'élê ìpîlî âtî 'álâ, tâlâ âmâ drí âdrézô bê rákâ fê kâtí. Ítí rî, mã íratâ gólâ ânî 'bálé rîlî rú'bá â'dî sî ânî vò 'ásí cú ítí lâwâ-lâwâ âkó tâ gólîyî gólâ drí lëlê krístô 'bá yî drí 'élê rî 'bá yî tāsî. Gô'dá gólâ ô'ê ânî ndrî â'dólé cú â'dô-â'dô Yésû Krístô kâ rî bê 'dî. ⁶ Mã íratâ Ôvâri ânî tāsî, tâlâ ânî ndrî âmû rô bê ânî kpâkâ âlô gólâ rî lûyîlî gbórókô lû'û âlô rî sî Ôvâri ânîkâ rî rô gô'dá kpá Yésû Krístô rî átá ró.

⁷ Ítí rî, 'dôvô ânî tâ lê 'bá yî ndrî Rómâ 'á tólâ rî 'bá yî ô'bâ lõvô ânî lâfálé 'ásí, ôzô Yésû Krístô drí âmâ lõvô 'bâre kâtí. Gô'dá ôzô nî ô'ê tâ tândí trá ítí rî, gô'dá 'dî rî, ââ'dô Ôvâri rî lûyî'á tâ rî 'dî tāsî. ⁸ Yésû ânî ângó nô 'á âmâ ôjílâ Yúdâ yî kâ rî 'bá yî âmûlî tâ tândí 'ê'ê sî. Gólâ 'ê tâ âmâ drí âmâ âmû-âmû sî ítí 'dî, tâlâ mã nî rô bê kî, pätî Ôvâri â'dô tâ 'bâ'bâ gólîyî gólâ drí 'bálé trá 'élê âmâ â'bîyâ yî drí rî 'bá yî 'é'á Yésû sî. ⁹ Gô'dá gólâ âjô Yésû ângó nô 'á drälé tâlâ tâ ônjî âmákâ tāsî, kpá pîpîsîlî tândí íyîkâ rî â'dálé tâ â'dî sî ôrî ôjílâ kâ ndrî ângó drî 'á nô 'bá yî drí, gólîyî ndrî ùlûyî rô Ôvâri bê pîpîsîlî tândí gólâkâ 'dî tāsî. Ítí rî, Dâwúdî lûyî gólâ trá kî,

“Mã â'dô ânî lûyî'á, ôzô mã ôtîrî rîlî ôjílâ ôrî ngíngî rî 'bá yî lâfálé rî.

Mã â'dô lõngó ngô'á ndrî 'dûwâ ânî lûyîzô.”

Lôngó 18.49

¹⁰ Gô'dá Músâ âtâ tâ kpá tâ rî 'dî tāsî kî,

“Ânî ôjílâ ôrî âzâ 'bá yî kâ rî, nî ânî rû ê'bélé kpâkâ âlô âmâ ôjílâ Ísirâ'élê kâ gólîyî ôjílâ Ôvâri kâ ró rî 'bá yî bê, â'dô rô bê âmâ drí Ôvâri rî lûyîzô.”

Tâ 'Bâ'bâ Ândâ 32.43

¹¹ Gô'dá kúmú Dâwúdî âtâ tâ kpá tâ rî 'dî tāsî lõngó âzâ nô 'á kî,

“'Dôvô ôjílâ ôrî âzâ 'bá yî ñîñî Ôvâri rôô.

'Dôvô ôjílâ âlô-âlô âkî âkó gólîyî rî 'bá ângó nô 'á rî òlûyî kpá Ôvâri.”

Lôngó 117.1

¹² Gô'dá nîngá sî, tâ ângû 'bá Ísáyâ âtâ tâ kpá tâ rî 'dî tāsî kî,

“'Bâ-tî Yésê rî mvá Dâwúdî kâ 'ásí rî, kúmú ângî â'dô â'dó'á rîlî ôrî ângó nô kâ rî 'bá yî drîlî ndrî.¹⁸

Gô'dá ôjílâ ôrî âzâ 'bá yî kâ rî 'bá yî â'dô ícá'á Ìfî 'bálé gólâ drîlî âdrélé tâ sîlî ìyî ngá lésî.”

Ísáyâ 11.10

¹³ Ôvâri âmâ drí Ìfî 'bázô drî lâ rî ô'bâ ânî rîlî pîpîsîlî â'dî sî ânî lâfálé 'ásí tâ lëlê ânîkâ gólâ 'á rî sî, gô'dá kpá ânî drí rîzô âyîkô sî, tâ rî 'dî 'bá yî tāsî. 'Dôvô Líndrí Tândí gólâkâ ôfê mbârâkâ ânî drí Ìfî 'bázô Ôvâri drîlî rôô tâ lëlê gólâ mbâ 'bá â'dólé gâřâ rî sî kî, gólâ â'dô pätî ngá gólâ drí tâ lâ yî 'bálé trá ndrî 'élê ânî drí rî 'bá yî 'é'á.

Tâ Póólô kâ îgîlí Rómâ lé 'bá yî drí tâ îgî íyîkâ gólîyî drí rî tāsî

¹⁴ Âmâ âdrúpî yî âmâ ízô yî bê, âmâ nyáányâ nî trá kî, pätî rô, nî lê rîlî rî'á tâ gólîyî mbîmbî tândí gólîyî ânî âzî-âzî tâ lê 'bá ró rî 'bá yî tāsî rî 'élê. Gô'dá nî nî trá dódó tâ ndrî gólîyî Ôvâri drí lëlê ânî drí nîlî rî. Nî ícâ kpá trá tâ rî 'dî 'bá yî ímbálé ânî âzî-âzî yî drí. ¹⁵ Gô'dá mã îgî tâ trâ ânî drí tâ îgî tâ âzâ 'bá yî tāsî nô 'á, â'dô rô bê tâ rî 'dî 'bá yî drí âgázô ânî drîlî. Mã îgî tâ trá ânî drí tâ rî 'dî 'bá yî tāsî, tâlâ Ôvâri â'dâ pîpîsîlî tândí íyîkâ trá mã rî gógó drí âmâ jázô rî'á tâ gólîyî íyîkâ ró rî 'bá yî 'élê 'dî. ¹⁶ Gô'dá gólâ nî mã trá â'dólé lâjô'bá ró Yésû Krístô drí, tâlâ mã ô'ê rô bê lõsî gólâkâ ôjílâ ôrî âzâ 'bá yî kâ rî 'bá yî lâfálé. Mã rî trá rî'á tâ âtî-âtî tândí gólâkâ Yésû rî tāsî rî ímbálé gólîyî drí, tâlâ tâ gólîyî tâ lê 'bá Yésû 'á rî 'bá yî kâ ôjílâ ôrî âzâ 'bá yî kâ 'dî 'bá yî lâfálé 'ásí rî ùsú rô bê rôô Ôvâri rú, nyé ôzô ngá fêfê tîbê âtrólé fêlé gólâ drí rî drí sūrî gólâ rú rî kâtí. Líndrí Tândí Ôvâri kâ rî 'ê gólîyî nî â'dólé ìyî ôjílâ nyáányâ gólâkâ ró.

¹⁷ Gô'dá mã bê trá rî'á ngá âlô 'î Yésû Krístô bê rî, ítí rî, mã ícâ trá tâ âtálé cé lõsî gólâ Ôvâri drí 'bálé mã drí 'élê rî tāsî. ¹⁸ Mã lêé kô tâ âtálé tâ âzâ 'bá yî tāsî. Ítí rî, mã â'dô ùlî âtá'á mbârâkâ sî cé tâ gólâ Yésû Krístô drí 'élê mã sî ôjílâ ôrî âzâ 'bá yî kâ rî 'bá yî 'êzô tâ lëlê gólâ 'á rî tāsî. Yésû 'ê ùrûkâ 'bá yî gólîyî lâfálé sî tâ lëlê tâlâ ùlî âmákâ gólâ rî tāsî rî 'bá yî tāsî. Gô'dá gólâ 'ê kpá gólîyî âzâ 'bá yî tâ lëlê tâ gólîyî mã drí 'élê gólîyî lâfálé 'á rî 'bá yî sî. ¹⁹ Gô'dá gólâ 'ê gólîyî kpá tâ lëlê yî 'á tâ ndrî tî drí â'dîzô drílâ sî gólîyî Ôvâri drí 'bálé lâmbé rô tâ íyîkâ â'dálé ôjílâ ôrî âzâ 'bá yî kâ 'dî 'bá yî drí rî sî. Rî'á mbârâkâ Líndrí Tândí Ôvâri kâ rî kâ sî gólâ drí tâ tî drí â'dîzô drílâ sî 'dî 'bázô rû 'élê gólîyî lâfálé 'á mã sî. Ítí rî, mã ícâ trá tâ pêlé Yésû rî tāsî ítólé Yêrôsâlemâ 'ásí, gô'dá kpá vò gólîyî ndrî mã drí âçî tózô 'álâ sî rî 'bá yî 'ásí cälé búúú 'bâdrî gólâ zîlî Ílîrîkómâ rî 'álâ. ²⁰ Gô'dá mã lê trá pätî tâ âtî-âtî tândí Ôvâri kâ Yésû rî tāsî rî pêlé ôjílâ gólîyî rî 'bá vò gólîyî drê tâ âtî-âtî Yésû rî tāsî rî drí cázô drê kô 'álâ sî rî 'á rî 'bá yî drí, tâlâ mã ôzô kô tâ âtî-âtî 'dî átâ gólîyî ári 'bá lâ trá âkû rô ôjílâ âzâ tî sî rî 'bá yî drí. ²¹ Gô'dá tâ gólâ mã drí lëlê 'élê 'dî rî'á nyé ôzô Ôvâri drí îgîlí trá búkû íyîkâ 'á rî kâtí. Gólâ kî nî rî,

“Ôjílâ gólîyî ôdrî tâ âtî-âtî tândí Ôvâri kâ pëzô drê kô drîlîyî rî â'dô ìyî tâ íyîkâ ârî'á.

Gô'dá ôjílâ gólîyî kô drê Ôvâri rî rú ârî 'bá kô'dáwá rî â'dô ìyî tâ Ôvâri kâ ârî'á 'élê.”

Ísáyâ 52.15

Tâ Póólô kâ rälé nî'á 'élâ Rómâ 'álâ rî

²² Mã Póólô ícâ drê kô cälé ânî lõmílî Rómâ 'á tólâ, ôzô kpálé mã ôlê trá tîkó nî'á ânî ndrêlé ândâlâ düú sîsî nâ sî rî.

²³ Gô'dá ngbâangbânô rî, mã ndrê lõsî gólâ Ôvâri drí âfêlé mã drí 'élê 'bâdrî ndrî gólîyî mã drí âçî tózô 'álâ sî rî 'bá yî 'ásí rî trá. Gô'dá ndrô düú sî, mã lê nô trá nîlî Rómâ 'á tólâ ânî ndrêlé. ²⁴ Tâlâ tâ rî 'dî tāsî rî, ngbâangbânô mã trá rî'á

¹⁸15.12 Dâwúdî rî ózówá gólâ â'dó 'bá kúmú ângî 'dî ró rî'á Yésû 'dî.

ámâ édé'á nílí filí 'bādrī ānikā Ītāliyā 'dī 'álá, nī'á ānī ndrēlé Rómā 'á tólá. Má lē trá rílí ānī bē tólá káyī dā sī, tálá má lē tá ngílí rōō ānī bē. Gō'dá 'dī vósī rī, má 'á'dō ícá'á áçí íngálé lāvūzō nī'á 'bādrī Īsīpáyīnā rī 'álá. Gō'dá ōzō nī ĩcā trá ámâ pālē ngá mvá fīnyáwá sī áçí rī 'dī tōzō rī, 'dī rī 'á'dō 'á'dó'á tándí ró.

²⁵ Gō'dá sīšī rī, ícā trá má drī nīzō Yērōsālēmā 'álá ngbāāngbānō. Má lē ōjílā Ōvārī ká tólá nā 'bá yī pālē ngá fēfē sī.

²⁶ Gō'dá krístō 'bá gólīyī 'á'dó 'bá īyī 'bādrī gólīyī Mēkēdóniyā ká 'á gō'dá Ġīrīkī ká bē rī 'bá yī 'bā tā ĩsū īyīkā trá ngá fēfē ē'bēzō drī-báláyī ró, 'á'dō ró bē má drī trōlé nī'á fēlá tā lē 'bá gólīyī īzā ró rī 'bá Yērōsālēmā 'álá rī 'bá yī drī.

²⁷ Gólīyī nyāányā pātīī lē īyī āzī-āzī gólīyī tā lē 'bá ró ītī 'dī 'bá yī pālē. Gō'dá rī'á tā mbī 'ī gólīyī drī rīzō īyī āzī-āzī gólīyī īzā ró rī 'bá Yērōsālēmā 'á rī 'bá yī pālē ītī, tálá sīšī rī, ōjílā Yúdā yī ká nī trá nī'á tā átálé ōjílā ōrī āzā 'bá yī ká drī tálá tā lānjā gólīyī Ōvārī drī 'éle trá gólīyī drī Yēsū sī rī tāsī, Ōvārī ōjā ró ōjílā 'dī 'bá yī bē 'á'dólé ōjílā īyīkā ró kpākā ālō gólīyī bē. Ítī rī, rī'á ngbāāngbānō mbī ōjílā ōrī āzā 'bá yī ká 'dī drī ngá īyīkā rī 'bá yī lōnyīzō dā dā fēlé ōjílā Yúdā yī ká gólīyī tā lē 'bá Yēsū 'á rī 'bá yī drī ōjílā īzā ró rī 'bá yī pázō. ²⁸ Ōzō má ōnī trá cālē Yērōsālēmā 'álá rī, má 'á'dō ngá fēfē 'dī fē'á tā lē 'bá tólá nā 'bá yī drī. Gō'dá 'dī vósī rī, má 'á'dō ngá'á lāvūlī nī'á ānī lōmílí Rómā 'á tólá, gō'dá áçí íngázō nílí Īsīpáyīnā 'álá. ²⁹ Ōzō má ōcā trá ānī ndrēlé tólá rī, má nī trá kī, Yēsū Krístō 'á'dō ōrē fē'á āmā drī rōō ānī bē.

³⁰ Ámâ ādrúpī yī ámâ izó yī bē, āmâ ānī bē ndrī kpākā ālō rī'á ōjílā Kúmú āmákā Yēsū ká 'dī. Línđrī Tándí Ōvārī ká 'bā āmā trá lōvō 'bālē āmā vō 'ásī. Bē trá ītī rī, má lō'bā rúbā rōō ānī drī, nī 'ē rātāā rōō Ōvārī drī ámā tāsī. ³¹ Nī 'ē rātāā, tálá Ōvārī ūsū ró bē má rú ōjílā Yúdā yī ká Yērōsālēmā 'álá gólīyī tā lē 'bá kō Yēsū 'á rī 'bá yī drīgá sī. Nī 'ē rātāā kpá kī, tā lē 'bá gólīyī ōjílā Yúdā yī ká ró tólá nā 'bá yī ūsū ró īyī ngá gólīyī má drī trōlé ōjílā gólīyī īzā ró rī 'bá yī pázō 'dī 'bá yī āyīkō sī. ³² Nīngá sī, ōzō Ōvārī ōlē nī rī, má 'á'dō ícá'á nī'á cālē ānī ngá 'á Rómā 'á tólá āyīkō sī. Gō'dá ōzō mā ōndrē āmā trá āmā vō 'ásī rī, mā 'á'dō ícá'á mbārākā sōlé āmā 'á āmā vō 'ásī ālō-ālō. ³³ Ōvārī gólá āmā 'bā 'bá rílí pīpīšīlī 'á'dī sī rī āā'dō ānī bē ndrī. Áā'dō ītī.

Tā tā īgī nō trō 'bá fēlé Rómā lé 'bá yī drī rī tāsī rī

16 ¹ Má jō tā īgī-īgī nō ānī drī ámā izó Fóyībē drīgá. Gólá rī tā Ōvārī ká 'éle tándí ró āndrē kāñīšā ká ró jārībā zīlī Sēnēkōrēyā rī 'álá. ² Nī lāgū gólá tándí ró dódó āzī-āzī tā lē 'bá Kúmú āmákā Yēsū 'á rī ró. Rī'á tā mbī 'ī ōjílā Ōvārī ká drī īyī āzī-āzī yī 'ézo tándí ró dódó ītī. Nī pā gólá ngá gólá drī 'á'dózō īzā lā bē rī 'bá yī sī, tálá gólá rī nyāányā pā mā trá rōō gō'dá kpá ōjílā dūū āzā 'bá yī bē.

Tā Póólō drī nī-bē-yā 'ézo ōjílā āzā 'bá yī Rómā 'álá rī 'bá yī drī rī

³ Má 'ē nī-bē-yā āmbá āmbá Ākōwílā yī drī ōkō lā Pīrīsílā bē. Gólīyī 'dī lōsī Yēsū Krístō ká 'ē 'bá 'ī má bē. ⁴ Gólīyī gá īyī ōdrā pá trá ngílí rú ámā tāsī. Má 'ē āwō-ītī āmbá Ōvārī drī tálá tā rī 'dī tāsī, gō'dá ōjílā ōrī āzā 'bá yī ká gólīyī tā lē 'bá trá Yēsū 'á tálá lōsī āmákā gólīyī lāfálé rī tāsī rī 'bá yī 'ē īyī āwō-ītī kpá āmbá Ōvārī drī tálá gólīyī drī ámā pázō trá ōdrā 'ásī rī tāsī. ⁵ Gō'dá má 'ē nī-bē-yā kpá krístō 'bá yī ndrī gólīyī rú 'ē'bē 'bá tū vō ālō 'á Ōvārī rī ĩnjīlī Ākōwílā yī drī 'bā 'á rī 'bá yī drī.

Nī-bē-yā kpá Ēpēnētō drī. Gólá rī lōvō rī'á má 'á dūū ōjílā drī-káká Ásīyā¹⁹ lésī gólá tā lē 'bá Yēsū 'á rī ró. ⁶ Gō'dá má 'ē nī-bē-yā kpá āmbá Mārīyā gólá lōsī 'ē 'bá rōō Yēsū drī ānī āmúzō rī drī. ⁷ Má 'ē nī-bē-yā āzā kpá Āndrónīkā yī drī ōkō lā Yūnīyā bē gólīyī rī'á ámā āzī-āzī yī Yúdā yī ká ró rī 'bá yī 'dī, gō'dá kpá 'bālē trá gāñīmā 'á má bē tálá tā lēlé gólīyīkā Yēsū 'á rī tāsī rī. Gólīyī rī'á krístō 'bá yī gólīyī lājō'bá yī drī rī'á ĩnjī lā īyī rī 'dī. Gólīyī nyāányā jā rú trá tā lēlé Yēsū 'á sīšī má drī sī.

⁸ Má 'ē nī-bē-yā Āmbīlīyátō gólá má drī lōvō lā 'bālē tā lē 'bá Kúmú āmákā Yēsū 'á rī ró rī drī. ⁹ Nī-bē-yā āzā Ōrōbānō drī. Gólá 'ē lōsī kpá trá Yēsū drī kpākā ālō ámā bē. Má 'ē nī-bē-yā kpá Sītākīsī drī. Má 'bā gólá rī lōvō kpá ámā āzī-āzī ró. ¹⁰ Nī-bē-yā Āpélē drī. Gólá rī trá tā lēlé pīpīšīlī ālō rī sī Yēsū 'á, ōzō kpálé gólá ūsū lāñō rōō rī. Má 'ē nī-bē-yā kpá Ārīsītōbólō yī drī ōjílā gólákā 'bā ká bē ndrī. ¹¹ Gō'dá má 'ē nī-bē-yā kpá Hērōdīyōnā āzī-āzī tā lē 'bá Yēsū 'á ōjílā Yúdā yī ká ró rī drī. Má 'ē nī-bē-yā kpá tā lē 'bá gólīyī 'bā 'álé Nārāsīsō ká 'á rī 'bá yī drī ndrī. ¹² Nī-bē-yā Trífēnā yī drī āmvúpī lā Trífōsā bē. Gólīyī kpārātīī 'ē īyī lōsī trá rōō Kúmú āmákā Yēsū drī. Nī-bē-yā Pērēsī gólá má drī kpá lōvō lā 'bālē rī drī. Gólá 'ē lōsī kpá trá rōō Kúmú Yēsū drī. ¹³ Nī-bē-yā āmbá Rūfúsā drī. Rīrī tándí gólákā krístō 'bá ró rī sū trá rōō Kúmú Yēsū rú. Gō'dá nī-bē-yā kpá āndrē lā drī. Gólá 'bā ámā lōvō trá té ōzō mvá lā nyāányā kātī. ¹⁴ Má 'ē nī-bē-yā kpá ōjílā nō 'bá yī drī, Āsīnīkīrītō, Filēgōnā, Ērēmē, Pātrōbósā, Ērēmā yī ndrī tā lē 'bā āzā 'bá yī gólīyī rú 'ē'bē 'bá gólīyī bē rī 'bá yī drī. ¹⁵ Má 'ē nī-bē-yā kpá Filōlōgō yī drī rī Jūlīyā bē, gō'dá Nērēyōsā yī drī izó lā Ōlīmósā bē, gō'dá kpá tā lē 'bā āzā 'bá yī rú 'ē'bē 'bá vō ālō 'á gólīyī bē rī 'bá yī drī. ¹⁶ Gō'dá kpá ānī lāfálé sī rī, ōzō nī ōtírī rú 'ē'bē vō ālō 'á rī, nī 'ē nī-bē-yā ānī lāfálé sī lōvō sī tā lē 'bā āzī yī ró. Krístō 'bá yī kāñīšā 'ásī ndrī 'ē īyī kpá nī-bē-yā īyīkā ānī drī ndrī.

Tā Póólō drī drī-mbílí sōzō tā lē 'bá yī līfī ōjílā gólīyī rī 'bá

gólīyī 'éle rī'á lāwālē īyī vō 'ásī rī 'bá yī tāsī rī

¹⁷ Ámâ ādrúpī yī ámā izó yī, má sō drī-mbílí ānī līfī tálá ānī drī 'á'dózō līfī ngíyā bē gō'dá kpá 'á'dólé sūlī ānī rú ōjílā gólīyī rī 'bá tā átálé ānī 'bālē lāwālē ānī āzī-āzī yī bē rī 'bá yī tāsī. Gólīyī ūjū trá ānī ádólé drī jálé volé Ōvārī rú sī. Gō'dá tā gólīyī drī rī'á ímbálá rī 'bá yī 'á'dó kō tā áti-áti pātīī Ōvārī ká rī 'dī. Nī ārī tā gólīyīkā 'dī 'bá yī āzākā lā kō

¹⁹16.5 'Bādrī Ásīyā 'dī, āndrō nō, úzī rú lā Túrūkī.

ãlôwálã. Nĩ nyĩ ãnĩ vólé 'á lá sī. ¹⁸ Gólĩyĩ rĩ 'dĩ kô tâ Kúmú ãmákã Yésũ kã rĩ 'èlè ì'dĩ rù ì'bũ 'bá tãndĩ rĩ ró. Gólĩyĩ lè 'dĩ bē-rĩ cé tâ gólĩyĩ sũ 'bá gólĩyĩ rú rĩ 'èlè ì'dĩ. Gólĩyĩ rĩ rĩ'á úlĩ gólĩyĩ ãsò 'bá ãsò rĩ 'bá yĩ átálé ì'dĩ ònjò ró ãnĩ 'bálé tâ ìsũ ìyĩkã ányã ró 'dĩ 'bá yĩ tã-drĩ lâ lèlè. Òjílã gólĩyĩ rĩ 'bá njãã tâ drílĩyĩ árílĩ ndrĩ rĩ lèlè rĩ 'bá yĩ lè ìyĩ úlĩ gólĩyĩ 'dĩ tã-drĩ lâ gbò ìtĩ, tãlã ãsò-ãsò lâ ìyĩ sī. ¹⁹ Gõ'dá tâ lè 'bá vò ãmbá dũũ 'ásĩ rĩ 'bá yĩ árí ìyĩ tâ trá kĩ nĩ rĩ, ãnĩ nyãányã rĩ trá rílĩ tâ lèlè sī tâ átĩ-átĩ mbĩ Ôvãrí kã rĩ 'á pĩpĩsílĩ ãlò sī. Gõ'dá ãmã nyãányã trá ãyĩkò ró ãmbá tãlã tâ lèlè ãnikã ndã 'dĩ tãsĩ. Gõ'dá má lè nõ ãnĩ ìfĩ ìcílĩ ã'dólé rílĩ tâ nĩnĩ sī ròò Ôvãrí ngá lésĩ, tãlã nĩ òrĩ ró bē cé tâ gólĩyĩ mbĩmbĩ ró sũ 'bá gólã rú rĩ 'bá yĩ 'èlè ì'dĩ. Nĩ rĩ tâ ãkó lè 'bá ró, tãlã nĩ òzò kô rĩ rĩ'á tâ ãzãkã gólĩyĩ ònjĩ ró rĩ 'bá yĩ 'èlè ãlôwálã. ²⁰ Òzò nĩ òrĩ rĩrĩ tãndĩ sī ìtĩ rĩ, 'dĩ Ôvãrí gólã ãmã 'bã 'bã nĩ ndrĩ rílĩ ã'dĩ ró rĩ ã'dò mbãràkã áfè'á ãnĩ drĩ ãjú 'bũzò Sãtãnã bē. Gõ'dá gólã ã'dò Sãtãnã rĩ 'è'á ãnĩ drĩ lôtólé kpãnyã-kpãnyã ãnĩ pá ágálé sī tâ trözò drĩgã lá sī.

Ôvãrí ãáfè òrè ãnĩ drĩ ã'dò pĩpĩsílĩ tãndĩ gólãkã 'dĩ vó ró.

Nĩ-bē-yã Póólò rĩ ãmũ-ãzĩ yĩ kã krístò 'bá Rómã kã rĩ 'bá yĩ drĩ

²¹ Tĩmãtĩyã gólã rĩ 'bá ìsĩ 'èlè má bē nõlè nõ 'è nĩ-bē-yã ãnĩ drĩ tólã ãmbã ãmbã. Gõ'dá kpã ãmã ãzĩ-ãzĩ yĩ òjílã Yúdã yĩ kã ró tâ lè 'bá ìyĩ trá Yésũ 'á rú bē ìyĩ Lũkĩyã, Yásõnã gõ'dá Sõsĩpátò 'è ìyĩ nĩ-bē-yã kpã ãnĩ drĩ. ²² Mã Tērãtĩyò, má rĩ rĩ'á wãràgã nõ ìgílĩ nĩ Póólò drĩ tâ ìgĩ 'bá gólãkã ró. Má 'è nĩ-bē-yã kpã ãnĩ drĩ ãmbã ãzĩ-ãzĩ tâ lè 'bá trá Kúmú ãmákã Yésũ 'á rĩ ró. ²³ Gãyò 'è nĩ-bē-yã kpã ãnĩ drĩ. Mã Póólò ngbããngbãnò rĩ, rĩ'á gólã drĩ 'bã 'á. Gõ'dá tâ lè 'bá gólĩyĩ ndrĩ nõlè nõ 'bá yĩ 'è'bē ìyĩ rú kpã 'dó gólã drĩ 'bã 'á rãtãã 'èlè Ôvãrí drĩ. Èrésĩtò 'è nĩ-bē-yã kpã ãnĩ drĩ. Gólã rĩ'á òjílã rĩ 'bá sũlĩ ãdĩ rú jãrĩbã nõ 'á rĩ ì'dĩ. Gõ'dá ãmã ãzĩ-ãzĩ tâ lè 'bá ró zĩlĩ Kãràtò rĩ 'è kpã nĩ-bē-yã ãnĩ drĩ. ²⁴ (Kúmú ãmákã Yésũ Krístò òfè òrè ãnĩ drĩ ndrĩ. ãã'dò ìtĩ.)²⁰

Tã Póólò drĩ tã-vó ìyĩkã átízò Rómã lé 'bá yĩ drĩ rĩ

²⁵ 'Dõvò ìtĩ rĩ, mã lùyĩ Ôvãrí ãmbã. Gólã rĩ'á ì'dĩ gólã ìcã 'bã tâ lèlè ãnikã Yésũ 'á rĩ 'bálé ã'dólé mbãràkã bē tâ átĩ-átĩ tãndĩ Yésũ rĩ tãsĩ má drĩ rĩ'á pèlã òjílã drĩ rĩ sī. Sĩsĩ rĩ, tâ átĩ-átĩ Yésũ Krístò rĩ tãsĩ rĩ rĩ'á ãpĩ-ãpĩ lâ ró ndrò dũũ sī. ãmã ã'bĩyã yĩ ìcã ìyĩ kô tâ lâ nĩlĩ ndrĩ. Gõ'dá ngbããngbãnò rĩ, òjílã ndrĩ ìcã trá nĩlã. ²⁶ Tã gólĩyĩ tâ ãngũ 'bã Ôvãrí kã rĩ 'bá yĩ drĩ ìgílĩ trá ãkũ ró nã 'bã yĩ sī rĩ, Ôvãrí 'bã ãmã trá nĩlã ngbããngbãnò. Gõ'dá Ôvãrí gólã rĩ 'bã zãã gbãdũ ãdũkũ ãkó rĩ 'bã tâ òjílã òrĩ drĩ ndrĩ tâ rĩ 'dĩ 'bã yĩ árízò, tãlã gólĩyĩ òlè ró tâ Ôvãrí 'á gõ'dá tâ gólĩyĩ gólã drĩ lèlè rĩ 'bã yĩ 'èzò.

²⁷ Ôvãrí ì'dĩ rĩ'á gólã tâ nĩnĩ bē ndrĩ rĩ. 'Dõvò ìtĩ rĩ, mã lùyĩ gólã zãã ãdũkũ ãkó Yésũ Krístò sī. ãã'dò ìtĩ.

²⁰16.24 Úlĩ vérèsĩ 24 nõ kã ìgĩlĩ kô wãràgã bĩ búkũ Rómã lé 'bã nõ kã ãzã 'bã yĩ 'á.